EYLUL 2004 SAYI: 94 2.000.000

PAZARTESİ

kadınlara mahsus gazete

semiha berksoy

bir masal kahramanı

- Zina tartışmaları: Bedenlerimizi tahakküm altına alamazsınız
- Seda Kaya Güler "Aşk, kadınların en büyük zaafı"
- Meçhul ve Gaye Boralıoğlu
- Mevsimlik işçilerin "sömürü mevsimi"

ISSN 1300-8536

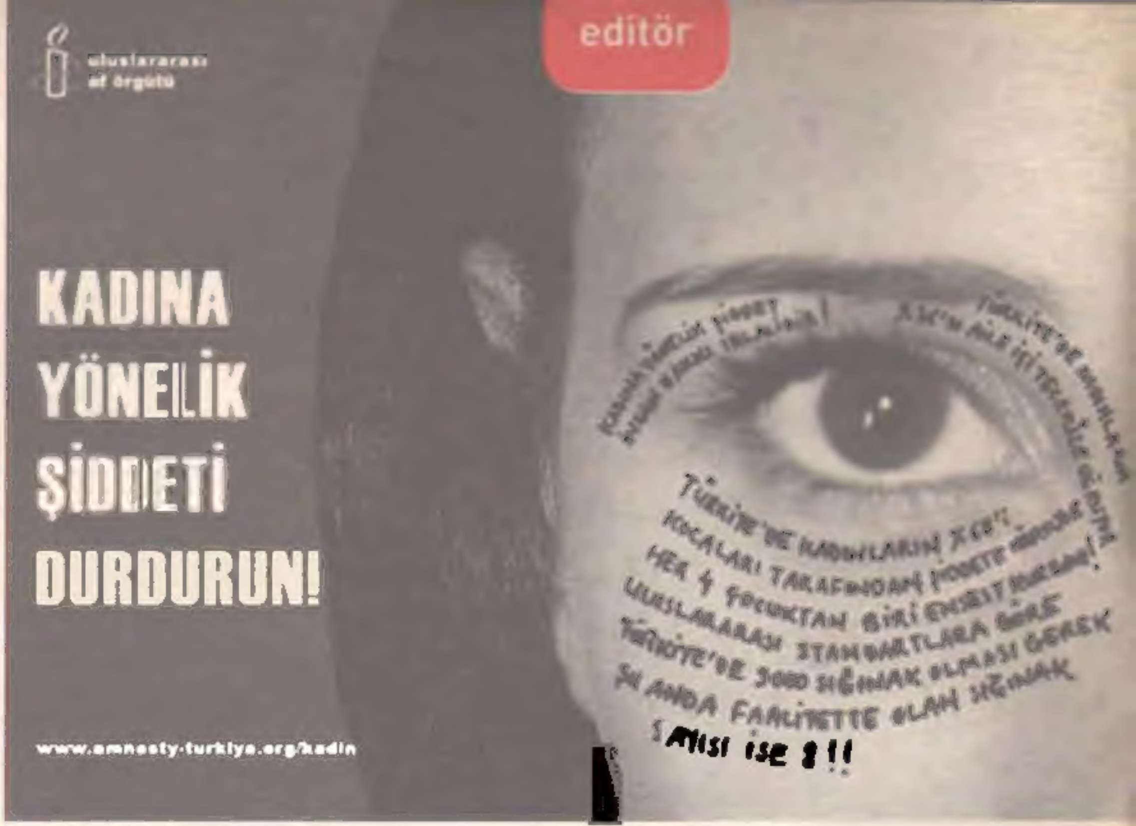

PAZARTESİ

kadınlara mahsus gazete

94 Eylül 2004

Sahibi Kadın Kültür ve İletişim Vakfı
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ayşe Düzkan
Yayın Yönetmeni Beyhan Demir
Görsel Yönetmen Ömer Süvari

Adres Abdullah Sokak No:9 Beyoğlu-İstanbul
Tel-Faks 0212 249 5959 / 0 212 245 8358
GSM 0 532 510 09 65
E-Posta pazartesi@pazartesi.org
pazartesidergi@mynet.com

Katkıda Bulunanlar
Amy Spangler, Aslıhan Lodi, ayse düzkan, Ayşegül Babalık, Ayşegül Oğuz, Çiğdem, Deniz Demir,Devrim Gökçek, Emek Ergun, Ettus Berçeyan, Eylem Polat, Ezgi Kaplan, Gülfer Akkaya, Handan Koç, Hatice Tekdal, Haziran, Kiraz Demirezen, Marina Crespin, Mürüvvet Yılmaz, Nazan Askeran, Necla Akgökçe, Necla Algan, Nermin Yıldırım, Nilgün Yurdalan, Nur Gönül, Özlem Güneş, Övgü Güner, Özgen Altaş, Özgün Akduran, Yelda Yücel
Fotoğraflar: Özlem Güneş
Renk Ayrımı Arda Grafik
Baskı Mart Matbaacılık Sanatları (212) 321 2300
Dağıtım Yay-Sat

ABONE FORMU

Pazartesi'yi güçlendirmek için daha fazla kadına ulaşmaya ihtiyacımız var.
10 abone bulana bir kitap veriyoruz.
Abone olmak istiyorum

Adı Soyadı:
Adresi:
Telefon:
E-Posta:
Abone Süresi: 1 yıl ( ) 6 ay ( )
Başlangıç Tarihi:

Türkiye içi
Yıllık 24 milyon, altı aylık 12 milyon
Aboneler için posta çek numarası 662965
Bağışlarınız için T. İş Bankası Taksim Şubesi
Hesap No: 1052 30000 758921 Beyhan Demir

Yurtdışı
Yıllık 40 Euro 6 aylık 25 Euro

Döviz Hesabı
T. İş Bankası Taksim Şubesi Hesap No:
1052 301000 3330429
Beyhan Demir

Abone ücretini yatırdığınıza dair belgeyi ve abone formunu bize gönderin, biz de her ay PAZARTESİ'nizi gönderelim

merhaba,

Geçtiğimiz ay kadınları çok ilgilendiren önemli bir gelişme yaşandı. Hükümet birdenbire 1996 yılında suç olmaktan çıkarılan zinayı yeniden suç haline getireceği iddiasını ortaya attı. Bu atağın ardından, TÜSİAD dahil hemen her çevre, konunun, AB uyum yasalarına ters düşeceği ve Kopenhag Kriterlerine aykırı olduğuna dair açıklamalar yaptı. Oysa bizler bu konuda çok uzun laflar etmek istemiyoruz. Söyleyeceğimiz birkaç şey var. Birincisi, biz zinanın suç olmasına karşı çıkıyoruz çünkü, bunun kadınların cinselliklerinin ve bedenlerinin tahakküm altına alınma çabasının bir parçası olduğunu biliyoruz. İkincisi, AB ya da benzeri kriterler bir yana, bizler yazıp çizdiklerimizi, haykırdıklarımızı layık olduğumuz özgür hayatlara ulaşabilmek için talep haline getiriyoruz. Üçüncüsü kadın-erkek eşitliğine dayandırılarak öne sürülen bu konunun eşitlik konusunda bir kandırmaca olduğunu bizler her gün, her an, her yerde yaşıyoruz. Dolayısıyla bu oyuna da alet olmayacağız. Bu ay zina tartışmalarını Necla Akgökçe yazdı. Ayşegül Oğuz da sokaktaki kadınlara sordu, zinayla ilgili ne düşündüklerini. Çiğdem'in zinayla ilgili tanıklığı/paylaşımı, sadece zina değil kadınların yaşadığı başka zulümleri de içeriyor maalesef. Mürüvvet Yılmaz, özellikle yaz aylarında, tütünde, pamukta, fındıkta çalışan mevsimlik işçilerle görüştü bu sayımızda. Gaye Boralıoğlu ve Seda Kaya Güler kitaplarını vesilesiyle Pazartesi'nin Eylül konukları oldular. Geçtiğimiz ay Barışarock ve Rock'nCoke festivalleri yapıldı. Özellikle colacıların festivalinde olanlar eminiz hepimiz için ilginç. Nermin Yıldırım izlediği cola festivalini, Haziran ise iki yıldır düzenli olarak hazırlıklarında çalıştığı Barışarock festivalini Pazartesi için yazdı. Süreyya Ayhan'ın doping iddiaları ve yaşadığı sakatlık açıklamasıyla olimpiyatlardan çekilmesi hepimiz için sürpriz oldu gerçekten. Mürüvvet Yılmaz, Süreyya Ayhan'ın kişiliğinde diğer sporcu kadınları, özellikle medyanın bu kadınlar üzerinde yarattığı psikolojik baskıyı. özel hayatlarının malzeme olmasını değerlendirdi. Geçtiğimiz ay Semiha Berksoy'u kaybettik. Aslıhan Lodi, Zeliha Berksoy'la annesini, tivatroyu, kadın sanatçı olmayı konuştu. Yaz sezonunda sinema pek ilgi görmez. Ancak Silvia filmini gösterimden kalkmadan muhakkak izlemenizi öneririz. Bu sayımıza Necla Algan Silvia'yı, Ezgi de Stepford Kadınları nı değerlendirdi. Van'da kurulan Van Kadın Derneği faaliyetlerini büyük bir hızla sürdürüyor. Bağımsız kadın çalışmalarının günden güne önemini arttırdığı bu dönemde, bölgede kurulan her dernek bize heyecan veriyor. Vanlı kadınlarla dernek üzerine söyleşimizi internet üzerinden yaptık. İlgiyle okuyacağınızı düşünüyoruz. Kadınlardan oluşan müzik grubu Lilith'in ünü yayılıyor. Altı dilde kadın şarkılarını yorumlayan kadınlarla yağmurlu bir İstanbul gününde büromuzda sohbet ettik. Sohbetin ilginizi çekeceğini düşünüyoruz.

Son olarak, erkek kardeşleri tarafından evlilik dışı çocuk doğurduğu gerekçesivle öldürülen Güldünya Tören'in duruşması 10 Eylül 2004'te Bakırköy Asliye Mahkemesi'nde olacak. Saat 10.20'de davaya müdahil olmak isteyen kadın avukatlarla birlikte orada olacağız. Hepinizi bekliyoruz. 14 Eylül 2004'te meclisteki TCK tartışmalarına taleplerimizle Ankara'da olacağız. Tüm Türkiye'den kadınlarla taleplerimizi bir kez daha haykırmak için bütün kadınları birlikte eyleme çağırıyoruz.

Önümüzdeki ay görüşmek üzere...

PAZARTESİ

kadınlara mahsus gazete

94 Eylül 2004

Sahibi Kadın Kültür ve İletişim Vakfı
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ayşe Düzkan
Yayın Yönetmeni Beyhan Demir
Görsel Yönetmen Ömer Süvari

Adres Abdullah Sokak No:9 Beyoğlu-İstanbul
Tel-Faks 0212 249 5959 / 0 212 245 8358
GSM 0 532 510 09 65
E-Posta pazartesi@pazartesi.org
pazartesidergi@mynet.com

Katkıda Bulunanlar
Amy Spangler, Aslıhan Lodi, ayşe düzkan, Ayşegül Babalık, Ayşegül Oğuz, Çiğdem, Deniz Demir,Devrim Gökçek, Emek Ergun, Ertuş Berçeyan, Eylem Polat, Ezgi Kaplan, Gülfer Akkaya, Handan Koç, Hatice Tekdal, Haziran, Kiraz Demirezen, Marina Crespin, Mürüvvet Yılmaz, Nazan Askeran, Necla Akgökçe, Necla Algan, Nermin Yıldırım, Nilgün Yurdalan, Nur Gönül, Özlem Güneş, Övgü Güner, Özgen Altaş, Özgün Akduran, Yelda Yücel
Fotoğraflar: Özlem Güneş
Renk Ayrımı Arda Grafik
Baskı Mart Matbaacılık Sanatları (212) 321 2300
Dağıtım Yay-Sat

ABONE FORMU

Pazartesi'yi güçlendirmek için daha fazla kadına ulaşmaya ihtiyacımız var.
10 abone bulana bir kitap veriyoruz.
Abone olmak istiyorum

Adı Soyadı:
Adres:
Telefon:
E-Posta:
Abone Süresi 1 yıl ( ) 6 ay ( )
Başlangıç Tarihi:

Türkiye içi
Yıllık 24 milyon, altı aylık 12 milyon
Aboneler için posta çek numarası: 662965
Bağışlarınız için T. İş Bankası Taksim Şubesi
Hesap No: 1052 30000 758921 Beyhan Demir

Yurtdışı
Yıllık 40 Euro 6 aylık 25 Euro

Döviz Hesabı
T. İş Bankası Taksim Şubesi Hesap No:
1052 301000 3330429
Beyhan Demir

Abone ücretini yatırdığınıza dair belgeyi ve abone formunu bize gönderin, biz de her ay Pazartesi'nizi gönderelim.

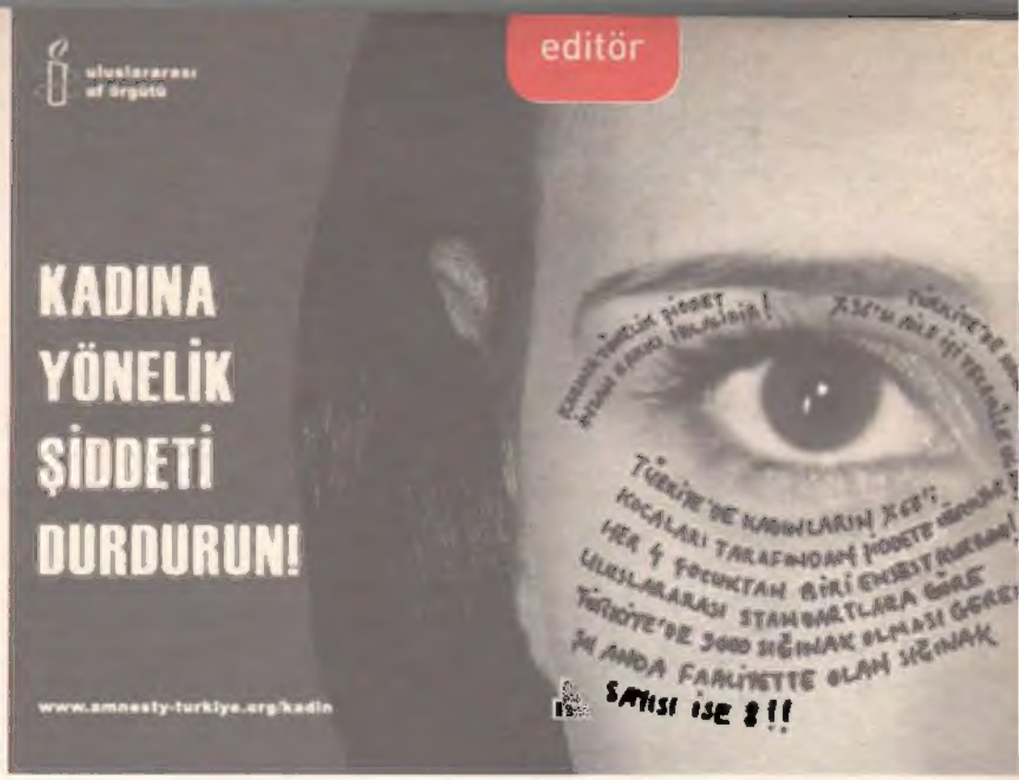

merhaba,

Geçtiğimiz ay kadınları çok ilgilendiren önemli bir gelişme yaşandı. Hükümet birdenbire 1996 yılında suç olmaktan çıkarılan zinayı yeniden suç haline getireceği iddiasını ortaya attı. Bu atağın ardından, TÜSİAD dahil hemen her çevre, konunun, AB uyum yasalarına ters düşeceği ve Kopenhag Kriterlerine aykırı olduğuna dair açıklamalar yaptı. Oysa bizler bu konuda çok uzun laflar etmek istemiyoruz. Söyleyeceğimiz birkaç şey var. Birincisi, biz zinanın suç olmasına karşı çıkıyoruz çünkü, bunun kadınların cinselliklerinin ve bedenlerinin tahakküm altına alınma çabasının bir parçası olduğunu biliyoruz. İkincisi, AB ya da benzeri kriterler bir yana, bizler yazıp çizdiklerimizi, haykırdıklarımızı layık olduğumuz özgür hayatlara ulaşabilmek için talep haline getiriyoruz. Üçüncüsü kadın-erkek eşitliğine dayandırılarak öne sürülen bu konunun eşitlik konusunda bir kandırmaca olduğunu bizler her gün, her an, her yerde yaşıyoruz. Dolayısıyla bu oyuna da alet olmayacağız. Bu ay zina tartışmalarını Necla Akgökçe yazdı. Ayşegül Oğuz da sokaktaki kadınlara sordu, zinayla ilgili ne düşündüklerini. Çiğdem'in zinayla ilgili tanıklığı/paylaşımı, sadece zina değil kadınların yaşadığı başka zulümleri de içeriyor maalesef. Mürüvvet Yılmaz, özellikle yaz aylarında, tütünde, pamukta, fındıkta çalışan mevsimlik işçilerle görüştü bu sayımızda. Gaye Boralıoğlu ve Seda Kaya Güler kitaplarını vesilesiyle Pazartesi'nin Eylül konukları oldular. Geçtiğimiz ay Barışarock ve Rock'nCoke festivalleri yapıldı. Özellikle colacıların festivalinde olanlar eminiz hepimiz için ilginç. Nermin Yıldırım izlediği cola festivalini, Haziran ise iki yıldır düzenli olarak hazırlıklarında çalıştığı Barışarock festivalini Pazartesi için yazdı. Süreyya Ayhan'ın doping iddiaları ve yaşadığı sakatlık açıklamasıyla olimpiyatlardan çekilmesi hepimiz için sürpriz oldu gerçekten. Mürüvvet Yılmaz, Süreyya Ayhan'ın kişiliğinde diğer sporcu kadınları, özellikle medyanın bu kadınlar üzerinde yarattığı psikolojik baskıyı, özel hayatlarının malzeme olmasını değerlendirdi. Geçtiğimiz ay Semiha Berksoy'u kaybettik. Aslıhan Lodi, Zeliha Berksoy'la annesini, tiyatroyu, kadın sanatçı olmayı konuştu. Yaz sezonunda sinema pek ilgi görmez. Ancak Silvia filmini gösterimden kalkmadan muhakkak izlemenizi öneririz. Bu sayımıza Necla Algan Silvia'yı, Ezgi de Stepford Kadınları'nı değerlendirdi. Van'da kurulan Van Kadın Derneği faaliyetlerini büyük bir hızla sürdürüyor. Bağımsız kadın çalışmalarının günden güne önemini arttırdığı bu dönemde, bölgede kurulan her dernek bize heyecan veriyor. Vanlı kadınlarla dernek üzerine söyleşimizi internet üzerinden yaptık. İlgiyle okuyacağınızı düşünüyoruz. Kadınlardan oluşan müzik grubu Lilith'in ünü yayılıyor. Altı dilde kadın şarkılarını yorumlayan kadınlarla yağmurlu bir İstanbul gününde büromuzda sohbet ettik. Sohbetin ilginizi çekeceğini düşünüyoruz.
Son olarak, erkek kardeşleri tarafından evlilik dışı çocuk doğurduğu gerekçesiyle öldürülen Güldünya Tören'in duruşması 10 Eylül 2004'te Bakırköy Asliye Mahkemesi'nde olacak. Saat 10.20'de davaya müdahil olmak isteyen kadın avukatlarla birlikte orada olacağız. Hepinizi bekliyoruz. 14 Eylül 2004'te meclisteki TCK tartışmalarına taleplerimizle Ankara'da olacağız. Tüm Türkiye'den kadınlarla taleplerimizi bir kez daha haykırmak için bütün kadınları birlikte eyleme çağırıyoruz.

Önümüzdeki ay görüşmek üzere...

Necla Akgökçe

denetlenen bizim cinselliğimiz

zina tartışmaları

"Devlet yatak odasından çekilsin" diyen erkek güruhundan farklı olarak feministler de zinanın suç olarak yasaya girmesine karşılar. Ama bizim son derece haklı nedenlerimiz var.

BİR BU EKSİKTİ... Biz Türk Ceza Kanunu'nda (TCK) yapılan ve bekâret kontrolünden namus cinayetlerine kadar kadınlar aleyhine olan değişikliklerle uğraşırken, birden sekiz yıl önce halledilmiş gibi görünen bir sorun tekrar gündeme getirildi. Kamuoyu günlerdir zinayı tartışıyor. Bir tarafta şikâyete bağlı"suç olsun" ve "suç olsun da şikâyete bağlı olmasın" diyenler, diğer tarafta ise "devlet yatak odasından çekilsin" diye bağıranlar. Kadın düşmanı olduklarından asla şüphe etmediğimiz bazı erkek köşe yazarları bile, "biz bu gidişle AB'ye zor gireriz. Çağdışı mantık... Evlilik iki insanı ilgilendirir," biçiminde yazılar döktürdüler... İş, AB'nin genişlemeden sorumlu şahsiyeti Ver Heugen'e kadar uzandı. Bu arada feministler de bol bol hatırlandılar: "Gelin bakalım, anlatın. Anadolu kadını zina suç olsun diyormuş. Siz ne diyorsunuz? Öyle mi? O halde siz de bizdensiniz..."

Tartışmalar genellikle onların çizdiği çerçevede ve zeminde cereyan etti. Ama yıllardır bu ülkede namus cinayetlerinden koca dayağına, cinsel tacizden işyerinde bir süs nesnesi olarak algılanmaya kadar pek çok konuda mücadele veren feministler, kamuoyu denilen şeyin cinsiyetinin erkek olduğunu da çok iyi biliyorlar. "Devlet yatak odasından çekilsin" feryatlarının ardındakinin kadın-erkek eşitliğine inanan liberal bir arzu ve demokrasi isteği olmadığını pek iyi algılıyoruz... Erkeğin zinası, toplumda bir çapkınlık, bir erkeklik, bir beceriklilik belirtisi olarak algılanıyor algılanmasına da, bu kanun değişikliği ile birlikte hani herhangi bir kaza halinde, karakollar, zabıtlar, mahkemeler filan... Her karış toprağından buram buram erkeklik fışkıran bu coğrafyada, bir toplumsal cinsiyet grubu olarak erkeklerin çıkarlarını savunmakla mükellef olan devlet, bazı erkek gruplarına nasıl bu kadar acımasız davranabilir? Olay bu. Ufacık bir bedel ödeme hali bile infiale yol açabiliyor... Erkeklik, çünkü sevgili yurdumuzda sonsuz bir bencillik, sonsuz bir özgürlük alanı ve de bir bedel ödememe durumudur.

Biz, AKP'nin zinanın yeniden bir suç olarak TCK'ya girmesi için harekete geçmesine, CHP'nin onlarla ittifak yapmasına ve bir takım erkeklerin de bizlerle birlikteymiş gibi görünmesine asla şaşırmıyoruz... Zinanın suç olarak TCK'ya girmesine karşıyız. Aile, cinsel gelenekler ve hukuk sistemleri erkeklerden tarafından belirlenmiş ve doğrudan doğruya onların çıkarlarını yansıtan bu toplumda, kadın olmaktan, kendi toplumsal cinsiyet özelliklerimizden kaynaklanan nedenlerimiz var. Patriyarkal toplumlarda zina suçu kadınla tanımlanıyor. Geçmişte ve günümüzde kadın bedeni ve cinselliğini denetim altına alma mekanizması olarak görev yaptı ve anlaşılan o ki yapmaya devam edecek.

Erkeğin mülküne saldırı

Yakın tarihteki durumu, filmi tersine sararak özetleyelim... Zina konusunda 1996'ya kadar TCK'da bugün değişiklik isteyenlerin gerçek niyetlerine çok uygun bir düzenlenme vardı. Kadın bir kez cinsel ilişkide bulunursa zina oluyordu, erkeğin zina ile suçlanması için cinsel ilişki yeterli değildi, karı koca hayatı yaşaması gerekiyordu. 1996 yılında Şabanözü Asliye Ceza Mahkemesi, erkeğin zinasını düzenleyen maddenin eşitlik ilkesine aykırı olduğunu ileri sürerek iptal istemi ile Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu. Başvuruyu görüşen mahkeme, düzenlemeyi eşitlik ilkesine aykırı bularak iptal etti. Mahkemenin iptal gerekçesinde "Karşılıklı sadakat yükümlülüğü bakımından karı ile koca arasında fark bulunmamaktadır. Bunun için kocanın basit zinasının cezalandırılmaması ona karşı çağdaş anlayışa uymayan bir ayrıcalık tanınmasına yol açarak cinsiyet ayrımını reddeden kadın- erkek eşitliğini bozar," denmekteydi. Bu karar üzerine Torbalı Asliye Ceza Mahkemesi, erkeğin zina suçunu düzenleyen maddenin iptal edildiğini, ancak kadın zinasının iptal edilmediğini, bunun da eşitliğe aykırı olduğu gerekçesiyle maddenin iptalini istedi. Anayasa Mahkemesi zinayı bir boşanma nedeni olarak sayıyor ama suç gerektirmediğini vurguluyordu. Böylece biraz da sürecin doğası gereği zina suç olmaktan çıktı.

Tarihin tozlu raflarını karıştırdığımızda, Antik Atina'da zina yapan erkeğin kıçına turp tıkandığı gibi bir durumun olduğu görülüyor ama zina, kutsal kitaplardan Ortaçağ Avrupası'na kadar her yerde, kadınlar yaptığında ağır ceza ile cezalandırılan bir suç olarak karşımıza çıkıyor... Burada Marks'ın kızı Laura'nın kocası, Tembellik Hakkı kitabının yazarı Paul Lafarque enişteмizden bir alıntı yapmak istiyorum... Kendisi zinanın tarihi ile epey meşgul olmuş, bu konuda uzun bir yazısı var. Söz konusu yazıda geleneksel toplumlarda kadının zinasının ağır ceza ile cezalandırıldığını belirttikten sonra şöyle bir tespitte bulunuyor:

"Kadının zinası karşısında erkeğin duyduğu şey kıskançlık hissi değildi. Erkek özel mülkiyetine saldırılan bir mülk sahibi olarak öfke duyuyordu.

Evli kadın, diğer taşınabilir mallarla birlikte erkeğin mülkleri arasında yer aldığı için, zina mülkiyete saldırı olarak görülüyordu. Tüm geleneksel toplumlarda mülke karşı işlenen hırsızlık suçlarında olduğu gibi, zinanın da cezası ölümdü."

Recm edilen kadınlar

Zinayı yasaklayan İbrani hukuku da yalnızca evli kadınlara yönelikti; amaç evli kadınların yalnızca tek bir erkekle ilişki kurmasını sağlamaktı. Evli erkekler için böyle bir zorunluluk yoktu. Erkeklerin karılarının yanı sıra dullar, odalıklar ve cariyeler gibi, başkalarıyla ilişkisi olmayan kadınlarla cinsel ilişki kurmasına izin veriliyordu. Önemli olan bir başka erkeğin karısı olmamaktı. Bu hukuka göre, zinadan suçlu görülen bir kadın taşlanarak öldürülebilirdi.

Roma'da Augustus'un evlilik yasasına göre, zina yapan kadın kocası tarafından mahkemeye şikayet ediliyordu. Suçlu görüldüğü taktirde kadın drohomasının yarısını kaybediyor ve sürgüne gönderiliyordu. Bazı durumlarda adamın karısını öldürme hakkı vardı. Erkek zina yaptığında ise zina yapmadığını karısına ispatlamakla yükümlüydü; kadının mahkemeye gitme şikayet etme hakkı yoktu.

İsa, İbrani uygulamasının tersine erkeklerin boşanma konusundaki ayrıcalıklarını ortadan kaldırarak, "Karısını boşayarak bir başkasıyla evlenen, karısına karşı zina etmiş olur," dedi. İsa'nın zinaya karşı ceza meselesindeki tavrı da daha yumuşaktı. Zina yaparken yakalanan bir kadının recm edilmesini isteyen bir takım adamlara, "İçinizde kim günahsızsa ilk taşı o atsın," demişti.

Ama buna rağmen Hristiyan toplumu sonraki yüzyıllarda zina yapanlara ağır cezalar vermeye devam etti. Fransa'da 13. yüzyılda zina yapan kadın ve erkek caddelerde çıplak yürütülüyor, 14. yüzyıl Almanyası'nda ise canlı olarak gömülüyor ve kazığa oturtuluyordu. Ortaçağ boyunca Avrupa'da hüküm süren cadı avları sırasında zina yaptığı gerekçesiyle pek çok kadın yakılarak öldürüldü. Erkeğin bundan sonra kaldığı yerden hayatına devam ederken, kadının büyük bir toplumsal baskı ile karşılaştığını belirtmekte yarar var. İngiltere'de 1950'li yılların sonuna kadar erkeğin boşanma dilekçesinde kadının zinası boşanma nedeni olarak yeterliyken, kadın boşanması dilekçesi verirken erkeğin zina dışında, terk, şiddet, ensest, tecavüz cinsel sapkınlık gibi eylemlerini de kanıtlamak zorundaydı.

Kendi itirazımızı oluşturmak

Almanya'da yakın zamana kadar zina hapisle cezalandırılıyordu. 1969 yılında yeni ceza yasası ile zina suç olmaktan çıkarıldı. Batı'nın feministler tarafından yeniden yazılan tarihi bize zina suçlamasıyla pek çok hemcinsimizin hayatından olduğunu ya da yaşamının karartıldığını gösteriyor...

Gelelim son durumlara... Zamanında flörtü fahişelik olarak değerlendiren Cemil Çiçek ile AKP'li kadın ve erkekler, aile birliğini korumak, aldatmaları önlemek, Anadolu'daki kadınların seslerine kulak vermek gibi gerekçelerle zinanın suç kapsamına alınmasını istiyorlar... Bu konuda koparılan fırtınalara rağmen geri adım atmak niyetinde değiller... Ana muhalefet partisi CHP ise zinanın eşitlik temelinde "resen" suç sayılmasında ısrar ediyor. Bu durumda imam nikâhlılar da suç işlemiş olacaklar. TÜSİAD, zinanın suç kabul edilmesini çağdışı olarak nitelendirerek devlet yatak odasına karışmasın söylemine katıldı.

Sol partilerden ise ses çıkmadı. Bu durumun erkek olarak kendilerini değil kadınları ilgilendirdiği kanaatindeler. Haklı adamlar...

ÖDP'li kadınlar ben bu yazıyı yazarken açıklama yaparak olayı kınadılar ve tam bu kelimelerle ifade edilmese de, "İki insan arasındaki ilişkinin, o iki insanı ilgilendirdiğini," söylediler. Kötü oluyor insan...

Aile patriyarkal bir kurum ve bu kurumun başında resmi olarak reisliği ortadan kalksa da baba, koca sıfatlı bir takım erkekler var. Emeklerine ve bedenlerine el konulan bu kurum içindeki kadınlar, ataerkil otoriteye itaat ve hizmet etmek zorundalar. Patriyarkanın bir

sistem olarak yeniden üretimi açısından ailenin önemi büyük... Kadının zinası halinde aile adı verilen bu patriyarkal kurum doğaldır ki temelinden sarsılır. Fakat erkeğin zinası bu tutumu dışarıda da destekleyen toplumsal mekanizmalar sayesinde kurumu ve patriyarkayı kendi mantığı içinde olsa olsa daha da güçlendirir. Bu yapı dışında kalan veya bu yapıyı zorlayan kadınlara da iyi gözle bakılmıyor. Patriyarkal otoritenin delinmesine, sarsılmasına neden olan her türlü davranış, en büyük patriyark olarak devletin de işine gelmiyor. Sistemin, onların istedikleri gibi işlemesini sağlayan pek çok aracı var. Bu araçlardan biri de hukuk. Biz kadınlar hayat tecrübelerimizden yasalar önündeki eşitliğin, ne türden bir eşitsizlik, adaletsizlik olduğunu, dolayısıyla eşitsizliğin önündeki engellerin nasıl bertaraf edilebileceğini biliyoruz. Hukukun bu yapısıyla erkeklerin kadınlar üzerindeki toplumsal iktidarını pekiştiren bir mekanizma olarak işlediği de ayan beyan ortada. Bu tespit, cinsiyetçi yasaları değiştirme konusunda çaba sarf etmemizi engellemez. Olsa olsa uyanıklığımızı artırır.

Evet, zinanın suç olarak TCK'ya girmesi hususunda hükümette veya muhalefette bulunan erkeklerin neredeyse ortak tutum almasının ardında yatan neden, kadın cinselliğinin denetim altına alınması doğrultusundaki ortak istekleridir. Bu konuda feministlerin kendi nedenlerine ve itirazlarına sarılmaları gerekiyor.

• İstanbul özelinde Bağcılar, Ümraniye ve Gaziosmanpaşa ve Şişli ilçelerinde belediyelere sığınak talep dilekçelerinin verilmesi. Şişli hariç diğer ilçelerde kadın çalışması yapan arkadaşların özellikle çalışma alanlarındaki kadınların da katılımını sağladıkları bir başvuru yapılacak ve dilekçeye kadınlar bireysel imzalarını atacaklar. Şişli Belediyesi'ne genel katılımla başvuru yapılabilmesine çalışılacak.

• Eylül ayında meclis açıldığında tüm ülkeden yığınsal olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne ziyaret yapılması ve hazırlanan Türk Ceza Kanunu(TCK)değişikliği dosyasının ilgililere tekrar iletilmesinin kamuoyunda etkili olacağı üzerinde ortaklaşıldı. TCK Platformu, Kadın Sığınakları Kurultayı ara toplantısında ve gruplarda bu eylemin konuşulması ve Ağustos ayı ortalarında eylemin detaylandırılması hedeflendi.

• İstanbul ilçelerinde sahadaki kadınların belediyelerine yapacağı sığınak başvuruları

sonrasında oluşacak gündeme bağlı olarak namus cinayetleri ve TCK değişiklikleri için Eylül ayında mahallelerde yerel yığınsal kadın eylemlerinin yapılması önerildi. Sahada çalışan gruplar bu öneriyi destekledi.

• Hükümetin ve iktidarın kadınlar lehine bazı değişiklik yaptığını sürekli vurgulamasına ve Avrupa Birliği'ne katılım koşullarına uygun sosyal değişikliklerin gerçekleşmesi için yasa değişikliklerine gitmesi son günlerde illüzyona dönüştü. Kamu Yönetimi Reformu Yasa tasarısına bağlı olarak SHÇEK(Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu) bir çok çalışanını işten çıkarmaya başladı. Toplum Merkezleri'nin içi boşaltılıyor. Eğitimli ve kadın konusuna duyarlı kadroların yerine kimler yerleştirilecek belli değil. Tren kazasında yaşanılan gerçekler biz kadınların bugüne kadar kazandıkları mevzilerin de tehlikede olduğunu gösteriyor. Kaybetmemek için sahip çıkmalıyız. İstanbul Valiliği'nin kadınlarla yaptığı toplantı sonucunda valinin kadınların sorunlarını anlayan ve kadınlar lehine çözüm üretici yaklaşımı çok sıkı takip edilmeli. İstanbul'da atılacak adımlar diğer illerde ve İçişleri Bakanlığı'nda etkili olacaktır. Bu iki konu bilgilendirme amaçlı olarak toplantıda konuşuldu.

* 2004-2005 sonbahar- kış aylarında kadın ve şiddet konulu bir dizi forum planlama üzerine niyetler konuşuldu, ancak bir derinleşme olmadı bu konularda.

Birinci eylem İstanbul'da

5 Ağustos Perşembe günü saat 11.00 de Şişli Belediyesi'e sığınak açma talep dilekçesi verildi. Belediye binası önünde basın açıklaması yapıldı. Yaklaşık kırk kadının katıldığı basın açıklamasının ardından belediyeye dilekçeler iletildi.

İkinci eylemimiz Ankara'da

Meclisin açıldığı ilk hafta içinde (Eylül ayında) Ankara'da Mecliste buluşacağız. Bu eylem TCK platformu, Kadın Sığınakları Kurultayı bileşenleri ve tüm illerdeki platform bileşenlerini ve bağımsız feministleri kapsayan yığınsal bir eylem olacak.

Hemen şimdi TCK yasa tasarıları kadınların talepleri doğrultusunda, yazıp komisyona verilen şekliyle Mecliste görüşülsün ve yasalaşsın diyoruz.

Bu eylemleri organize etmek için tüm kadınların önerilerini bekliyoruz. Tarih, ulaşım şekli, kimlerle nasıl görüşüleceğini, kimlerin katılacağını planlayalım. Güçlü ses getiren yığınsal kadın eylemini mecliste gerçekleştirelim. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne verdiğimiz sığınak talebi dilekçemize cevap geldi. Belediye İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı ile yaptığı protokol çerçevesinde onların açacağı kadın sığınağının ihtiyaçlarını karşılayacakmış. Basında takip ettiğimiz haberlere göre Vakfın açacağı sığınak özel içerikli bir sığınak. Türkiye'deki yabancı seks işçisi kadınlar için bir sığınak. Bu durumun hukuksal boyutunu incelemek üzere avukat kadınlarla bir toplantı yaparak durum değerlendirmesi yapılmalı. Bu grupta olan tüm kadınlara ve kadın gruplarına çağrımız var. Sesimize ses verirseniz hep birlikte birkaç eylemi gerçekleştirebilir ve kamuoyu oluşturabiliriz.

Ayşegül Oğuz

Anadolu kadınları ne diyor?

Elif Zorlu, 18, Öğrenci

Zina nedir?

Evli eşlerin birbirini aldatmasıdır.

Zina bundan sonra suç sayılabilir. Bu konuyla ilgili bir bilgin var mı?

Zinanın suç sayılması bence güzel bir şey ama, eşitlik yok. Türkiye'de kadınlar hep ikinci plana atılıyorlar. Kadınlar ya kocalarından ya da ailelerinden korkuttukları için bir şekilde kadınlar şikâyet etmekten korkacaklardır. İşte erkeklerin böyle bir sorunu olmadığı için bu kanunda da bir eşitlik olmayacaktır.

Peki zinanın suç olması neden güzel bir şey?

Bir kere aldatmak yanlış.

Başbakanın konuyla ilgili, "zina suç olursa kadın ve erkek eşit olacak," diye bir açıklama yaptı.

Bence hiçbir doğruluk payı yok. Mesela zorla evlendirilmiş bir sürü kadın var, böyle olunca bu kadınların yasalardan faydalanmasını nasıl bekleyebiliriz ki.

14 Eylül'de TBMM açıldığı gün kadınlar orada bir eylem yapacaklar...

Çok iyi. Ben katılamam ama, destekliyorum.

Bir kadın olarak o eylemde olsan ne talep edersin?

Zina özel hayat aslında. Bu karşılıklı bir sorun ve bunu insanlar kendi aralarında halletmeliler ve bu yasa çıkmamalı. Devletin yapacağı tek şey olaylar büyüdüğü zaman, cinayet, tecavüz gibi olaylara müdahale etmektir.

Hanım Göker, 50, Ev hanımı

Zina nedir?

Tecavüz. Pis bir şey, iğrenç bir şey, hamile kalabilirsin, adın kötüye çıkar...

Yani aldatmak mı demek?

Evet.

Zina suç olacak, bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Kandırılmışsan sende suç yok, karşıdaki suçludur. Seni evleneceğim diye kandırmıştır, evlenmemiştir, seni kenara atmıştır; bu suçtur.

Çevredeki insanlar bu durumda kadını mı suçlu bulur erkeği mi?

Bizim ülkemizde her zaman kadını suçlu bulurlar. Aldatıyorlar bizi...

Kim aldatıyor?

Erkekler. Kim olabilir, başta olan insanlar.

Başta kim var?

Onun başında devlet var, ben mi varım; devlet var.

Kadınlar eşit mi sizce?

Kadın-erkek eşit, ama maalesef bizim ülkemizde eşitlik yok.

Kadınlarla erkeklerin ilişkisi sizce nasıl olmalıdır?

Erkek nasılsa kendini her zaman haklı görüyorsa, biz de öyle olmalıyız. Ben kadınlığımla iftihar ederim. Ama kimse bize değer vermiyor.

Seval Alkan, 52, Avukat

Zina nedir?

Evli insanların aldatması olayı.

Şu günlerde zinanın yeniden suç olması gündemde...

Yanlış buluyorum. Zina insana has bir şeydir. Cinsel eylemli şeyler insanlar arasında olur ve iki insan hoşnutsa bu durumdan bu suç olamaz. Zinada temel olan aldatmadır. Aldatma olayı da insana has bir olaydır, bu zina olsun bir başka şey olsun hiç önemli değil suçtur ve iğrençtir.

Zina suç olursa kadın ve erkek eşit olacakmış?

Türkiye anaerkil bir toplumdur. Kadın ve erkek eşit diye bir şey yoktur.

Ataerkil mi anaerkil mi?

Anaerkil. Türkiye'de erkek sayısı çok azdır.

Peki bu yasa gerçekten meclisten geçerse ne olacak?

Yasa geçerse suç olacaktır. Türkiye hukuk devletidir.

Siz bu yasa geçerse kadınla erkeğin eşit olacağına inanır mısınız?

Türkiye'nin bir hukuk devleti olduğuna inanıyorum, hukuku da insanlar yaratır.

hiç aklım almıyor

Zinanın yeniden suç haline getirilmeye çalışıldığı bugünlerde, Çiğdem'in yaşadıklarıyla bir kez daha sarsıldık. Zina kelimesinin onun için maalesef "özel" bir anlamı vardı. Bir üniversite hastanesinde yaşadığı tecavüzünün ardından aynı hastanenin bir başka doktoru ise zinayla suçlamıştı onu.

"SANIRIM 1986 yılı idi. Adet kanamam başladığından beri aşırı sancı çekerdim. Kimi zaman bayıldığım olurdu. Bir kamu kuruluşunda çalışıyordum. Adet dönemlerimde yoğun sancıdan en az üç gün izinli sayılırdım. Bir gece çok fenalaştım. Gece doktora götürdüler, doktor bana ilaç ve iğne verdi. Fakat hiçbir etkisini görmedim.

Ağrılarım dinmeyince, birkaç gün sonra kız kardeşimle birlikte Çapa Tıp Fakültesi Kadın-Doğum servisine gittim. Ameliyat olmam gerektiğini söylediler ve hemen hastaneye yatırıldım.Bekâretim olduğu için laporoskopi önerildi. Karın bölgemde yaygın bir şekilde enfeksiyon olduğu söylendi. Ameliyat oldum. Ameliyat sonrası ilaç tedavisi önerildi. Bir süre ilaçları kullandım. Fakat adet dönemlerinde yine sancım bir türlü geçmiyordu. Tekrar hastaneye gittim. Bu kez ikinci bir ameliyat önerildi. Hastaneye yattım. Dr. F.S ile Prof. Dr. C.B.girmişti ameliyatıma. Fakat, ameliyat yapamayacaklarını, ameliyat masasında söylediler bana. Doktorum F.S., "giyin ve odama gel, seninle konuşmam gerekiyor," dedi. Ben de odasına gittim. Vajinamda, ciddi bir enfeksiyon olduğunu ve fitil kullanmam gerektiğini söyledi. Fakat benim "bekâret" denen bir sorunum vardı. Feodal bir yapıdan gelmeyiz ailecek. "Bekâret" bizim ailede çok büyük bir sorundur. Doktorum, "korkacak bir şey yok, bir aletle fitil geçecek şekilde açmam gerekiyor," dedi. Ben de "ailem ne der, öğrenirse mahvolurum," dedim. "Bu tedavi yöntemini uygulamak zorundayız, yoksa daha da çok acı çekersin," dedi. Ben de daha fazla acı çekmemek ve sağlığım için kabul ettim. Her jinekoloğa gittiğimde, yüzüm kızarır ve kasılarak muayene olurdum. "Çok korkuyorum," dedim. Doktorun elinde uzunca bir metal alet vardı. "Bununla yapacağım, korkulacak bir şey yok," dedi Muayene masasına yattım ve yine aynı şekilde gözlerimi kapayarak kendimi sıkmaya başladım. Müdahale esnasında bir inleme sesi duydum. Canım acıyordu. Hemen gözlerimi açtım, "acı duyuyorum," dememe kalmadan, doktorun cinsel organını gördüm. Prezervatif takmıştı.Tepki göstererek fırladım yerimden,"neden bunu yaptın, hani aletle yapacaktın; aileme ne söyleyeceğim," dedim. "Ha aletle, ha bu şekilde bekâretini açmam arasında bir fark yok, sen medeni bir insansın, ailenin kontrol edecek hali yok ya,"dedi. Çok korkmuştum, kendimi çok kirlenmiş hissediyordum, o anda vajinamı koparıp atmak geldi içimden. Psikolojim çok bozulmuştu. Üstelik bir devlet dairesinde çalışıyordum, İlaç reçetesine "fitil" yazması zaten benim hayatımın sonu demekti. Hem devlet açısından, hem de ailem açısından. Herhalde işyerimde "orospu" gibi görülürdüm. Öyle de oldu. Arkadaşlarım "sen de bir şeyler var, reçetende "fitil" yazılı; yoksa sen biriyle cinsel ilişkiye mi girdin de söylemiyorsun" dediler. Ben de ne kadar onları inandırdım; bilmiyorum ama annem için yazdırdığımı söyledim. Psikolojim zaten çok kötüydü, bir de bunların kahırlarını çekmeye başlamıştım. Tecavüze uğramıştım. Şikâyet de edemezdim. Çünkü, en çok ailem duyarsa ne olurum diye düşünüyordum. Eve gittiğimde kimseyle konuşmuyor ve anlaşılır diye çok korkuyordum. 8 yıl hiç doktora gitmedim. Sancılarımı ağrı kesiciler ve antibiyotik kullanarak yenmeye çalışıyordum. 1995 yılıydı. Yine çok sancılanmıştım ve kanamam hiç durmuyordu. Kanamamın 15. gününde sancılarım artık dayanılmaz boyutlardaydı. Artık dayanacak gücüm kalmamıştı. Gece beni bir kliniğe kaldırdılar. Muayene eden doktorlar, "çok riskli bir durum, biz müdahale edemeyiz, sizin bir üniversite hastanesine gitmeniz gerekiyor," dediler. Ben artık öleceğimi düşünüyordum. Üniversite hastanesine gidersem o doktorla karşılaşmaktan da korkuyordum. Ertesi gün kızkardeşimle birlikte, eşyalarımı alarak evden çıktım. Çapa Tıp Fakültesi kadın-doğum servisine gittim. Doç. Dr. H.S ve birkaç pratisyen doktor girdi muayeneme. Sevk kâğıdımda "bekâr" yazılı olduğu için, karın bölgesi üzerinden ültrasonla muayene ederken, ben de "vajinadan" da muayene edebilirsiniz dedim. Hemen bana dönüp," sen evli değilsin, sevk kâğıdında bekâr yazılı, yoksa sen ZİNA mı yapıyorsun?" dedi.Ben çok kötü oldum ve dönüp "pardon, burası hastane değil mi? ben bir hekime geldiğimi sanıyordum, namus bekçisine geldiğimi bilmiyordum," dedim ve ağlayarak çıktım. Sonra bana tecavüz eden doktorun muayenesine gittim. "Benim ailem kontrol etmedi ama, sizin meslektaşınız kontrol etti ve bana zina suçlaması yaptı" dedim. Dr F.S.'nin yüzü birden değişti ve kekeleyerek, "ben elimden geleni yaparım. Sen benim muayeneme gel," dedi.

Uzun yıllar yine doktora gitmedim. Çünkü doktora gitmekten nefret ediyordum. Rahim içindeki miyomlar nedeniyle aşırı kanama geçiriyordum. Üç kez tanıdığım bir doktora gittim. Doktor her muayenesinde, eğilip baktığımda, neden bu kadar tedirgin olduğumu anlayamadığını söylerdi. Doktor, miyomların çok büyüdüğünü ve rahmimin tamamen alınması gerektiği söyledi. Artık, çok geçti. Üç ay önce gittiğim hastanede hemen ameliyata alındım ve rahmim de alındı. Üniversite hastanesinde çalışan bir doktorun "tecavüz"ü sonucu, ağır fiziksel ve psikolojik travmalar geçirdim. 15 yıl boyunca hiç kimseyle paylaşmadım bu sorunumu. Yıllarca erkeklerden hep nefret ettim. Hem kirlenmişlik duygusu yaşıyordum, hem de birlikteliğin sadece "cinsellik" olduğunu düşünüyordum. 15 yıl aradan sonra bir arkadaşımla evde otururken, "neden senin sevgilin yok, sana hayret ediyorum, aşksız hiç yaşanır mı?" dedi. Dayanamayıp, ağlamaya başladım. "ben tecavüze uğradım, bu yüzden erkeklerden nefret ediyorum, cinsellik iğrenç bir şeydir," dedim. Demek ki, 15 yıl boyunca kendime unutturmaya çalıştığım o "tecavüz"ü hiç unutamamışım. Hem de nasıl ağladım. Sabaha kadar. İlk kez bu kadar çok ağlamıştım. Ben, hastalığım nedeniyle gittiğim bir Üniversite Hastanesindeki doktor tarafından hem tecavüze uğruyor, hem de, aynı hastanenin başka bir doktoru tarafından "zina " suçlamasına maruz kalıyorum. Kim bilir benim mağduriyetimi kaç kadın yaşamıştır? Şimdi de, "zina" diye bir kavramı yasallaştırmaya çalışıyorlar. Tecavüz zorla uygulanan bir şiddet türüdür. Zina ise kişinin kendi iradesiyle yaptığı bir eylemdir. Bu iki kavramı ayırmak gerekiyor. Bu yasayı çıkarmak isteyen zihniyet ilk önce "tecavüzcülerini" yargılasın. Binlerce kadın, ya gözaltında ya da sokak ortasında kaçırılarak tecavüze ve tacize maruz kalmadı mı? Bu toplumun değerlerini korumak adına, kimin kiminle ne yaptığını taraflardan birinin şikâyeti üzerine yine devletin "tecavüzcü ordu"sunu göndererek cezalandırmak... Hiç aklım almıyor!"

Lambdaistanbul

"TCK değişsin!"

Lambdaistanbul Eşcinsel Sivil Toplum Girişimi, 14 Eylül günü mecliste görüşülecek ve son halini alacak olan Türk Ceza Kanunu'nda eşcinseller aleyhine kullanılan maddelerin değiştirilmesi için basın açıklaması yaptı.

Lambdaistanbul yaptığı açıklamada, "Türk Ceza Kanunu, 14 Eylül günü mecliste görüşülecek ve son şeklini alacak. Daha önceki çabalarımıza rağmen kanun tasarısında milyonlarca eşcinselin hayatını etkileyen ve aleyhimize kullanılan maddeler hala değişmedi! Zina maddesinde geri atılan adıma rağmen, biz eşcinseller olarak Türk Ceza Kanunu'ndan beklentilerimizi yinelemek üzere Recep Tayyip Erdoğan, Cemil Çiçek, Abdullah Gül ve Deniz Baykal'a faks çekeceğiz," denildi. Galatasaray Postanesi önünde yapılan basın açıklamasının ardından faksın okunan basın açıklamasının ardından grup dağıldı. Yapılan açıklamada, "Türkiye'nin daha demokratik ve özgürlükçü bir ceza yasasına kavuşması, bu ülkede yaşayan insanlar olarak hepimizin hakkıdır. Vekili olduğunuz milyonlarca eşcinsel vatandaşın taleplerini gözetmenizi istiyoruz. Eşcinsellerin insan onuruna uygun bir şekilde yaşamaları için bireysel özgürlüklerin sağlandığı, kişilerin herhangi bir özelliğinden dolayı ayrımcılığa uğramadığı (örneğin işten, okuldan, yurttan, evden atılmak, şiddete maruz kalmak, aşağılanmak, kamu hizmetlerinden yararlanamamak gibi) bir ülkede hep birlikte barış içinde yaşamak istiyoruz. Bu nedenle aşağıdaki taleplerimizin TCK tasarısı mecliste görüşülürken dikkate alınmasını istiyoruz. Ayrımcılık hallerinin dile getirildiği maddeye "cinsel yönelim" ibaresinin yeniden eklenmesi şart. Böylece kişilerin cinsel yönelimleri nedeniyle karşılaştıkları ayrımcılıklar cezaya tabi olacak. Bu maddede işe alımda ayrımcılık suç olarak değerlendiriliyor. İşten çıkarılma, terfiyi engelleme, sürgün, doğrudan ya da dolaylı yollarla istifaya zorlama eylemlerinin de eklenmesi gerekir. Ayrıca toplumun cinsiyet normlarına uymayan bireylerin karşılaştıkları ayrımcılıklara karşı korunmalarının garanti altına alınabilmesi için "cinsiyet kimliği" ifadesinin de eklenmesi gerekmektedir. Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet ve şiddetli elem etkisi altında suç işleyen kişilere uygulanan ceza indirimini düzenleyen maddenin, eşcinsellere yönelik işlenen suçlarda uygulanırken mahkemelerde mağdurun eşcinselliğinin bu madde kapsamında ele alınabildiğine tanık oluyoruz. Bu nedenle maddenin eşcinsellere yönelik gasp, saldırı, yaralama, cinayet, vb. suçlarda haksız tahrik indiriminin uygulanmasının önüne geçilmesi için maddenin gerekçesinin yeniden düzenlenmesini istiyoruz. Ayrıca, nitelikli hallerin düzenlendiği maddenin eşcinsel ya da travestilere yönelik suçları da kapsaması gerektiğini düşünüyoruz. Yasalarda toplum ahlakına işaret eden muğlak ifadelerin eşcinsellerin varoluşuna karşı kullanıldığı bilinen bir gerçek. Dolayısıyla bu tür maddelerin yanlış yoruma yer bırakmayacak şekilde düzenlenmesi ve referansını toplum ahlakından almaması gerekmektedir. Dolayısıyla hayasızca hareketleri düzenleyen maddeden "teşhircilik" ifadesi kaldırılmalıdır. Kişilere Yönelik Cinsel Suçlar başlığı altında taciz suçunu düzenleyen madde yeterlidir. Ayrıca Müstehcenlik başlığı ile ifade edilen maddenin de muğlaklığı, neyin müstehcen olduğunun belirsizliği, benzer bir durum yaratmaktadır. "Müstehcenlik" yerine "cinsel sömürü" ifadesinin kullanılmasını, "doğal olmayan yoldan yapılan cinsel davranışlar" ifadesinin belirsizliği ve eşcinseller aleyhine kullanılabileceği nedeniyle kaldırılmasını öneriyoruz. Kişilerin kendi rızaları ile cinsel ilişki kurabilme yaşlarının yeniden 15'e indirilmesini talep ediyoruz," denilerek kadın örgütlerinin bekâret kontrolü, namus cinayetleri, zina ile ilgili taleplerinin desteklendiği de belirtildi.

Eren Keskin'e

Barış Ödülü

Almanya'da 1988 yılından bu yana verilen Aachen Barış ödülünün bu yılki sahipleri belli oldu. Ödüle Türkiye'den Eren Keskin ve Rusya'daki Saint Petersburg Asker Anneleri layık görüldü. 1995 yılında da DEP milletvekili Leyla Zana'nın aldığı ödül, militarizme ve savaşa karşı mücadele içinde yer alan kişi ve kurumlara veriliyor.

İstanbul İnsan Hakları Derneği Başkan Yardımcısı Eren Keskin, 1 Eylül Dünya Barış Gününde Almanya Aachen Barış Ödülü'nü düzenlenen bir törenle aldı. Eren Keskin birlikte Rusya'daki Saint Petersburg Asker Annelerinin de ödüllerini aldığı törenin ardından barış ödülleri sahiplerinin onuruna bir de konser düzenlendi. Söz konusu barış ödülünün Eren Keskin'e verilme gerekçeleri şöyle; "Eren Keskin uzun yıllardır kadın ve insan hakları alanlarında cesur bir şekilde mücadele etmektedir. Kendisini, insan hakları konusuna ilişkin Türk siyasetine karşı yapmış olduğu açıklamalar, iç toplumsal barış ve baskı altındaki kadınlar için vermiş olduğu mücadele nedeniyle birçok kez tehlikeye atmıştır. İHD'nin 1986 yılında kurulmasından bu yana aktif bir üyesi olarak çalışmalarında yer almıştır. Diğer kadın avukatlarla birlikte 1996 yılında Gözaltında Cinsel Taciz Ve Tecavüze Karşı Hukuki Yardım Bürosu'nu kurmuştur. Söz konusu projeyle mağdur kadınlara ücretsiz hukuki destek sunmakta ve kendilerini faillere karşı açılan davalarda desteklemektedir..." Eren Keskin aldığı ödülün ardından yaptığı konuşmayı şöyle sonlandırdı: "Bizler, insan hakları ve barış savunucuları olarak, çok iyi biliyoruz ki, devletler arası ilişkiler, karışıklı çıkar ilişkileridir. Oysa ki, bizlerin yani uluslararası düzeyde insan hakları ve barış savunucularının ilişkileri karşılıklı sevgi, saygı ve özgür bir dünya inancına dayalıdır. Bu nedenle de, verdiğiniz bu ödül, benim

demokrasiye, barışa, Kürtlerin, kadınların, eşcinsellerin ve ezilen tüm kimliklerin, kendi kaderlerini tayin hakkına olan inancımı pekiştirmiştir. Bir kez daha teşekkür ederim."

Mürüvvet Yılmaz

sömürünün mevsimi olur mu?

İstanbul-Amed arası bir tren yolculuğunda karşılaştığımda önce yükleri çekmişti dikkatimi, bir de yüreklerinin hasretleri bakışlarına vurmuş çocukları... Bu yüzden bu toprakların kimliksizlerini, emeği görünmeyenlerini, mevsimlik işçilerini yazmak istedim.

Fotoğraflar DHA

BAHAR ayı sonlanmaya yazın sıcağı yavaştan kendini hissettirmeye başladığında onları tren garlarında, genellikle üçüncü sınıf (Doğu yada Güney Doğu) tren vagonlarında, tarlalarda görürsünüz. Bir de güzün geri dönüşte... Kimleri mi? Elbette mevsimlik işçileri...

İstanbul-Amed arası bir tren yolculuğunda karşılaştığımda önce yükleri çekmişti dikkatimi, bir de yüreklerinin hasretleri bakışlarına vurmuş çocukları... Bu yüzden bu toprakların kimliksizlerini, emeği görünmeyenlerini yazmak istedim.

Kısa bir araştırma sonucu kiminin Karadeniz'in yamaçlarında fındık, kiminin Çukurova'da pamuk, kiminin Ege'de tütün ve üzüm, kiminin de tahıl ambarı Konya ve Eskişehir ovalarında buğday topladığını öğrendim.nereden başlayayım derken Eskişehir kendiliğinden geldi önüme... Ben de işe koyuldum.

Eskişehir daha girişinde sizi şaşırtmaya başlıyor. Porsuk nehrinin ikiye böldüğü serinliğini, yeşilinin güzelliğini, şehirleşmenin sancılarını ve avantajlarını görebiliyorsunuz aynı anda. Ama en önemlisi şehrin merkezinde şahsen benim gezdiğim şehirler arasında rastlamadığım görkemli kadın heykellerinin varlığı çok etkileyici. Geçmişinde kadınların etkin olmasından mıdır, Ermeni ve binbir çeşit halkın mozaiğine sahip olmasından mıdır bilinmez ama dimdik duran bu kadınlar insana huzur ve güven veriyor. Sanki, "şehir bizden sorulur," diyorlar. Bu arada yapanın da yaptıranların da ellerine sağlık.

Mevsimlik işçilere nasıl gideceğimizi düşünürken DEHAP eski başkanı Hamza Abı imdadıma yetişiyor. Eskişehir'in bilmediği yeri yok neredeyse... Benzini doldurup yola koyulduk ama aksilik bu ya İnönü'ye gidiyoruz, "iki gün önce ayrıldılar," Alpullu'ya gidiyoruz, "üç gün önce gittiler," yanıtını alıyoruz. Bir taraftan mevsimlik işçileri bulamamanın sıkıntısı bir taraftan yolda kalmasın diye arabaya aldığımız birilerinden duyduğumuz on dört yaşında bir kızın bir kamyon şoförü tarafından tecavüze uğradığı haberi ile iyice geriliyorum. İki gün süren koşuşturma sonunda, umutsuzca ve yaptığım istihbarat çalışmasının yetersizliğine küfrederek geri dönmeyi düşünürken, tarlalarda güneşin altında biber, domates toplayan kadınları gördüm. Yanlarına şöyle bir sokuldum yaptıkları işi yakından görmeye ve sohbet etmeye... Aralık vermeden çalışıyorlar. Sohbet etmek ancak öğlen yemeğinde mümkün, bekliyoruz. Yaklaşık otuz kadın çalışıyor, kucaklar, sepetler, domates, biber ve bamya ile doluyor. Sıcak yaklaşık otuz otuz beş derece. Belleri doğrulmadan çalışıyorlar. Neyse öğlen arası, hem yemek hem de dinlenme molası...

Kadınları köylerden toplayıp gelen bir anlamda kadın işçilerin işçi başı Naciye Abla geliyor yanımıza.

Naciye Abla işçilerden sorumlu olduğunu onları köylerden toplamak, götürmek ve çalışmanın disiplininin ondan sorulduğunu anlatıyor. Nasıl disiplin sağladığını soruyorum. Zor olduğunu, zaman zaman tarla sahibi ile işçiler arasında kaldığını, ama üstesinden geldiğini söylüyor. Kendisi işçilerden daha fazla ücret alıyor. Ne kadar olduğunu sorduğumda çekiniyor fazla üstelemiyorum. İşçi kadınlar bir taraftan karınlarını doyuruyorlar bir taraftan da soruları yanıtlamaya çalışıyorlar. Fabrikada işe girmek varken, niye böyle bir işi tercih ettiklerini soruyorum. Yaşı on sekiz ya var ya yok olan Ömür, köyde yaşadıklarını ellerinden başka iş gelmediğini, okuyamadıklarını, okutulmadıklarını söylüyor, içini çekerek. Ardından da ekliyor, "ben de biliyorum güvencesiz, bu işlerin sonu yok ama başka seçeneğimiz yok," diyor. Sözü başkası alıyor, şehre yakın oturduğunu, hatta bir dönem fabrikada çalıştığını ama özelleştirme nedeniyle işten çıkarıldığını söylüyor. Bir diğeri fabrikaların başka yere taşınmaya başladığını özellikle kadın olarak iş bulma şanslarının azaldığını söylüyor. Bir diğeri kendi tarlaları olduğunu aynı şeyleri kendilerinin de ektiğini ama kazandıklarının yeterli olmadığını o yüzden el harçlığı olsun babaya, ağabeye aman dememek için tarlada çalıştığını söylüyor. Konuşulanları sadece dinleyen otuzundaki Ayşe'ye sen ne düşünüyorsun diye soruyorum, eşi asgari ücretle çalışıyormuş. "Eşimin aldıkları yetmiyor, evde çoluk çocuk var. Okul masrafı vs. katkı olsun diye çalışıyorum," diyor. Nişanlı olan Fatma ise para biriktirip çeyizlik hazırlayacak çamaşır makinesi almayı düşünüyormuş. Hepsinin yazın sıcağında çalıştıkları bu tarlalarda kendilerine göre hayalleri var tabii. Ee umut fakirin ekmeği ne de olsa. Günlük yevmiye ne kadar diye soruyorum. On ile on beş milyon arası değişiyormuş. Yemeklerini kendileri getiriyormuş ya da yapıyorlarmış. Çok nadiren bazı tarla sahipleri yemek veriyormuş. Çalışmaya sabahın yedisinde başlayıp akşam sekizde bırakıyorlar. "Peki iş esnasında hastalansanız masrafları kim karşılar?" sorusuna hep bir ağızdan, "kendimiz," diyorlar...

Devleti yönetenlerin kapısını hiç aşındırmayı düşündüler mi acaba bu işi yaparken ya da sağlık güvencesi, sigorta gibi haklarını istemeyi denemişler miydi acaba? Bu soru birbirlerine bakıp, sadece, "yok," cevabı vermelerine sebep oluyor. bu "yok" birçok söylenmeyen cümleyi

arkasında barındırıyor biz anlıyoruz ama. Onlar da ekliyorlar sonra, "öyle bir şey yapsak tarlada çalışacak bir sürü kadın var!"
Aklımıza patron, tarla sahibi demişken bu evlerin erkekleri de geliyor haliyle. Sorumu, "peki erkekler ne yapıyor siz çalıştığınızda? Yaşamın yükünü paylaşıyorlar mı, kazandığınız parayı kendiniz kullanabiliyor musunuz?" şeklinde soruyorum. Bir-iki tanesi, "kazandığıma kimseyi karıştırmam, ayrıca birlik olsak daha iyi para alırız," diyor. Bakıyorum diğerleri suskun. Belli ki kazandığını ya babaya ya da kocanın eline sayıyor.
Öğle tatili bitti. İş başı yapma vakti geldi. Fotoğraflarını çekmek istiyorum. İzin vermiyorlar, çekiniyorlar. Daha önce de sorduğum Urfa'dan, Amed'den gelen işçileri soruyorum.Onları Adapazarı'nda bulabileceğimi söylüyorlar. Onlar işlerine donerken, ben de Adapazarı yoluna koyuluyorum.
Ada'dan (Adapazarı'na Ada diyorlar buralarda) Söğütlü'ye oradan da Yeniköy'e Diyarbakır'dan gelen fındık işçilerini bulup sohbet ediyoruz. Haziran sonunda doksan kişiye yakın gelmişler. Kimi ailece, kimi akrabalarıyla. Onları buraya getiren çavuş başları var. Her şeylerini memleketten getiriyorlar. Naylon çadırlar kurmuşlar. Bir ev için ne gerekiyorsa uygun olanlarından temin etmişler. Her çadırda birer aile kalıyor. Kimisinde gençler var, okul masraflarını karşılamak için gelmişler fındık toplamaya. Su ihtiyacı, açık olan bir kaynaktan gideriliyor.
Çavuş başı İhsan Abi ve eşi Mukaddes Abla temel gıdalarını karşılamakta zorlandıklarını söylüyorlar. Yaşadıkları yerde ne elektrik var, ne ısınma. Dışarıda ateş yakarak ısınıyor, mum ışığında yemek yapıyorlar. Ekmek dahi almakta zorlandıklarını söylüyor Mukaddes Abla. Zaman zamana fırından ekmek vermediklerini, köylünün evinin önünde olan imkânları da kullanmalarına fırsat vermediklerini, söylüyor. Bu baskı karşısında bari kendim yapayım deyip, tandır yaptırmış o da. Fakat tandır da toprağından mıdır bilinmez, yıkılmış. Çözüm bulamayınca resti çekmişler, "siz ekmek vermezseniz bizde de işçi yok, fındıklarınız kalsın," demişler. Ekmeği daha rahat alabiliyorlarmış şimdi. Gördüğümüz bütün kadınlar: Mukaddes Abla, kızları Irmak, Pınar, diğer çalışan kadınlar, halalar, komşular, hepsi, "işimiz çok zor," diyorlar. Pınar anlatıyor, "Buralara yedi senedir geliyoruz, ama bizi hep terörist götürüyorlar en sonunda biz de kabul ettik diyor aldırmıyoruz. Buralara gelmeyi hiç istemiyoruz ama ne çare," diyor. Kızlar ve erkeklerin çoğu öğrenci. Yaz tatillerini fındık toplayarak geçiriyorlar.
Fındık toplamanın zor olduğunu söylüyorlar. Yemek hazırlarken ayaklarının ağrıdığını söyleyen 6. sınıf öğrencisi Gurbet'e neden diye sorduğumda, "fındıktan," dedi. Toplamak için devamlı çömelerek duruyorlarmış. İşin kolayı varmış ama, fındığın diplerine branda serip fındığı silkmek gibi, tarla sahipleri taraftar olmuyormuş. Çoğunlukla bellerinin ve ayaklarının ağrıdığını dile getiriyorlar. Günde ne kadar kazandıklarını soruyorum. Orada da ayrı bir ayrım var. Hem çalışma saatlerinde hem de ücretlerde. Yerli olanlar 15 milyon, dışardan gelenler 12 milyon alıyormuş. Bir tek aşçı başı ve çavuş başı iki katı ücret alıyor. Yerli olanlar saat 8.30'da iş başı yapıp, saat 6 :00'da bitiriyor ve bir buçuk saat dinlenme ve yemek molasına sahip. Dışardan gelenler saat 7:00'de iş başı yapıyor, akşam 7:00'de de tarladan çıkış ve bir saat öğlen yemeği ve dinlenme...
Bunu kim belirliyor diyorum. "Kaymakam, muhtar, sanırım tarla sahipleri.... İlk geldiğimizde anlaşma yapıyoruz ama tarla sahibi iş bittikten sonra anlaşmaya uymuyor. Paramızı anlaşma üzerinden alamıyoruz. Yerlilerle zaten aynı şartlarda değiliz ama kendi yaptığımız şartlardaki anlaşma bile tarla sahipleri tarafından deliniyor. Bunu düzeltebileceğimiz herhangi bir merci yok gitsek de bir şeyler değişmiyor. Buralar, Karadeniz fındık işçisi ile dolu ve koşullar bazı yerde daha ağır," diyorlar. Mukaddes Abla'nın görümcesi, "bizim imkânsızlıklarımızdan yararlanmak isteyenler çok," diyor. "Nasıl?" diyorum? "Bakkal sattığı şeylerin üzerine 500.000-1.000.000 ekliyor, fırıncı ekmeği iki katına veriyor, geri dönerken garda günlerce sıra yok diye bekliyoruz, kimlik kontrolü, oraya eşya koyma, buraya sokulma, kısacası iteklenmediğimiz yer kalmıyor." Sözü Irmak alıyor, "Tarla sahipleri bizi çalıştırmak için bize zar atıyor, şurayı bitirin size kola, şurayı birin size şu vs. ama yer miyiz? Biz de niyetlerini bildiğimiz için taviz vermiyoruz. Ağzımızdan laf almaya çalışıyorlar sanki saklı bir şeyler çeviriyormuşuz gibi... Ne Kürtçe konuşmaktan ne de türkülerimizden taviz veriyoruz. Emeğimizle çalışıyoruz, gerisi onların sorunu ama şapkayı da eğdirtmeyiz!"
Başkası bir sene gelmesek fındık yerde kalsa çok şey değişir diyor ama nasıl? Bu ilişki ağı bu şekilde çalışmak hiç de istedikleri bir şey değil...
Gençlerin ateş etrafında söyledikleri Koma Arjin'in parçaları geliyor kulağımıza saatin geç olduğunu farkediyoruz. Yarın iş var, dolayısıyla herkes sıcağı da soğuğu da iyi geçiren naylon çadırlarına uykuya çekiliyor. Ülke ekonomisinde önemli yeri olan fındık, hem devlete hem tarla sahiplerine kazandırıyor.
Ama kimin emekleri ile ve nasıl...
Geleceklerine dair hiçbir güvence olmayan, emekleri görünmeyen kadınlar ve çocuklar...
Çavuş başları genelde erkek (iki işçi ücreti alıyorlar). Tarla dönüşü erkekler dinlenirken kadınlar hemen ateş yakmaya, yemek pişirmeye koyuluyorlar. Nerde olursa olsun yemek, bulaşık, çamaşır işinin onlardan sorulması kadermiş gibi. Çok şeyin değişmesi gerekiyor fındık, üzüm, tütün işlerinde... Görünmeyenin görünür kılınması kadınların kendi çıkarlarının farkına varmaları ve dile getirecek güce dönüşmeleri gerekiyor... Sabahın altısında ayaktayız. Erkekler uyurken kadınlar, ateş yakmaya, kahvaltı hazırlamaya, işe hazırlık yapmaya başladılar. İşe vaktinde başlayabilmek için, ben de 6.30 servisine yetişmek için yine yola düşüyorum.

feminizm van'da hortladı

Van Kadın Derneği yeni bir dernek olmasına rağmen son dönemlerde adından sıkça söz ettiriyor. Bütün tepkilere rağmen kadınların ikinci adresleri olmaya aday olan ve sorularımızı içtenlikle yanıtlayan Vanlı kadınlara çalışmalarında başarılar diliyoruz.

VAN'DA bir kadın derneği kurmaya nasıl karar verdiniz? Nasıl bir araya geldiniz?
Van'da sadece kadın eksenli çalışan bağımsız kuruluşlar çok azdı. Fakat kadın hakları ihlalleri ise çok fazla. İntiharların, cinayetlerin, aile içi şiddetin, göçlerin bolca yaşandığı bir yerde kadın hareketine duyarlı birkaç kadın toplandık ve işin ucundan biz de tutalım dedik. Bu konuda duyarlılık kazandırmak, çözüm önerilerini projelendirmek, elimizden geldiğince daha çok kadına ulaşarak sorunlara yönelimde inisiyatif geliştirmeyi güçlendirmek, cins bilincini geliştirmek ve dayanışma sağlamak için bir dernek kuralım dedik. Derneğimizin kurucu üyelerinin çoğu daha önce kadın eksenli çalışmalarda yer almış tecrübeli ya da kadın örgütlülüğünün gücüne zaten inanan kadınlar.

Derneği kurarken zorluklarla karşılaştınız mı? Neler yaşadınız?
Derneği kurarken yasal olarak bir problemle karşılaşmadık ama bu dernekler kanunun kolay uygulanabilirliğinden değil de, bizim ne olursa olsun mutlaka kuracağız dememizden kaynaklanıyordu. Bunun dışında mali problemlerimiz oldu. Amaçlarımız ve faaliyet alanlarımız doğrultusunda yapmak istediğimiz her şeyde hukuksal prosedür karşımıza çıkıyor. Bölgemizde karşımıza sunulan yasal zorunluluklarla bolge dışındaki yasal zorunluluklar ne yazık ki aynı konu için farklı dayatmalara sahip. Örneğin sığınma evleri konusunda açık alanda yaptığımız basın açıklamasında guvenlik güçlerinin "niye haberimiz yok?" tavrıyla karşılaştık. İmza kampanyaları ve dilekçe verme etkinliklerini yapabilmeyi tüzüğümüze koymamıza rağmen dernekler masasının "size dava açarız" tavrıyla karşılaşıyoruz Yanı kuruculara, "tamam derneği açın ama tüzüğünüzdeki şu şu şu maddeleri uygulamanız yasak," demiyorlar, ne yazsak kabul ediyorlar ama iş uygulamaya gelince yasak oluyor. Örneğin kulturel ve sanatsal etkinlikler yapmayı amaçladık ama bir tiyatro ekibi oluşturmamızın önüne geçmeye çalıştılar çunku tiyatro ekibi kurmak diye bir amaç yazmamışız. Yanı kültürel ve sanatsal etkinlikler kapsamı bile dernekler masasında oldukça dar. Yapmayı amaçladığımız her etkinlikte öncelikle siyasal nitelik olup olmadığı soruluyor. Kadın eksenli çalışmalara gerçekten çok yabancılar

Özellikle Kürt kadınlarının son on yıldır kadınlık bilincinin gelişmesi açısından büyük mesafe aldığını görüyoruz. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz? Sizce bunun sebepleri neler?
Genel olarak Kurtlerin yaşadığı doğu ve guneydoğu Anadolu illeri yoğun olarak kırsal kesimden ya da komşu illerinden oldukça fazla göç trafiğine kapıldı. Tabii bunda savaşın payı çok buyuk. Göç dönemi ağırlıklı olarak 84-95 yılları arasında yaşandı ve 90'lı yıllar sivil toplum hareketinin ivme kazandığı yıllardır da. Kürt kadınları erkeklerine göre uyumu daha fazla yaşayabildi çunku erkekler istihdam alanlarına tabi iken kadınlar hemcinsleriyle sosyal iletişimi güçlendirebildi. Ayrıca dunyada sivil toplum örgutlenerek diplomaside etkin bir yer almaya başladı. Özellikle Avrupa halkı kendi kanlı tarihinden dersini almış gibi duruyor. Avrupa Birliği'nin Turkiye'ye Kopenhag Kriterleri adı altında bir çok değişimi hedefleme zorunluluğunu koyması da Kurt kadınlarının da sokağa dökulmesine neden oldu. Sivil toplum örgütleri özellikle İnsan Hakları Derneği Turkiye'nin bir çok ilinde aktif olarak kadınlarla ve bolgemizde de nüfusa hâkim olunmasından ötürü Kurt kadınlarıyla iletişim kurabildiler. Derneğimize başvuran kadınların yuzde 80'ine yakını Kürt kadınlarından oluşmakta ve bu kadınlar kendilerini ifade edebilecekleri her türlü kurum ve kuruluşla iletişime açık kadınlar.

Ne gibi çalışmalar yapmayı düşünüyorsunuz?
Dernek merkezinde kadınlara hukuksal, ekonomik ve sosyal danışmanlık yapıyoruz. Kadınların yargı mekanizmalarını daha iyi kullanabilmeleri yönünde yardımlar veriyoruz Onların yaşamsal, sosyal ve aile içindeki haklarını aramalarını sağlıyoruz. Van Bolge Barosu aracılığıyla adli yardım kullanmasını sağlıyoruz. AB'ne verdiğimiz "Kadın Danışma Merkezi" projemiz kabul edildi. Orada profesyonel anlamda sosyal, hukuksal, tıbbi destek sağlanacak. Aynı zamanda psikososyal destek verilecek. Kadın Danışma Merkezinin bir diğer özelliği Kadın Kültür Evi. Buradaki amacımız kulturel farklılıkların zenginlik olarak görulmesi ve kadınlar arası dayanışmanın artırılması. Sığınmaevi kurulması için çalışmalar başlattık Van Belediyesi bunyesinde bu sayede bir komisyon bile kuruldu, bu bizim için başlangıç açısından önemli bir aşama. Sığınmaevi kararı zaten çıkmıştı ama bunu hayata geçirmek hedefimiz Van Kadın Derneği El Sanatları Atölyesinin altyapısını oluşturuyoruz. Turkiye genelinde yürütülen mevcut yasaların kadın-erkek eşitliğine göre düzenlenmesi yönündeki çalışmalara derneğimiz bizzat katılacak eylem ve organizasyonları destekleyecektir. 26-27-28 Kasım'da Çanakkale'nin ev sahıplığı yapacağı Kadın Sığınakları Kurultayı'na katılacağız. İnternet Sitemiz yapım aşamasında. Kutuphane ve arşiv oluşturuyoruz, Halk oyunları ekibimizi kurmayı duşunuyoruz, bilgisayar ve ihtiyaç duyulan bir takım konularda eğitimler verilecek, Kadın Filmleri gosterimi duzenlemeyi hedefliyoruz, Yerelde yine kadının statusunun gelişmesi için çalışmalarımız devam edecek. Amaçlarımız doğrultusunda yapmayı planladığımız o kadar çok şey var ki. Yine bu satırları ***Pazartesi*** okurları

okuduğu zaman bölgede ve Van'daki insanlar bizim Mor Kalem adlı kadın dergimizi okuyor olacaklar.

Dernek olduğunuz için prosedür gereği üyelik şartı koşmanız gerekiyor herhalde...
Derneğimizin tuzukte de yer alan altı tane amacı var. Kadınların ekonomik, sosyal, bireysel, kulturel, yasal, toplumsal ve politik anlamda güçlenmelerine katkıda bulunmak; kadınların dayanışmaları ve yardımlaşmaları için gereken zemini oluşturmak; kadınları eğitim, sağlık ve aile planlaması gibi konularda bilinçlendirmek; kadının her türlu platformda yaşam kalitesi ve seviyesini yukseltmek; kadının kent yönetimine katılıp karar alabilmesini, kent olanaklarından yararlanabılmesini, kent kulturunu ve kentlilik bılıncını gelıştırebılmesını ve kadınların sosyalleşmesini sağlamak; kadın, toplum, aile, birey bılıncini gelıştırmek, kadınları sosyalleştirmek. Ayrıca uyelerimiz Kadının Insan Hakları Yeni Çözumler Vakfı uzmanlarının verdiği Kadın Insan Hakları Eğitimi Programı(KIHEP)'ndan geçmek zorunda. Her şeyden önce cins bılıncini gelıştırıp daha sonra orgutlu yaşama katılım konusunda elbette serbestlik tanıyoruz. Elbette ulaşamadığımız bir sürü kadın var ve toplum gerçekten aktif kadınları kaldıracak yapıya sahip değil çünkü feodal yaşam koşulları kadının yaşam hakkını bile kendi tekeline almış durumda. Kadınlardan da örgütlü yaşamın karşısında duran tepkiler alabılıyoruz. Kavramlarımız içinde ne yazık ki örgutlenme kelimesi fazla geçmiyor. bunu daha çok dayanışma, toplumsallaşma gibi kelimelerle doldurmaya çalışıyoruz. Kadınlar örgut kelimesinden ürkebiliyor, yasadışı olduğumuzu bile duşunebiliyorlar. Açıkçası devletten çok korkuyorlar. Tabii devlet çoğu için asker ve polis demek. Bu korku da savaşı sıcağı sıcağına yaşamalarından geliyor. Ayrıca bize gelen kadınlar gerek gönulluler yönunden gerekse başvurucular yönunden genelde ya dernek uyelerinin beraberinde getirdikleri gönulluler veya sorununu çözduğumüz başvurucuların tavsiye ettiği kadınlar. Biz çok fazla kadınlara gidemedik çunkü onlar bize hemen her gun farklı konulardan muzdarip bir şekilde son çare olarak geliyorlar. Her hafta dernekte uye toplantısı yapılıyor ve yeni üyeler içinse her hafta belli bir gunde tanıtım yapılıyor.

Van Kadın Derneği'nin amaçları arasında kadınların özgürleşmesi ve kadın kurtuluş hareketinin içinde yer alabilmesi, örgütlenmesi gibi amaçları var mı?
Şu anda doğalında gelişen ve adına rutin diyeceğimiz başvurucuların çözümlerine ilişkin

çalışmalarımız var. Her gun hukuksal danışmanlık yapacağımız vakalar oluyor. Bu kadınlar için yargı mekanizmalarının işlemesine aracı oluyoruz. Başvurularının başından sonuna kadar onlara refakat ediyoruz. Ederken onların bağımsız bir şekilde bu yolları öğrenmelerini sağlıyoruz ki onlarda gidip başka kadınlara yol gösterebilsinler. Yine bolgemizde yaşanan trajik kadın ölumlerini araştırıyoruz. Şu anda yakın zamanda gerçekleşen uç tane intihar ve eşi tarafından öldurulme olayı ile ilgili araştırma grubu oluşturduk. Bunların çalışmaları var. 1 Eylulde çıkacak dergimizle ilgilenıyoruz ve derginin tanıtımı için bir kokteyl organizasyonu var. Atölyenin açılışı önümüzdeki gunlerde olacak. KIHEP eğitimi için gruplar oluşturuyoruz Dernek için daha buyuk bır yer arıyoruz, muhtemelen Eylul ayı içerisinde oraya taşınacağız.

Bölgede yeniden başlayan çatışmalarla ilgili ne düşünüyorsunuz?

Kadın olarak yaşamak ne kadar zorsa bir kadın derneği olarak var olabilmekte o kadar zor. Sivil Toplum Örgütleri içerisinde bile kadınların pozisyonu o kadar iyi değilken, toplumun diğer kesimi açısından bir kadın derneği her zaman olumlu tepkileri doğurmuyor ne yazık ki...

Daha önce de belirttiğimiz gibi bölgemiz zaten savaştan çok olumsuz etkilenmişti. Tam toplumsal barış gundeme alınmışken ve beraberinde iş olanakları yaratma ya da köye dönuş yolları aranmaya başlanmışken çatışmaların yeniden gundeme gelmesi insanları korku dolu gunlere geri götürdu. Sureklı temkinli davranma, her an savunma refleksleri geliştirmeye başlanması tabii ki yaşama dair kalıcı adımlar atmanın önune geçiyor, daha da kötüsu insanları psikolojik olarak etkiliyor. Örneğin Van'da yaşanan bomba olayları insanların evlerine kapanmasına ya da geçtikleri yollardan hızlı geçmelerine, işyerlerinde tedirgin durmalarına neden oluyor. Kadınlar için durum daha da ekli olarak gelişiyor. Zaten sokağa yeni çıkmışlardı ve yine evlerine geri dönüyorlar. Özellikle Kürt kadınlarına savaştan geriye erkeğinkinden daha cıddı travmalar kaldı. Savaşta ölenler onların eşleri, kızları, oğulları, kardeşleri, akrabaları, komşuları veya yakınları idi. Manevi yıkılıştan başka eşlerini kaybeden ya da eşi cezaevinde olan kadınların maddi problemleri de çok fazla. Sonuçta eşini kaybeden erkeğin yaşadıkları ve yaşayacaklarına göre eşini kaybeden kadının yaşadıkları ve yaşayacakları sorunlar çok daha ağır tahribat yaratmakta. Dilenci kadınların ve sokak çocuklarının artması aynı zamanda adli suça teşvik ve fuhuş Van'da bu sebeple baş gösteren çok cıddı bir sonuç ve çözumde çok acil bir altyapı çalışmalarının gereklilliğini doğuruyor.

Feminizmle ilgili ne düşünüyorsunuz? Feminist misiniz?
Evet, feministiz ve feminizmin karşımıza sıkça çıkarılan "erkek duşmanlığı" tabirinden çok uzak olduğuna, hatta sanılanın aksine, insani olanın bakış açısı olduğuna inanıyoruz. Çalışmalarımızın özunu ne yazık ki insani olanın kapsamına erkeğin kadına gore fazlasıyla alınmasını her turlu yasal kınama ve mucadele oluşturuyor. Feminizm böylece, hem de erkeğin statüsunu tartışan bir olgu olmuş oluyor.

Bundan sonrası için neler düşünüyorsunuz? Derneği ayakta tumanın zorlukları da var değil mi?
Kadın olarak yaşamak ne kadar zorsa bir kadın derneği olarak var olabilmekte o kadar zor. Sivil Toplum Örgutleri içerisinde bile kadınların pozisyonu o kadar iyi değilken, toplumun diğer kesimi açısından bir kadın derneği her zaman olumlu tepkileri doğurmuyor ne yazık ki. Bizim

için en acı olanının bazı kadınlardan aldığımız olumsuz tepkiler oluyor. Bunun en temel sebebinin aile içi şiddetin meşrulaştırılmış olması ve kadınlara bunun çok olağan geliyor olması. Erkekler içinde Kadın derneği aslında bir tedirginlik sebebi. Kadının her hak arayışının dernek kaynaklı olması duşuncesi. Devlet İstatistik Enstitusunün Van ılı boşanma sayısı son birkaç yıl için ortalama yılda 30-32 yi bulurken derneğimiz kurulduğundan beri yaklaşık 20 tane boşanma davası ve son 10 gün içinde ise 4 kadın dernek aracılığıyla 4320 sayılı kanundan yararlandı. Bu da derneğimizin kadınların birbirine sahip çıkma mekanizmasının kadınlar için nasıl goruldüğünün önemli bir tespiti. Tabii bu böyleyken dernek tarafından adliyeye iletilen vakaların sıklığına dair "feminizm hortlattırılıyor" yorumunu yapıyor. Sivil Toplum Örgütleri içinde, siyasi partiler kategorisinin derneğimize pek de dürust davranmadığını söylemek de yanlış olmaz. Derneğimizde siyasi parti temsil sandalyesi olmamasına rağmen, sol partiler sağcılık, sağ partilerde böluculuk, muhafazakâr demokratlar da bizi Hıristiyan misyonerlik yapmakla suçluyorlar. Sadece kadın eksenli çalışan bir kurum olduğumuzu benimsemekte maalesef zorlanıyorlar. Cins ayrımları dışındaki kadın olaylarına müdahale etmediğimiz zamanlarda saldırıyla karşılaşabiliyoruz. Zaten en büyük sorunumuz bu, yani eleştiri almadık ama köşe yazarlarının saldırılarına maruz kalıyoruz.

Beyhan Demir

Seda Kaya Güler:

aşk kadının en büyük zaafı

Seda Kaya Güler büyük basında kadın meseleleri üzerine yazan, yazdıran şu anda da yokluğunu hissettiğimiz bir gazeteci. Yokluğunu hissediyoruz dediğimize bakmayın ne yazmaya ara verdi ne de kadın meseleleriyle ilgilenmeye. Şimdi kitaplarını okuyor ve hayalini kurduğu kadın kanalını da sabırsızlıkla bekliyoruz...

SEDA KAYA GÜLER'in İş Aşk ve Kadınlara Dair isimli kitabını elime aldığımda itiraf edeyim epey bir önyargım vardı. İlk hissiyatım ise, "öf yine kentli orta sınıf kadınlarının azimli, başarılı iş hayatlarını, mutsuz aşklarını mı okuyacağım," oldu. Son dönemlerde Otuz Mumlu Pasta vb kitaplarla süren yerli Ally Mc Bealgillerin hikâyelerine iyice uyuz olmuştum çünkü. Fakat daha kitabın ilk sayfalarında, Türkiye'deki kadınların büyük çoğunluğunun iş yaşamına katılma şansının bile olmadığı, dolayısıyla kitaptaki karakterlerin azınlığı temsil ettiği belirtilmişti. Ama çalışmak ve kariyer yapmak için aile, koca, patron, aşk, çocuk engelleriyle karşılaşan bu kadınların hikâyelerinde öyle çok gerçek olduğunu fark ettim ki okurken. Kariyer peşinde koşan birçok kadının farkında bile olmadan yaşadığı cendere, kitapta yüze yakın kadınla yapılmış görüşmelerin kitaptaki karakterlere doğal bir biçimde oturtularak yazılmıştı. Önyargılarım bir bir kırılırken, kitabı bir çırpıda okudum. Tabii insan on başarılı kadının bütün engellere rağmen yükselişini okurken kendini de sorguluyor. Ama bir yanıyla da umutlu hissediyor kendini. Görüyoruz ki çalışan kadınlar, Sabancı'nın ayakkabı boyacılığından yükselmesi gibi ucuz hikâyeler yaşamıyorlar. Bu kadınlar, patronların tacizini yaşayanlar, çalışıp çabalayıp elinde avucunda medeni Kanun sayesinde hiçbir şey kalmadan ortada kalanlar, çocuğu için kariyer yapmayı bırakanlar çünkü. Peki Seda Kaya Güler 23 yıllık gazetecilik hayatında neler yaşamıştı acaba? Aradım, röportaj yapmak istediğimi söyledim. Evine davet etti. Röportaj diyemeyeceğim kadar samimi bir sohbette, kendini, kariyer mi çocuk mu meselesini, görüştüğü kadınları ve kitabını soluksuz anlattı. Uzun uzun konuştuk. Sordum, anlattı, ha bir de herkese selam söyledi.

Kitaptaki on kadının tümü, bütün zorluklara göğüs germiş ve nihayetinde başarılı olmuş kadınlar. Ya çok acılar çekmiş kadınların hikâyelerini ya da her şeyi başarmış kadınların hikâyelerini okuyoruz hep...

Kitabın başında da söyledim. İlk kitabımda da öyle yapmaya çalıştım. Çok marjinal kadınları, başından çok olaylar geçmiş kadınları özellikle almadım. İstedim ki çok sıradan kadınlar olsun. Hepimizin her gün karşılaştığı, hiç sorunu yok zannettiği kadınların aslında başlarından geçenlerin önemli olduğunu anlatmaya çalıştım. O yüzden çok şiddet görmüş, aldatılmış, enseste uğramış kadınların hikâyelerini özellikle almadım. Benim ele aldığım kadınlar ise ezilmiyor gibi gözüken ama bir şekilde hayatın içinde kariyer de yapsalar, başarılı da olsalar, bir çok ezilmeyi yaşayan kadınlar.

İlk kitabınız *Aşk Seks ve Kadınlara Dair*'de de on kadın var değil mi? Onlar hangi kadınları simgeliyordu?

İlk kitapta da on kadın vardı. Ayşegül karakterinden devamla, bütün kadınların adı Gul'le bitiyordu. Akgul, Birgül, Şengul, Bingul, İlkgul gibi... Adlarından da anlaşıldığı gibi, mesela Akgul cinselliği hiç yaşamamış bir kadın. Birgul, hayatı boyunca bir erkekle karşılaşmış. İlkGul, evlendiği erkeğe bekâretini vermiş Bingul, evlenmeyi düşünmeyen bir kadın. Şengul üç kez evlenmiş bir kadın. bu kadınlar

tek tek hikâyelerini anlatıyordu. Bu kitapta bir arada oldu konuşmalar. Her iki kitapta da görüştüğüm yüze yakın kadın benzer özellikleriyle bir karakterde toplandı. Üçüncü kitabımda Ayşegül anne olacak. Çocuğu olan, olmayan, çocuk isteyen, istemeyen farklı kadınlar olacak.

Yüz kadınla görüşmelere kitap projesi ortaya çıkınca mı başladınız? Bu yüz kadına yirmi yıl boyunca karşılaştığınız bütün kadınlar dahil mi? Nasıl ulaştınız onlara?
Tabii mesleki hayatım boyunca karşılaştığım, röportaj yaptığım, etkilendiğim kadınlar da var tabii. Ama onların yetmeyeceğini düşündüm. Çok çevremdeki kadınları da almayayım dedim Tabii etkilendım. Ama az tanıdığım, birilerinin önerdiği, tanıştırdığı, ama özellikle kitap için konuştuğum kadınlar çoğunlukla. İlk kitabımda kadınlara ulaşmakta çok zorlanmadım. Buluşuyorduk, söyluyordum bir kitap hazırladığımı ve ilk ne zaman opuştuklerini, ilk cinsel deneyimlerini, soruyordum. Anlatıyorlardı. Bazıları tabii orgazm, fantezi gibi konularda çekiniyordu. Ama sonra bir şekilde aştık bunu. Mesela bazıları ilk görüşmede hiç anlatmayanlar oldu. Ben de zorlamadım. Ama bir hafta sonra arayıp konuşmak isteyen oldu. Kimiyle kapı aralığında, kimiyle birkaç saatler, kimiyle de şarap içilen uzun sohbetler eşliğinde konuştuk. İkinci kitapta iş kadınları olduğu için, görüşeceğim kadınlar sınırlandı. Ama yine de çalışan, kariyer yapan kadınlarla görüşeceğim için, bu gözle bakınca birçok kadına ulaştım, çevremden öneriler aldım ve kadınlara ulaşmakta zorlanmadım diyebilirim. Bir de kadınlar da rahat anlattılar bana her şeyi. Çünkü hiçbirinin hikâyesi birebir aynı olmadı. Her karakterde en az üç-dört kadının hikâyesi var. Bu da kadınların deşifre olmasını da engelleyin bir şey Görüştüğüm kadınların hiçbiri de bir rahatsızlık iletmedi sonradan. Hatta bir tanesi arayıp, "çok güldüm kendimi okurken, neler yapmışım ben," dedi. Genel olarak eğlenceli bulduklarını söyluyorlar Benim de yapmak istediğim her şeyin gerçek olduğu ama bir kurgu içinde yer almasıydı zaten.

İkinci kitaptaki meslekleri nasıl seçtiniz? Sekreter, akademisyen, ürün müdürü, gazeteci vs. karşınıza çıkanlar mıydı bunlar?
Bazılarını özellikle istedim. Özellikle kadın mesleği olarak bilinen mesleklerden kadınlar olsun istiyordum. Sonra baktım, daha çok kariyer kadınları olsun istedim. Çünkü sekreter, sekreter olarak kalıyor. Ben erkeklerin dünyasında yükselmeye çalışan kadınlarla görüşmek istiyordum O yüzden ayırdım. Doktor olsun istedim. Ama benim karşılaştıklarımdan pek malzeme çıkmadı. Sonra daha çok girişimci kadınlarla ve yöneticiliğe ulaşmış kadınlarla görüştüm. Bir tane iş hayatını sevmeyen var aralarında. Onun dışındakiler çalışmak ve başarılı olmak isteyen kadınlar. Azınlıkta olan kadınlar yani. Bize denir ya, "ne var ki iş hayatında? Kadın erkek eşit değil mi? Aynı parayı alıyorsunuz, isteyen her kadın yükselebilir," diye. Öyle deniyor ama. Öyle değil işte. O kadınlar neler yaşadılar ben onu göstermek istedim. Ben kendimden ve çevremdeki kadınlardan biliyorum ama. Bilmediğim birçok sektörde kadınların neler yaşadığını onlardan öğrendim. Ve gördüm ki hakikaten çalışan kadının işi çok zor. Görünmeyen sonsuz engel var önlerinde. Tabii benim de hikâyem var hepsinde, bir duygu, bir düşünceyle varım.

Kitabınız bir yanıyla kadınlara örnek gösterme gibi bir amaç güdüyor sanırım. Ama bir yanıyla da moral bozucu. Hepsi başarılı, hırslı, azimli, güzel kadınlar. Bu bir risk taşımıyor mu sizce? Hiçbirimiz mükemmel değiliz sonuçta...
Çok güzel değiller aslında. Her kadın kendini güzel buluyor. Kimse kendini çirkin bulmuyor. O ancak bunalıma girdiğinde söyleniyor. Hırslı kadınları özellikle seçtim. Çünkü zaten etraf hırssız kadınlarla dolu. Onlar zaten çalışmayı kerhen yapıyorlar. Bu tip kadınları bir karakterde topladım. Onları yok saymadım ama onların hayali belli, zengin bir koca bulup, evde oturup çocuk bakmak ve alışveriş yapmak. Ben bu kadar kolayı seçen kadınlar varken diğer kadınlar niye bu işin peşindeler, niye çalışmak istiyorlar, niye zorluklara göğüs geriyorlar sorularının cevaplarını aradım. O yüzden seçtiklerim kariyer peşinde ve hırslı kadınlar.

Görüştüğünüz kadınlarda sizi şaşırtan bir şey oldu mu? Yirmi yıllık gazeteci olarak her şey beklediğiniz gibi miydi?
Görüşmelerden önce bazı şeyleri tahmin edebiliyordum tabii. Mesela kocalarının destek olmadığını tahmin ediyordum. Ama olmadığı bu görüşmelerde kesinleşti. Beni şaşırtan, bu hırslı kadınların bile, kariyerlerini çocukları için, aileleri için bir anda silip gitmeleri oldu. Biz kariyer yaparken önumuzun kesildiğini, engellendiğimizi, yükseklerde istenmediğimizi söylediğimizde erkekler bize, "siz istemiyorsunuz, siyaset yapmak isteyen kadınlar gelin diyoruz, kimse gelmiyor, yöneticiliğe kadınlar aday olmuyor," derlerdi. Görüşmelerde kapıldığım duygu, "acaba haklılar mı?" oldu. Bir anlamda haklılar. Baktığınızda hiçbir erkek kariyerini ailesi, çocuğu için sılmezken, kadın bunu göze alıyor. Tabii kadının bunu göze almasının nedenleri var. Kadın bunu yapıyor ama niye? Toplumda değer bulmak için, toplumdan dışlanmamak için, annelik kimliğiyle toplumun sevgisini kazanmak için. Ama iş dunyası kadının hamileliğini, anneliğini kabul etse, koşullarını ona göre sunsa o zaman belki de o kadınların belki yarısı ayrılmayacaklar işten. Koşullar da zorladığı için kadın kendiliğinden kendini devre dışı bırakıyor. Erkeğin öyle bir duygusu olmadığı için hep öne atılıyor. Kadın daha baştan bir de mükemmel olmak istediği için hep, "Acaba ben yapabilir miyim? Acaba beni engeller mi? Evime yeterince vakit ayırabilir miyim?" diye kendi kendisine set çekiyor ve daha ilerisini istemiyor. Bir tanesi bu. Diğeri de, hadi ev kadınları ekonomik açıdan bağımlılar, ellerinde bir şey yok, zihniyet olarak da böyle yaşamaya alışıyorlar. Ama bu kadar hırslı, deliler gibi çalışmış, iş kurmuş kadınların ellerinde kendilerine ait bir kuruş paralarının olmaması, evlerin, bütün malların kocaların üstüne olması beni dehşete düşurdu. Yüz kadından konuştuğum on-on beş tanesi böyleydi. Kitapta da restoran sahibi olan kadında simgeleştirdim bunu. O yüzden hep söyluyorum, kadının en buyuk zaafı aşk ve çocuk. Öyle olduğu zaman, her şeyi silebiliyor. Belki de kendine guveniyor, "ben şimdi aşkımı yaşayayım, sonra kaldığım yerden devam ederim," diyor. Ama pek de öyle olmuyor

Kadınları iş hayatından bütünüyle çıkarmak istemiyorlar ama. Hata yapmamak için iki katı çalışan, üç-beş şeyi aynı anda düşünebilen, pratik ve sorumlu olmaları onları avantajlı kılıyor aslında...
Tabii tercih edilıyor. Amaç onlardan iyi yararlanmak, onları iyi kullanmak. Ama kadının hiçbir zaman yukselmesine musaade etmiyorlar Kendilerine yarayacak kadar olan belli pozisyonlara getiriyorlar. Ama ilerisi yok. Söyledıklerinin hepsi doğru. Sürekli kendini kanıtlamaya çalışıyor. Kadın da zannediyor kı patronları onu destekleyince, gözetince, hatta terfi ettirince, "aa demek ki ben beğeniliyorum, önüm açık," zannediyor. Ama bu bir sınıra kadar. Yöneticinin ki genellikle erkeklerin verd ğı izinler çerçevesinde oluyor bu. Anlatılanlar da benim gözlemlerim de bunu doğruluyor. Erkekler kendilerine kadını rakıp olarak görmek istemiyorlar. Tek koşulları var, "benim ustunluğumu kabul et! Benimle uzlaş, benimle

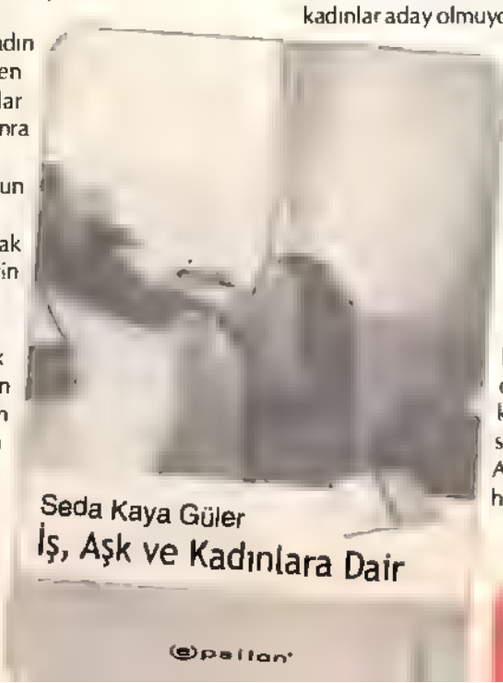

ıyi geçin, zeki ol, pratik ol, verdiğim işi leb demeden anla, guzel ol, bakımlı ol." Erkekler hep etraflarında guzel kadınlar olsun isterler Ve hep şikâyet ederler, "etrafta hiç guzel kadın yok, çok rukûşler" vs. diye. Sanki kendileri manken. Halbuki işyerlerinde en bakımsız olan erkeklerdir. Gömlekler sarkar, yağlıdır her tarafları, pantolonları düşuktür falan. Ama onlar erkek oldukları için görunmez olur bunlar. Ama bir kadının çorabı kaçsın, biraz kilolu olsun, o kadın tukaka ilan edilir. Kimse sevmez ve zaten ilk fırsatta onu atarlar işten. Hele bir tensikat olduğu zaman istediği kadar başarılı olsun fark etmez. Güzel, akıllı, seksi, guler yuzlu olsun, hep onlara hizmet etsin, istiyorlar. Bunları yapınca, mudur de yapıyorlar, genel mudur de yapıyorlar kadınları. Ama ne zaman ki kadın hesap sormaya, zıtlaşmaya başlayınca, doğru olduğunu duşunduğu şeyleri savunmaya başladığında, "bu böyle olmaz ki," dediğinde bir anda o kadından ipler kopar. Erkeğin gucunu tanımayıp yerini hedeflediğinde sana "güle güle," deniyor. Bu pek çok hırslı kadının yaşadığı şey. Kariyer yapmış kadınlara bir şey demiyorum ama hâlâ yerlerindelerse demek ki henuz o kadar rahatsız etmemiş birilerini.

Peki erkeklerin dünyasındaki kadınların davranış biçimleri konusunda bir sonuca vardınız mı? Kitaptaki kadınlardan biri tipik erkek tavrına sahipti mesela iş hayatında...
Bu ince bir çizgi gerçekten. Kimi kadın, özellikle feminist harekete sempati duyan veya kendini öyle goren kadınlar bunu özellikle reddediyorlar. Fakat aynı zamanda karşılarına da sürekli o şey geliyor. Yani, "böyle ol, böyle olursan çok kazanacaksın," yani işte, "birazcık kadınlığını kullansan çok ilerleyeceksin," kimi kadın bunu reddediyor. Ama kimi kadın da daha rasyonel bakıyor. Yani madem öyle, gel böyle gibi. Yani, "madem siz benden bunu istiyorsunuz. Ben de bunu veririm. Ama ipler benim elimde olsun, benim istediğim yere kadar," gibi duşunuyor. Yani işte gösterip de vermemek veya onları kullanmak. O zaman burada tartışılabilir. Kim kimi kullanıyor? Ben yeni nesilde erkekleri kullanan kadınların çok daha fazla olduğunu görüyorum. Eskiden yoktu. Belki de eskiden kadın sayısı azdı. Benim işe ilk başladığım yıllarda böyle kadınlar varsa da sevimsizdiler Ama şimdi bu resmen izlenecek, doğal bir yol gibi görunuyor. Hiç rahatsızlık duymuyorlar bundan. Doğrusu ben de tereddutte kalıyorum. Asla tasvip etmiyorum, asla yapmam, yapmadım da zaten. Ama onları da dinleyince belki de doğrusunu yapıyorlar (guluyor). Bilemem tabii ama. Eğer zararını görmemişlerse, belki de kafalarını kullanıyorlar. Sistem ve kurallar erkeklerin kurallarıysa, onlar da erkeklerin koyduğu o kurallara çok guzel uyarak, ama kendilerini de yıpratmayarak, eğer başarıya ulaşıyorlarsa... Bilemiyorum

Ya da erkek gibi davranan kadınlar da olabiliyor...
Çok handikapları var bu konunun. Yanı erkek gibi mi davranayım, kendim gibi mi olayım? Bence yeni nesil erkeklerin istediği gibi olup, kadın gibi davranarak daha hızlı yol alıyor. O da onların izlediği bir yol. Hangisi doğru hangisi yanlış benim de kafam karışık doğrusu. Siz de görüyorsunuzdur basın dunyasında da öyle Onların istediği gibi olduğunuzda daha çabuk yukseliyorsunuz. Ama güzel ve seksi olmayınca da hep işin mutfağında kalıyorsunuz maalesef.

Kitapla iletmek istediğiniz mesaj nedir?
Çalışan kadının işinin zor olduğunu göstermeye çalıştım. Her taraftan baskı altında. Aile, koca, işyerindekiler tarafından... Hakıkaten olağanüstü bir çaba gösteriyorlar. İşyerlerinde ben kadınların hâlâ istendiğini duşunmuyorum. Alt kademelerde tamam. Çunkü kadınların ne kadar başarılı olduğunu goruyorlar ve alt kadroları onlarla dolduruyorlar. Ama yine de çok buyuk engel var. İster istemez dışlanıyor kadın. Bunda kadının da rolu var Eskiden böyle duşunmezdim ama, şimdi kadının da kendisini toplumsal şartlar sonucunda geri çektiğini duşunuyorum. Hep bir suçluluk duygusu içini kemiriyor. Her aldığı terfi teklifinde bir yandan havalara uçuyor, bir yandan da, "acaba bu benim hayatımı ne kadar etkiler," diye kocasına bile bir terfi anlatırken suçluluk duygusuyla duşunuyor. Bunlar kadın için çok yıpratıcı. Biz basın olarak ve toplum olarak, bu super kadınları çok öne çıkarıyoruz. Kadınlara iki tercih sunuluyor, ev kadınlığı ve iş kadınlığı. Kimi kadınlar bir tercih yapıp, evlenince ya da çocuk sahibi olunca ayrılıyorlar. Kimi kadınlar da bunu kabullenmiyor. İkisini de yaparım diyor. Yeni neslin çocuk da yaparım kariyer de dediği şey Ben mesela çocuğu değil kariyeri tercih ettim. Şimdi bakıyorum, otuzlu yaşlardaki arkadaşlarıma hepsi çocuk sahibi ve kariyer yapıyorlar. Onları biraz deşince goruyorsunuz ki anormal yoruluyorlar, inanılmaz çalışıyorlar, evde de işte de. Bu çok zor bir şey. Her gun toplantıya girerken, çocuğun ne yediğini, okuldan gelip gelmediğini duşunmek ve toplantıda rapor sunmak, regl olmak... butun bunlara rağmen kadın başarılıysa bu, kadının gucunu gösteren bir şey. O yuzden diyorum ki, kadınlar kendini ispatlamış zaten. Çalışmak istemeyenler de olabilir. Ama biz çalışmak isteyenlerden yola çıkarsak, bu kadınlar da sıyasette, iş dunyasında başarılılarsa, o zaman, artık katlandıkları eziyet yeter. İş dunyası veya toplum, kadının anne ve iş kadını olduğunu kabul etsin. Nasıl ki erkek hem baba, hem koca oluyor. Sistem kadınların rahatlayacağı ve kadın kimliğinden vazgeçmeden çalışacağı şekilde organize edilmeli. İşyerlerinde, mahallelerde kreşlerin olması gibi. Kadına yardımcı olacak her turlu unitenin yapılması gerekir.

Gülfer Akkaya

ruj her tende aynı durmaz

Hep bir grup kadınla yaşadım. Adet günleri dahi birbirine yakın bir grup kadınla. Kadınlarla yaşayınca, erkeklerle yaşama fikri daha zor geliyor. Nedenini hâlâ çözemedim. Çünkü kadınlar harikadır diye düşünmüyorum.

YAŞAM denen şu seruvenimiz boyunca sadece bakar kor değiliz, aslında yaşar körüz de bir bakıma. Bu nasıl olur demeyin. Baktığını göremediğin gibi, yaşadıklarının da farkında olamayabiliyoruz. Ne demektir farkında olmak? Bir şeyi anlamak, en azından sezmektir. Onca şamata, keşmekeşin içinde bir takım şeyleri seçip ayırt edebilmektir. Peki nelerin farkında olamıyoruz?

O kadar çok ki! Belki de soruyu tersinden sormak lazım. Nelerin farkındayız? Hepimizin hayatları aslında birbirinden çok farklı. Yaşıtlarımızdan yola çıkalım. Arkadaşlarımızdan. En çok kendimize benzettiklerimizden. Okuldayken notlarımız birbirine yakın olabilir. Mumkundur. Zaten okuldayken kopya arkadaşlığın en iyi kriterdir Gittiğimiz kafeler, dinlediğimiz müzikler benzer olabilir. Bira içmeye aynı yaşlarda başlamış olabiliriz. İlk aşk deneyimlerimiz aynı zamana denk gelmiş olabilir. Aynı ruju, aynı cımbızı almış olabiliriz. Ama işte, ruj her tende aynı durmaz! Niye ki? Halbuki o ruju ne kadar da beğenmiştik. İkimize yakışır diye almıştık. Kimliğimizi, karakterimizi, tum hayatımız boyunca resmi, gayri resmi her yerde etkileyen bir takım şeyler vardır hayatlarımızda. Onları ne yaparsan yap, değiştiremezsin, aşamazsın. Yapışıp kalırlar sana ve sen nereye, onlar oraya dolanıp durursunuz. Mesela, esmer bir tenin varsa Kurtsun. Öylece, kapkara. Bunlar seni ele verir. Eğer kara kaşlara, kara gözlere sahipsen buyuk ihtimal Alevisindir. Kara kaşa, kara göze sahip olan ben, memleketim Sivas'ta ve Türkiye'nin her yerinde "alevi misin?" sorusunun yerine "alevisin" tespitine onay verir pozisyonunda kaldım yıllarca. Dekı, Allah'la kitapla işin mı var? Tövbe. Ama bir takım şeyler sana rağmen hayatında sürüp gidiyor. Madem laf geldi kendime dayandı, musaadenizle oradan devam edeceğim. Hayatımın çok buyuk bir kısmında birkaç erkekle aynı ortamı paylaşmadım. Ya baba, ya abi, ya sevgili ya da bir erkek yeğen. Bunların tumu hiçbir zaman bir arada olamadı. Bu benim şansım herhalde diye geçiriyorum aklımdan. Çunku hayatınızda olan erkek sayısı azaldıkça önunuz daha açık olur kanısındayım. Babanızın yerini dolduran bir anne yok mu? Elbette var ama anneyle uğraşmak daha kolay. Kartlar daha açık oynanıyor. Ve annenize daha rahat yalan söyleyebiliyorsunuz. Anneler babalardan daha yatkındır değişime. Hep bir grup kadınla yaşadım. Adet günleri dahi birbirine yakın bir grup kadınla. Kadınlarla yaşayınca, erkeklerle yaşama fikri daha zor geliyor. Nedenini hâlâ çözemedim. Çünku kadınlar harikadır diye duşunmuyorum. İnsan kadınlar sınıfında yaşayınca, yaşadığı birçok şey de akranlarından farklı oluyor. Mesela ben ilk adet gördüğümde kulotumdaki kandan hiç korkmadım. Çunkü o kanı daha evvelden tanıyordum. Çocukluğumdan ıtıbaren yanımda yoremde adet olan kadınlar vardı ve adet sohbetlerine katılamasam da dinleyici pozisyonumla daimi pasif katılımcılardandım. Sonra adet de oldum. Her ay. Her kadın gibi. Ama kadın olmak sırf adetle olmuyormuş. Bunu da öğrendim. Adet olmamın benim için önemi buyuktur. Çunkü adet olmadan evvel sokulamadığım ortamlara adet olunca hooop diye damlayıverdim, adet kanı gibi. Artık çok bilmiş, çok buyumuş ablaların diğer konuşmalarına da şahit olabiliyordum. Adetin bir adım ötesi oğlanlar, fıörtlerdi. Onların bu hikâyelerini öğrenecek yaşa gelmiştim. Yaşasın. Gerçi erkekler konusu hep tehlike, korku demekti ama olsun. Erkeğin az, ailedeki çocuk sayısının fazla olmasının bir diğer avantajı da evden kaçtığında hemen fark edilmemekti. Kimsenin ruhu duymazdı hafta sonları nerelere kaçtığımızı. Eve kapanmış hayatlarımızı bu kaçışlarla yıkmıştık. Ara sıra araklanmış abla rujlarıyla yapılan bu gezmeler ne kadar da tatlıydı. Dezavantajları yok mu bunca kadınla yaşamanın? Ben en çok kıyafette yaşadım. Hep senden buyuklerin kıyafeti çok olur. Senin kıyafetlerinden de daha güzel olur. Çunkü onların elbiseleri yenidir. Senınkilerse onların eskileridir. Yenisini giymek istediğinde onlara ağız eğip, yalvarman gerekir. Bazen gizlice giyip, dış kapıdan sıvışır gidersin. Akşam eve geldiğin de kıyamet kopar. Olsun. Sen giymişsindir ve görev tamamdır.

Çok kadınla yaşamak kadınlar dunyasına erkenden dalmak demektir. Kadınlar nasıl dovulur en iyi sen bilirsin. Nasıl aşağılanır, yine sen bilirsin. Çevrendeki kadınların sevişmeyip, çocuk doğurduklarını anketleri görup, kitaplardan okumadan öğrenirsin. Yasağı da, yasağı delmeyi de kuçuk yaşlarda yaşarsın. Baban, abin yetmiyormuş gibi amcan, dayın, yetmedi onların oğulları, it kopuk cinsinden kım varsa hayatına abanırlar. Kadın sayısı çok ya. Bir ıki erkek bunları idare edemez diye. Erkek seferleri düzenlerler sık sık senin küçuk bedenine, ruhuna, hayallerine, eylemlerine. Direnç de, korku da bu baskıların ardından oluşuyor. Ya galip çıkacaksınız, ya mağlup. Ama serde keçi gibi inat, kor gibi hırs, planlı davranış olunca her şeyi alt edebileceğinizi de anlıyorsunuz. Heyhat! Tum bunları yaşarken yanınızdaki kadınların da aslında yanınızda olmadığını göruyorsunuz. Karşı geldiğiniz adam surusu boş durmuyor. Gruptan atılmışsınızdır ama o grupta artık sizin de gözunuz yoktur. Eskiden beğendiğiniz, taptığınız o insanlar aynı

yerde değildir sizin için. Yoksa siz mi başka bir yerdesiniz? Ruj her tende aynı durmuyor işte, ablanızın da olsa.Ne yazmaya niyetlenmıştin, nerelere kadar geldim. Oysa ne demek istiyordum?

Hayatım boyunca erkeklerle dıdişen, onlarla yaşamayı sukunetle surduremeyen ben bundan sonrasını elbette huzur hayalleriyle susleyemem. Kadınlardan, hem de ablam olan kadınlardan ık kazığı yemişken nasıl olur da her kadına bayılırım numarası çekerim?

Tum bunları yaşayınca insan seçici oluyor Farkında olmadan bulunduğu her yerde korunma ve saldırı silahlarını kullanıyor. Sonra da soruyorlar sen niye böylesin diye? Zıkkımın kökü. Hiç mi Freud okumuyorsunuz kardeşim. Gerçi Freud efendi dememiş, hiçbir zaman da demeye yeltenmemiş, hatta bizzat gizlemiş, yok saymış ama ben size diyorum işte. Kadınların erkeklere duşmanlık nedenleri erkeklerde saklı. Fatura kadınlara kesılmesın. Bu böyle bilıne.

Yıldırım

Gaye Boralıoğlu:

doğal olan güzeldir

Gaye Boralıoğlu, adını gazetecilikten reklam yazarlığına pek çok konuda duyduğumuz, son olarak da Meçhul adlı kitabıyla gönülleri fetheden bir yazar. Biz de kendisini ziyaret edip yaptığı işleri bir de Pazartesi kadınlarıyla paylaşmak istedik.

GAZETECİLİKTEN, reklam yazarlığına; dizi senaristliğinden romancılığa, yazının her türüne bir biçimde el atmış bir yazar Gaye Boralıoğlu Bendeniz kendisini Meçhul adlı şahane romanını okuduktan sonra tanıdım. "Aman yarabbi kimdir bu muazzam eserin yazarı, nerede bulurum ben onu?" diyerek sordum soruşturdum. Bir de ne göreyim? Kendisi televizyonlarda rating rekorları kıran, her bölümü ezbere bilinen, dillere destan bazı dizilerin senaristliğini de yapmamış mı? (Biz senaryo ekibinde bulunmuş diyelim yine de. Zira bunlar tek başına yaptığı işler olmadığı için, bu işlerle gundeme gelmek istemiyor kendisi anladığımız kadarıyla.) Üzgünüm Leyla, Zerda ve son olarak Bir İstanbul Masalı... Kitabı sevdik ya, yazarı hakkında da her şeyi öğrenelim istedik tabii. Kendisine dizileri, reklamcılığı falan soracak olduk ama anında yedik fırçamızı, usturuplu bir şekilde haşlandık. Neye uğradığımızı da şaşırdık tabii bu arada. Bu sebeple, merak ettiğimiz bir takım soruları kendimize sakladık. Dolayısıyla bu satırlar, tıpkı 'Meçhul' kitabında olduğu gibi, "hezimete uğramış bir röportajdan geriye kalanlardan ibaret." İşte Gaye Boralıoğlu röportajı...

Dizi senaryosu da yazıyorsunuz, roman da, hatta vaktiyle reklam da yazmışsınız. Peki hangisi hayatınızda daha ağır basıyor, kendinizi nasıl tanımlıyorsunuz, romancı mı senarist mi?
Ben zaten her zaman yazarak, okuyarak yaşayan bir insan oldum. Hayatta beni en çok besleyen şeyler, edebiyat eserleri oldu. Benim hiçbir zaman romancı ya da öykücü olacağım diye baştan bir tercihim olmadı. Derdimi anlatmak için hangi yolun, hangi formatın daha uygun olduğuna inandıysam, öyle yazdım. Önemli olan içimdekini anlatmaktı benim için. Böylece günün birinde ilk kitabım olan ***Hepsi Hikâye*** çıktı ortaya. Bu da alışılmış bir öyku kitabı değil aslında. Kendi içinde bir bütünlüğü, örgüsü olan bir kitap. Öykuler birbirinden bağımsız olarak kurgulanmış değil.

***Hepsi Hikaye*'deki karaktere baktığımızda bizi gülümseten ama çok tanıdık bulabileceğimiz bir kadınla karşılaşıyoruz. Orada anlatmak istediğiniz kadınlık durumu neydi?**
Benim yarattığım kahraman için prototip bir kadın kahraman diyemeyiz elbette. Zaten öyle yapsaydım çok kötü bir şey olurdu herhalde. Edebiyatta prototipler yaratmak hoş bir şey değil bence. Ben ***Hepsi Hikaye***'de zaman zaman kendimize dahi itiraf etmekte zorlandığımız, kadın olma durumunun çeşitli handikaplarıyla oyun oynadım aslında. Obsesiflik, kuruntular, zihin karışıklığı, detayların içinde boğulma gibi durumlar, yani kadınların trajik yanları. Çünkü hayat o suları karşılamıyor aslında.

Peki *Meçhul* nasıl çıktı ortaya?
Manuel Çıtak'ın fotoğraflarını çok beğeniyorum ben. Onun fotoğrafta yakaladığı dili, uslubu, kendi edebiyat dilime çok yakın buluyorum. Manuel'in fotoğraflarından yola çıkarak bir roman kurgulamak istedim. Fotoğraflarının arasından bazılarını seçtim. Daha sonra bu fotoğraflardan hareketle nasıl bir kurgu oluşturabilirim diye düşünürken, o fotoğraflarda hiç olmayan birisini yazma, kayıp birisini anlatma fikri doğdu. Kitabın kahramanı İbrahim de böylece ortaya çıkmış oldu.

Önce yazıp, sonra fotoğrafları seçmediniz de fotoğrafları seçip, onlardan hareketle yazdınız yani. Daha önce bu tür bir çalışma yapılmış mıydı hiç, biliyor musunuz?
Benim bildiğim kadarıyla ***Meçhul***'e benzeyen başka bir çalışma yok. İçinde fotoğraf kullanılan romanlar var ama kurguyu fotoğraflardan hareketle oluşturan başka bir roman bilmiyorum ben. O anlamda biraz da deneysel bir iş oldu bu aslında

Peki Manuel Çıtak memnun mu sonuçtan?
Sanırım memnun. Romanı beğendi.

Romandaki bütün karakterler son derece şairane bir dil kullanıyor. Bütün gün kahvede oyun oynayan adamlar müthiş bilgece, şiir gibi konuşuyor mesela. Bunu bilinçli mi yaptınız yoksa, karakterler sizin ağzınızdan mı konuşmaya başladı?
Evet onu bilinçli yaptım. Biliyorsunuz, bütün kitap roportaj kayıtlarından geriye kalandan oluşuyor. Baştaki ve sondaki paragrafları saymazsak, yazarın kendisi yok aslında. Röportaj aslında çok ilginç bir şey. Çünkü okuduğunuz metinde aslında iki kişinin zihni olduğu görüyorsunuz. Birincisi konuşanın, ikincisi de kaseti çözen insanın zihni. Aslında ben aradaki bu boşluktan yararlandım ***Meçhul***'u yazarken. Böylece karakterlerin hem kendi dunyalarını aktarabilmelerini hem de belli bir roman dili oluşmasını sağlamaya çalıştım. Bu işin teknik yanı ama bir de şöyle başka bir durum var. Oradaki şairane ya da bilgece olan, aslında çok doğal olan şey. ***Meçhul***'un kahramanlarına benzer insanlarla iyi yapılmış röportajlara baktığımızda çok çarpıcı cumleler görüyoruz Çunku hayatın basitçe anlatımı belki de en güçlü ve en çarpıcı ifade olarak çıkıyor karşımıza. Benim yaratığım kahramanların hayatla kurdukları ilişki de oldukça basit ve sadedir. İşte bu sadelikten gelen ifade güçleri var. O ifade güçlerini kullanmalarını sağlamak da sizin "şairane" dediğiniz sonucun doğmasına

yol açtı.

Bana kalırsa *Meçhul*, polisiye bir nitelik de taşıyor. Siz nasıl değerlendiriyorsunuz romanın bu yanını?
Bu roman, polisiye roman kurgusuna sahip değil. Zaten polisiye yazmayı düşünerek de çıkmadım yola. Ama kayıp birisini anlattığı, onun peşinden gittiği için, doğal olarak böyle bir etki yaratıyor sanırım.

Senaryo yazımı nasıl bir iş peki? Oradaki görsel kaygılardan dolayı, böyle bir yol seçmiş olabilir misiniz romanınızda da?
Yaptığım işler hep birkaç sanat alanının bir araya geldiği işler oluyor. Senaryo yazmak da biraz böyle bir şey.

Gelelim dizi senaryolarına. Şimdiye kadar senaryosunu yazdığınız, senaryo ekibinde bulunduğunuz diziler, hep çok izlenilenler arasında yer aldı. Genellikle kadın karakterlerin ön planda olduğu dizilerdi bunlar. Örneğin Zerda'da ana karekteriniz, birden fazla kadınla evli olan bir adamın karılarından biriydi.
Ama Zerda'nın çok ilginç bir hikâyesi vardı. Bence o çok güçlü bir kadın hikâyesi. Özellikle o bolgelerde çok etkili oldu.

Nasıl etkileri oldu mesela?
Zerda, aslında gelenek çemberinin içinde mucadele veren bir kadının öyküsüydü. O bölgedeki kadınların Zerda'dan sonra, daha fazla okumaya ve çalışmaya yöneldiğini söyleyebilirim. Elimde istatistikler yok tabii ama oralara gittiğimde çoğu kez ben de şahit oldum bu duruma.

Peki sözünü ettiğiniz gibi insanları etkilemeye muktedir olan dizilerde, eğitimli, hatta milletvekili olmasına rağmen, dört kadınla evli karakterleri işlemek, üstelik bu hikâyeyi birkaç sezon boyunca bu biçimde götürmek, izleyenin gözünde bu durumu meşrulaştırmaz mı sizce?
Meşrulaştırmak başka bir şey. Meşrulaştırmak demek doğrulamak demektir. Siz bu kelimeyi yanlış kullanıyorsunuz. Biz bu durumu doğrulamıyoruz ki yalnızca gösteriyoruz. Hatalarıyla, yarattığı dramlarla, trajedilerle birlikte ele alıyoruz. Çok eşli evliliğin handikaplarını o evliliği göstermeden anlatabilir misiniz? Yok sayarak nasıl mucadele edeceksiniz. Bizim dramalarda yarattığımız hikayelerin kahramanları tek özellikleriyle sabitlenmiş kahramanlar değildir. Yanı iyi, kötü, huysuz ya da guzel gibi öne çıkan tek bir özellikleri yoktur. Kendi trajedileri, kendi iç çelişkileri vardır; tıpkı gerçek hayattaki insanlar gibi. Duşerler, kalkarlar, hata yaparlar ve sonra da hatalarının bedelini yaşarlar. Zerda'daki karakterler de böyleydi ama dizinin tümunde belli bir etik kaygıyla hareket ettik. Kahramanlar geleneklerin kurbanı olarak çok eşli bir evliliğin çukuruna duştuler ve sonra da o çukurdan çıkmaya çalıştılar. Zerda bunu yapmış kendi ayakları üstünde durmayı başarmış bir kadın oldu.

Peki Bir İstanbul Masalı'na gelirsek, orada anlattığınız şey gerçekten masal mı? Hikâyenin gerçekçi bir yanı olduğunu düşünüyor musunuz?
Masal sadece dizının adında ve belki biraz da uslubunda olan bir şey. Yoksa böyle şeyler var, yaşanıyor. Sekreterleriyle evlenen iş adamları, alt sınıfla ust sınıf arasındaki geçişler. Bunlar olan şeyler.

Bir İstanbul Masalı'nın senaryosu nasıl yazılıyor? Başka bir hikâyeden esinlenip mi yola çıktınız yoksa hikâyenin tümünün size ait olduğunu mu savunuyorsunuz? Hikâyenin Sabrina adlı bir filmle büyük benzerlikler taşıdığı söyleniyor.
Sadece o değil aslında, bu oldukça klasik bir yapı. Dallas da böyle bir şeydi mesela, Aşağıdakiler ve Yukarıdakiler de. Hatta daha da geriye gidersek, Sındrella masalı var. Değişen kız ve üst sınıf-alt sınıf ilişkisi çok klasık bir tema zaten. Ama İstanbul Masalı'nda yeni olanın ne olacak olduğunu sorarsanız biz, bu klasık yapıyı, bugünün şartlarına, ilişkilerine, çatışmalarına uyarladık

Bir İstanbul Masalı'nın hikâyenin fonunda bu şehrin yer alması dışında İstanbul'la ilgisi nedir?
Bütün o ilişkiler aslında çok İstanbul'a özgü. Bu öykü Ankara'da geçer miydi, geçebilir miydi bilemiyorum. O hikâye, o yapı başka bir şehirde kurulamazdı bence. Çünkü İstanbul dunyanın en ılgınç şehirlerinden biri. Her şeyden önce çok trajık bır şehir. Bır tarafta çok abartılı bır şaşaa, batılılık ve gözu donmuş bır tuketım hırsı sürüyor. Diğer tarafta ise inanılmaz bir fakirlik, zavallılık, umutsuz bir mucadele sürüyor. İstanbul, drama yapan ya da edebiyatla ılgilenen herkes için çok elverişli bir şehir. Çünkü burada yaşanan çatışmalar çok guçlu.

Kafanızda bundan sonrası için planladığınız yeni bir roman var mı?
Henuz yazmaya başlamadım ama yeni bır çalışmam var.

Yine deneysel bir şey mi yapmayı planlıyorsunuz?
Yok, bu kez böyle olmayacak. Daha klasık bir şey yazacağım sanırım

Yıldırım

Bu yıl ikinci kez düzenlenen ve iğne atsan yere düşmez bir kalabalık meydana getirmeye muvaffak olan Rock'n Coke, 'kazasız belasız' diyemeyeceğimiz bir biçimde neticelendi. Zira festival kasabası Hezarfen, bu sene, ayılıp bayılan, güneşin altında haşlanan ve inanması güç ama kaçarak olmasa da uçarak uzaklaşan(!) bir takım insanlara ev sahipliği yaptı.

bu festival 'yıkılıyo'

FESTIVAL alanına girişte gözümüze çarpan ilk şey hiç bitmeyecekmiş gibi görünen uzun kuyruklar oldu. Bu kuyruklarla iki gun boyunca sürekli haşır neşir olacak, giriş-çıkışta, yemek standlarında, tuvalet önunde, lavabo başında, kısaca faydalanmak istediğimiz her türlu mekanda kuyruklara girip uzun bir sure beklemek zorunda kalacaktık. Girişte festival alanındaki her şey gibi fazlasıyla abartılmış bir guvenlik kontrolunden geçtik. Parfum şişelerimiz parça tesirli bomba, biskuvi paketlerimiz kitle imha silahı muamelesi gordu. İçeriye yiyecek içecek sokmak yasaktı. İnsanların çantalarındaki sakızlara bile el konuldu. Festival saçınızı yıkatıp, fönunuzu çektirebileceğiniz Elidor Çadırı'ndan tutun da kumaş parçalarını boyayarak kendinize çanta diktirebileceğiniz Mavi Jeans Çadırı'na kadar bilumum aktiviteyle donatılmıştı. Katılımcı sayısı başını alıp gidince, sağa sola konulmuş uç beş gölgelik mekanda yer bulmak da ciddi bir meseleye donuştu. Bu esnada ana sahnenin iki yanına konuşlandırılmış buyuk ekrana kalabalığın goruntulerini yansıtan kameraman da guneşten nasibini ziyadesiyle almış gorunuyordu. Zira belli bir saatten sonra sıcaktan bunalıp tişortleri fora etmiş bikinili kızların göğuslerine zoom yapmaktan oteye gidemez oldu. Kendisiyle goruşup, derdini oğrenmek, onu geçmişe gotürup çocukluk yıllarını, yaşadığı yuksek gerilimli hezeyanları dinlemek istediğimizde ise çok geç kalmıştık. Kamera yerindeydi ve fakat kameraman çoktan sırra kadem basmıştı. Kameramanı ziyadesiyle etkisi altına almış olan bu hazın ruh hali, konser alanına akın etmiş butün erkek cinsine hasıl olmuş gibiydi zaten. Zira muzığin ikinci değil, beşinci planda dahi önem arz etmez bir hale geldiği bu organizasyon, sıcaktan bunalıp tişortleri fora etmiş kızların, aç erkek bakışları altında festival alanında arzı endam etmeleri şeklinde ozetlenebilir bir hal almıştı. Bir muzik festivalinden ziyade, genç insanların çiftleşmeleri için duzenlenmiş bir panayırı andırıyordu ortam. "savaşma seviş" ten geriye bir tek "seviş" kısmının kalmış olması can sıkıcı bir durumdu tabii

Pazar gunu bizler sıcaktan mayışmış bir halde bir gıdım gölge dilenirken, ana sahnede bir duğun alayı belirivердi. Serap mı görüyoruz demeye kalmadan, organizasyonda görevli iki zatın evlenmek için bu mustesna gunu seçtiğini anladık. Nikâhı kıyacak olan Çatalca Belediye Başkanı, festivalin ve dahi evliliğin ne derece kıymetli organizasyonlar olduğuna dair uzun uzun konuştuktan sonra alkışlar eşliğinde nikâhı kıyıp, "ve şimdi deee muzuuk," diyerek güç bela sahneden indi. Oysa biz kendisinin bu yılki festivalin yeni rock müzik anlayışından doğan bir rock dehası olduğunu duşunmeye başlamıştık çoktan. Yemekler bu yılki diğer müzik festivallerine kıyasla ucuz, "dışarı"ya göre elbette pahalıydı. Yemek standlarında çalışanlara böylesi bir organizasyonda illa ki eğlenmeleri gerektiği söylenmiş olmalı ki saatlerce ayakta kalıp, hiç durmaksızın çalışan insanlar ter içinde ama yuzlerindeki mutlu ifadeyi korumaya çalışarak durmadan dans ediyordu. Özellikle Mc Donalds'ın standında ağzında duduk bulunan "yetkili" bir zat, duduğunu ottürerek, "eğlenmeyen" çalışanları uyarıyor ve standın neşe içinde yuzmesine, sonsuz bir enerji saçmasına imkân tanıyordu Mevzuun esasına, yani konserlere gelecek olursak, çoğu grubun rock unvanıya anılan bu festivalde ne sebeple varolduğunu anlayamadık. Daha önce de belirttiğimiz gibi katılımcılar da organizatörler de işin müzik kısmını çok önemsiyormuş gibi görünmüyordu. Daha doğrusu, bu müzik festivalindeki en önemli kriter muzik değildi. Vakti zamanında "karşı duranların, isyan edenlerin, muhalifların müziği olan rock, Coca Cola'nın "hayırsever" ellerinde tuhaf bir hal almıştı.. Tanınmaz hale gelmişti de diyebiliriz. Zira ortalıkta rock'a dair pek bir şey göremedik. Olsa olsa adı vardı, tadı asla... Festivalin nadir kadın konuklarından biri olan Özlem Tekin, insanda yanlışlıkla heavy metal konserine gelmiş olduğu hissini uyandıran garip ama bir o kadar da başarılı bir kostumle çıktı sahneye. Albumlerinin en sevilen parçalarını azıcık daha sert bir düzenlemeyle soyledi. Biz şarkıların bu hallerini daha çok sevdik esasen. Konserler içinde rock konserine benzeyen nadir performanslardan biriydi. Konserinin sonunda da beş ay sonra albumu çıkacak yeni bir grup kurduklarını, işte o albumde bu tur şarkılar olacağını ekledi. Iggy Pop sahneye çıktığında hepimiz şaşkınlıktan küçük dillerimizi yuttuk. Sahnede kendisini oradan oraya attı, ne bulduysa devirdi, her cümlesinde bol bol kufur etti. Haddinden fazla duşuk belli pantolonu ve bu yaşına rağmen nasıl hala böyle gorunduğune akıl sır erdiremediğimiz edeli vucuduyla sahnede arzı endam eyledi. Yıldız Tilbe'yi andıran dansı da, yıllanmış şarkıları da, yedi ceddimizi sıradan geçirdiği küfurleri de bol alkış aldı. Festivalin son konseri 50 Cent oldu. Onlar da hava muhalefetine muhalefet ederek erkenden indiler sahneden. Son grup, The Orb, festivalin güvenlik nedeniyle erkenden bitirilmesi yüzunden sahne alamadı Yazılarını gunduzden yazıp göndermiş muhabir arkadaşların festival haberleri, "ve festival The Orb'un konseriyle son buldu" şeklinde nihayetlendi yine de 50 Cent sahnedeyken, önce hafif bir rüzgar, sonra da ben diyeyim fırtına, siz deyin kasırga başladı. Çadırlar yerlerinden sökulup havalarda uçuştu. Çadır alanına koşturan festivalciler, dağılan eşyalarını toparlama telaşına duştu. Derken her türlu hava koşuluna rağmen sabaha kadar devam edeceği iddia edilen festival, sonlandırılınca, içerideki binlerce kişi aynı anda alanı terk edip, kendilerini şehir merkezine götürecek olan otobuslere ulaşmaya çalıştı. Zayıf bunyeler, rüzgara karşı koymakta güçluk çekince, arada bir havalanmak suretiyle, kâh uçarak, kâh koşarak festival alanını terk etti. Bu noktada makûs talihimiz bizi yeniden dipsiz kuyulara, sonsuz kuyruklara sokuverdi. Haberi alan taksiciler "Taksım" e kişi başı 20 milyon" nidalarıyla etrafımızda fır dönmeye başladı. Serbest girişim, geceymiş, fırtınaymış demeden olay mahalindeki yerini alarak, uygun fiyata bira satımına girişti. Koşarak gittiğimiz bu festivalden, uçarak ayrılmış olduk böylece. Cola'ya doymuş, rock'a aç ve de hasret kalmış olarak hem de...

bu sene şampiyon görelim sizi!

Rockperver, küreselleşme karşıtı, solcu, savaş karşıtı, muhalif, müziğin endüstrileşmesini reddeden anti-kapitalistler hiç de az olmadıklarını, isterlerse de çok eğlenip, çok eğlendirebileceklerini kanıtladılar. Barışarock bu sene ikinci kez, geniş katılımla gerçekleşti.

YAZIN başlığı bir Beşiktaş sloganın ilk dizelerine denk geliyor.
"... Ölmeden mezara koymayın bizi
Korkutmaz bizleri musalla taşı
Ölümüne seviyoruz biz Beşiktaş'ı"
Bundan sonrası lay-lay şeklinde devam ediyor, İnönü Stadyum'u Eski Açık'a kulak kabartanlar duyabilir. Ama şampiyonluk ümitlerini epeyce kaybetmiş bir taraftar olarak, bu sene bir takımı değil festivali tuttum. Lig yok, taraflar net.
Barışarock bu sene, 6000 kişinin katılımıyla Sarıyer'de ağaçlı, yemyeşil, ferah bir piknik alanında gerçekleşti.
Meseleyi bilmeyenler için anlatalım. Geçen sene yaz başında, epeyce günahkar bir çok uluslu şirket olan Coca-Cola, eylul ayı itibariyle Türkiye'nin gelmiş geçmiş en büyük muzik festivalini yapacağını duyurdu. Günahkâr diyorum çunkü tam o günlerde Kolombıya'da Coca Cola'nın fabrikalarında çalışan ve zam ve çalışma şartlarının değiştirilmesi talebiyle grev yapan iki sendikalı işçi, sözde faili meçhul cinayete gitti. Coca-Cola, İsrail donanmasına yardımcı olarak, Irak'ın işgalinden sonra bölgeye giden ilk trenlerde urunlerini göndererek,dunya barışına katkısını gösteren bir şirket. Duzenledikleri festival, yani Rock'n Coke gerçekten akıl almaz bir organizasyondu Turkiye için. Böyle buyuk rock festivallerinden bahsedildi mi akla hemen Woodstock denir Ama tabii, Woodstock'un muhalif ve barış taraftarı ruhuyla bu festivalin paragoz ve reklamcı ruhunu karşılaştıramayız. Bunu duşunen bir grup barışseverin başlattığı ve ne şirketlerden, sponsorlardan, sadece ve sadece gonullu emek vermek isteyenlerden destek alan Barışarock, tum çok uluslu şirketler adına Coca-Cola'ya savaş açtı, muhalif soylemlerden asla taviz vermeyerek iki senedir devam ediyor Ne katılımcı sanatçılar, ne imzacı barış örgütü, ne görevliler, bu işten tek bir kuruş kazanmıyor Paranın konuşmadığı, hiyerarşisiz, patronsuz bir festivali, bizim festivalimizi yapmak için. Diğer takımın durumu ayrıca yazılacak bildiğim kadarıyla. Bizim cenahta işler iyi. Geçen seneden idmanlıyız. Şoyle ki, uyku tulumu olmadan gidilmıyor böyle yerlere, olmuyor yani, uşunüyor, öyle değil o işler, ben uyumam, butun gece sohbet ederim felsefesi yanlış.

Benzer bir şeyi tarak için de söylemek mümkun, yok ben parmaklarımla tararım, bir şey olmaz bana dağınık gezerim diyerek bir yere varılmıyor, söyleyeyim. Islak mendil hakeza, o da öyle. Şansımıza, hava aşırı sıcak ya da aşırı soğuk olmadı bu sene. Gündüzleri, ağaçların altında, geceleri ise kalınca bir hırkayla bile idare edilebilecek gibiydi her şey. Gıda işi tatsızlaştı bazı durumlarda. Aktivistlerin (benim de içinde bulunduğum bir klan oluyor bunlar) biraz deneyimsizliği, biraz dikkatsizliği ve kazık yeme potansiyeli sonucu tutulan kaba guvenlik şirketi, yanımızda getirdiğimiz yiyecekleri çöpe attı. Catering şirketi, normal bir butçeyle karnınızı doyurabileceğiniz bir anlayışa hareket etse de, vejetaryenler için neredeyse hiçbir şeyin olmaması can sıkıcıydı. Bunlar seneye çözulmesi umulan sorunlar. Tuvalet, geçen seneye gore resmen devrim yaşamıştı. Yalnız, çadır alanının oradaki kadınlar tuvaletine bir manyak dadandı, yarım saatte bir ampul çalıyor. Ama onun dışında, çoğunlukla idare eder bir hijyen durumu ve devamlı akan sular, kimi zaman ise bulunan sabunlar, gerçekten çok anlamlı. Bir mesaj verdiler bize galiba: "İçin, için, bira alınmaz kiralanır, sonrasını duşunmeden için." İçme suyu satılıyordu ancak her tarafta kaynaklar olduğu için almaya gerek duymadık.
300 civarında çadır kurulduğunu tahmin ediyorum Bu, Cumartesi gecesi aşağı yukarı 1500 kişinin orada kaldığı anlamına geliyor. Kimi gönulluler ve şehir dışından gelip kalacak yeri olmayanlar cuma gecesinden gelip orada kaldılar. Ben de, pazar akşamı çok yorulup donmeye uşendiğim için orada kaldım. Evet, iki gun boyunca gerek çalışarak ve gerekte inanılmaz eğlenerek çok yorulduk. Dans ettik, film izledik, tiyatro yaptık, ağaçların altına oturup muzik dinleyerek gevezelik ettik, resim yaptık, oyun oynadık, yıldızları izleyip şarap içtik, bağırdık, çağırdık...
Bu sene ikincisi duzenlendi Barışarock'un. Umudumuz gelenekselleşmesi, her sen düzenlenmesi. Festival öncesinde yapılan hazırlıkları sırasında ve festival alanında biz gönullulere destek veren katılımcıları gördüğümuzde, bunun pekte imkanız olmadığını goruyoruz. Çok fazla insanın destek verdiği, daha da önemlisi sahip çıktığı bir organizasyon BarışaRock. Geçen sn yaptığımız hataların bir kısmını bu sen yapmadık. Seneye daha organize, daha deneyimli olacağız. Baarışarock barış isteyen, başka bir dunya kurabileceğimize inanan herkesin festivali. Barış için yapacağımız tek şey değil tabii ki, ama guzel bir şey. Gelecek seneyi dört gözle bekliyoruz, dilediğimiz dünyaya benzer bir yerde iki gun geçirmek için...

Emek Ergun

eşitlik mi... nerede?

Dünyanın her yerinde kadınlara karşı ayrımcılık devam ediyor – üstelik bu ayrımcılık çoğu zaman açık açık, hoş görülerek, yasal şekilde yapılıyor. Peki ama neden?

mantığı yok. Eşitlik hakkı uluslararası hukukta, ulusal anayasalarda ve çeşitli anlaşmalarda defalarca onaylandı. Birkaç isim saymak gerekirse: İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Birleşmiş Milletler Sivil ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW). Hepsi de yasalar önünde eşitlik ve eşit koruma sağlıyor. 1995'de Birleşmiş Milletler'in düzenlediği Dördüncü Kadın Konferansında kabul edilen Pekin Eylem Platformu, "yasada ve uygulamada eşitsizlik ve ayrımcılık olmaması" ve "cinsiyet temelinde ayrımcılık yapan her türlü mevcut yasanın iptal edilmesi" gerektiğini belirtiyor. Kulağa hoş geliyor, değil mi? Ancak dunyada, şehirlerde ve köylerde, evlerde ve okullarda, ve hatta mahkemelerde, gerçek çok farklı.

Aile hukukuna dair birçok ayrımcı yasa kadınların evlenme, boşanma ve yeniden evlenme haklarını kısıtlıyor ve çok eşlilik gibi evlilik uygulamalarını mümkün kılıyor. Mali, Sudan ve Yemen'de hâlâ evlilik ilişkilerinde "kadının itaatini" emreden yasalar geçerli. Sudan'ın 1991'de çıkardığı Kişisel Musluman Yasasının kocaya verdiği hakların içinde, karışının kocasına "bakma ve karşı çıkmadan itaat etme" zorunluluğu da var. Yemen'in 1992'de kabul ettığı Kişisel Hal Yasasındaki kadının itaati maddelerine, kadının "cinsel ilişki için (kocasına) izin vermek zorunda olduğu", "(kocasının) emirlerine uymak zorunda olduğu" ve "izin almadan kocasının evini terk etmemesi gerektiği" şartları da dahil. Ancak bu çirkin yasal ayrımcılığın sadece Musluman toplumların ve/veya gelişen toplumların sorunu olduğunu düşünüyorsanız yanılıyorsunuz.

Amerika da dahil olmak uzere birçok ulke, vatandaşlık konusunda açık açık cinsiyete dayalı ayrımcılık yapıyor: Yasa çocukların Amerikan vatandaşı olması konusunda anne-babanın cinsiyetine ya da evlilik konusunda eşin cinsiyetine bakıyor. Amerikan yasası, yurt dışında ve evlilik dışı doğan çocuklara, anne ya da babalarının Amerikan vatandaşı olmasına gore farklı vatandaşlık hakları tanıyor. 2001'de Yuksek Mahkeme tarafından kabul edilen bu yasaya gore, sadece annesi Amerikan vatandaşı olan çocuklar ömur boyu vatandaşlık haklarına sahipler. Ama sadece babası Amerikan vatandaşı olan çocuklar (buna yurtdışında görev yapan Amerikan askerleri de dahil) vatandaşlık talebinde bulunabilmek için çeşitli yasal aşamalardan geçmek zorunda.

5-4 hükmunde, mahkeme iki devlet çıkarını gözeterek yasayı savunuyor: "biyolojik bir ebeveyn-çocuk ilişkisinin varlığını garanti altına almak" ve "çocukla vatandaşlık hakkı olan ebeveynin ve dolayısıyla Amerika'nın, ... gerçek gunluk bağlar içeren bir ilişki kurması için fırsat sağlanmak." Yargıç Anthony M. Kennedy'nin kaleme aldığı bu çoğunluğun fikri, yasanın ebeveyn-çocuk ilişkisinin Amerikan vatandaşı olan babaları kapsadığı, ama Amerikan vatandaşı olan anneleri dışladığı gerçeğini gormezden geldi. (Çevirmen Notu: Yazıda yasanın sadece Amerikan kadınlarına karşı ayrımcılık yaptığından bahsediliyor, ancak yasanın Amerikalı bir adamdan evlilik dışı çocuk yapan yabancı kadınlara karşı yaptığı ayrımcılık da kuçumsenmemeli.)

Cinsiyete dayalı ayrımcılık yapılan başka "kişisel hal" yasalarına, Kuveyt'te kadınlara oy kullanma hakkının tanınmamasını, Suudi Arabistan'da kadınların araba kullanmasının yasaklanmasını da örnek verebiliriz. Miras ve mal edinme yasaları da ayrımcılığın var olduğu anahtar alanlar. Lesoto'nun yasalarına göre, "taşınamaz malların hiçbiri evli bir kadının adına kayıtlı olamaz." Şili'nın Medeni Yasasına göre, "evlilik ortaklığının reisi kocadır ve eşlerin ortak mallarının yani sıra kadının malları da koca tarafından idare edilir." 2002 yılına kadar Nepal yasasına göre, kızlar ancak en az otuz beş yaşına geldiklerinde aile mallarından pay alma hakkına sahipti, o da evlenmemiş olmaları şartıyla. Yıllar suren çabalardan sonra Nepal Kadın Hareketi yasayı duzeltmeyi başardı, ama sadece bir bölumunu. Artık aile mallarına sahip olma konusunda kızlar da doğuştan erkeklerle aynı haklara sahip, ama yeni yasaya göre evlendikleri zaman kadınların bu malları geri vermesi gerekiyor. Birçok ulkede adli suçlar – hem bu suçların tanımları, hem de geçerli delil ve tanıklarla ilgili kurallar – açıkça cinsiyet ayrımcılığı yapıyor. Örneğin, Pakistan'da mali yukumluluklerle ilgili yasal belgelerin ya iki erkek ya da bir erkek iki kadın tanıklığında imzalanması gerekiyor. Yine Pakistan'da, tecavuz davalarında, dort Musluman erkeğin tecavuze şahit olması şartı koşuluyor. Kadın şahitlerin tanıklığı göz önune bile alınmıyor. Evlilik içi tecavuz de birçok ulkede açık açık yasalardan dışlanmış durumda – örneğin, Hindistan, Malezya ve Tonga. Etiyopya, Lubnan, Guatemala ve Uruguay ise sonunda kurbanlarıyla evlendikleri takdirde erkeklerin tecavuz karşılığı alacakları cezayı bağışlıyor. Kuzey Nijerya'nın ceza kanununa göre, cinsel saldırı "koca tarafından karısını duzeltmek amacıyla" yapılıyorsa ve "ağır yaralama durumuna gelmediği surece" suç sayılmıyor. Namus cinayetleri dediğimiz durumlarda da, Suriye, Fas ve Haiti'de eşlerini olduren erkekler

suçtan muaf tutuluyor. Ürdün'de "namus" cinayetlerine karşı düzenlenen bir kampanya yasayı değiştirdi – ama "namus" cinayeti işleyen kadını da erkeği de suçtan muaf tutarak sadece yasayı cinsiyet ayrımcılığından kurtardı. Aslında bütün bu cinayetler erkekler tarafından işlediği için, bu değişiklik görünüşte cinsiyet ayrımcılığını kaldırdı, ayrımcılığın kendisini değil.

Açık açık ayrımcılık yapan yasalar aslında buz dağının görünen kısmı. Kadınların, eğitim ve çalışma alanlarında fırsat eşitliğinden yoksun bırakılması, siyasi temsilden dışlanması, cinsel haklarla üremeye ilişkin haklardan mahrum bırakılması ve bütün bunların üstüne, kadınları sindirmek ve ezmek için sosyal güçlerle fiziksel şiddetin kullanılması... Bütün bunlar eşitlik hakkının ihlal edildiğine örnek. Birçok ülkede kürtajın adli suçtan sayılması, kadınları tehlikeli yollarla hamileliği sona erdirmeye ittiği için ciddi, hatta çoğu zaman ölümcül, tıbbi sonuçlar doğuruyor. Bazı ülkelerde de – örneğin, Filipinler'de – seks işçiliği yapan kadın suçlu görülürken erkek müşteri hiçbir ceza almıyor. Gerçekten de bütün ülkelerde, açıkça olmasa da ayrımcılık yapan ve kadınlara eşitlik tanımayan yasalar, politikalar ve uygulamalar var. Bu kendi içinde yasadışı aslında. Yasalar kadınların eşitliğini her tehdit ettiğinde – dilleri ne kadar ayrımcılıktan uzak olursa olsun – uluslararası yasaları ihlal etmiş oluyor. 2000 yılının Haziran ayında, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun düzenlediği Özel Oturum'da, kabul edilmesinin üzerinden beş yıl geçen Pekin Platformu'nun uygulanması gözden geçirildi. Toplantının sonunda, başarılanları, engelleri ve Platform'un uygulanması için hükumetlerle Birleşmiş Milletler'in ileride yapacağı faaliyetleri özetleyen bir Sonuç Belgesi kabul edildi. 21. paragraf, cinsiyet ayrımcılığının Platform'un uygulanmasındaki engellerden biri olduğunu ve ayrımcı yasaların hâlâ var olduğunu söylüyor. Yine bu belgeye göre, kadınlara karşı ayrımcılık yapan yeni yasalar da çıkarılmaya devam ediyor (örneğin, Nijerya'da). Belge aynı zamanda ülkelerin yasalarını gözden geçirerek "en geç 2005 yılına kadar ayrımcı şartları kaldırmaya çalışması" gerektiğini de belirtiyor. On tasarıya göre 2005 yılı, yasalardan ayrımcı maddelerin kaldırılması için amaçlanan tartışmasız tarihti. Son belgedeyse duruma daha uzlaşmacı yaklaşılarak hedeflenen tarihin tercih konusu olduğu söylendi.

Bu tür yasaların kaldırılması mali bir harcama gerektirmiyor; tek gerektirdiği sadece yasal eylem şeklinde siyasi istek ve kararlılık. Bu siyasi isteğin de olmadığı açık; beş yıl sonrasına bir hedef tarih belirleme fikri bile – sadece açık ayrımcı yasal maddelerin kaldırılması için – Genel Kurul Özel Oturumunda heyecanla tartışıldı .

Tüm bunlara rağmen, ilerlemeler de kaydedildi. Birçok ülke 1995 Pekin Eylem Platformu'nun kabul edilmesinden bu yana bazı ayrımcı yasalarını yürürlükten kaldırdı. Venezüella ayrımcı vatandaşlık maddelerini feshederek yeni bir anayasa kabul etti. Meksika, bir kadının yeniden evlenebilmek için önceki evliliğinin bitiminden sonra 300 gün beklemesini gerektiren yasayı iptal etti. Türkiye, erkeği, evlilik birleşmesinin reisi ve bütün aile birikimlerinin sorumlusu olarak atayan yasayı feshetti. Papua Yeni Gine, evlilik içi tecavüzün, tecavüz tanımından muaf tutulmasını yasadan çıkardı. Kosta Rika da sonunda kurbanlarıyla evlendiklerinde tecavüzcülerin suçtan muaf tutulması maddesini iptal etti. İsviçre, ordudaki kadınların kendini savunma amacı dışında silah kullanmalarını yasaklayan yasayı değiştirdi ve böylece bütün askeri görev ve sorumlulukları kadınlara açmış oldu. 2001'de (Avrupa Komisyonu'nun mali yaptırım uygulaması tehdidi karşısında) Fransa, kadınların geceleri "kamusal ya da özel, sivil ya da dinsel her türlü sanayiye ait işyerinde (mesleki eğitim ya da hayır işleri için olan tesislerde bile)" çalışmasını yasaklayan yasayı kaldırdı.

Yasalar değişiyor. Ama bu değişim çok yavaş gerçekleşiyor; oysa değişim ihtiyacımız acil! Cinsiyet eşitliği hakları konusunda söylenenlerle yapılanlar arasındaki büyük uçurum, anlaşma yükümlülüklerine duyulan bağlılığın ve hükumetlerin gösterdiği bağlılığın ne kadar yetersiz olduğunun bir göstergesi.

Kamu baskısı bu uyuşukluğun üstesinden gelinmesinde çok önemli bir rol oynayabilir. Diplomasi camiası baskı altına alındığında utanç duyabilir ve bu, aynı dikkatin kendi üstlerinde toplanmasından korkan hükumetlerin neredeyse hiç kullanmadığı güçlü bir teknik. Tabii ki sivil toplum kuruluşları durmaksızın bu sessizliği bozmaya çalışıyor. Ancak hükumetler oluşturdukları standartları uygulamaya kararlı olmadığı ve eyleme geçmediği sürece, bu yasal sürecin güvenilirliği hep bir soru işareti olarak kalacak. Kadınlara karşı ayrımcılık yapan herhangi bir yasanın varlığı kabul edilemez. Bütün dünya bunu görmeli ve böyle bilmeli – Birleşmiş Milletler'in diplomatik koridorları bile

Jessica Neuwirth'un MS Dergisi, 2004 Yaz sayısındaki yazısından çevrilmiştir.

Mürüvvet Yılmaz

olimpiyatların ardından...

Süreyya Ayhan çalışmalar sırasında teşkilat tarafından kaderi ile baş başa bırakıldı.Atina'ya bile götürülmedi. Doping söylentileri ve sakatlığı nedeniyle yarışlardan çekildi. Elvan Abeylegesse de hazırlıklar sırasında dış dünyaya kapandı. 500metrede 12. oldu 1500 metrede ön elemede 4. finalde ise 8. oldu. Süreyya ve Elvan'dan beklenenlerin gerçekleşmemesinin hırsıyla yazılıp çizilenlerin ardından birkaç cümle etmenin zamanı geldi sanırım...

OLİMPIYAT hazırlıkları başladığından bu yana gözler daha önce yüzümü ağartmış sporculara çevrildi.Özellikle Süreyya bunların başında idi. Daha önceki yarışmalarda altın madalya alamadı diye linç etmeye çalıştığımız,yaşamından tutalım geldiği çevreye kadar her şeyi ile didik didik ettiğimiz Sureyya... Elvan ve diğerleri...

Hepımız buyuk bir merak içinde bize yaşatamadığı altın madalya sevincini yaşatması için dört gözle Atına olimpıyatlarını bekledik. Öyle ya Sureyya'nın bize borcu vardı(!) Olimpıyat hazırlıkları kısmen bıtıp, iş dopıng tahlillerine gelıp de doping şupheleri ve sakatlıktan dolayı yarışlardan çekılmesi herkesın dikkatını çekti. Kımımiz üzuldü, kimimiz sağduyulu olmaya çalıştı ama genel ağırlık daha önceki tutumumuzu aratmayacak şekildeydı. Daha önce Sureyya'yı yargılama konusunda hevesleri kursaklarında kalanların elıne epey fırsat geçtı. Fırsat bu fırsat deyıp birikmış öfkeler katlanarak yazıldı. Kimi geldığı çevreye kımi özel hayatından dem vurdu, kimi, "O yoksa Elvan var," diyerek ıkı sporcuyu karşı karşıya getirmeye çalıştı. Öyle ki hızını alamayanlar, Türkıye Mılli Olımpıyat Komıtesi'nin Atina da toplanacak Uluslararası Olımpıyat Komıtesi (IOC) genel kurulunda IOC elit sporcular komisyonuna aday gösterdiği Sureyya Ayhan'ın adaylığını geri çekti.

Hal böyle olunca gözler Elvan'a çevrildi. Kırılan onurumuzu o kurtarmalıydı.Ama Elvan da beklenene ulaşamayınca yıllardır uzerimizden atamadığımız aşağılık kompleksinden dolayı yaşadığımız şok dudakları uçuklattı...

Suçlu kim?

Yenilgiler karşısında milli tavrımız sorumluları dışarıda aramaktır. Bız ıyıyızdır ama hep bizim iyiliğimizi istemeyen birileri vardır. Hep bu ruh hali ile komplo teorileri üretiriz. Elvan'ın ilk turda altıncı olması üzerine Bakan Şahin'den hemen bir komplo teorisi geldi. Ailesi ve Elvan tehdit edilmişti, Elvan psikolojik baskı altındaydı.Antrenörler sorumluydu vs... Hiç aklımıza gelmedi tabii, "ne kadar emek verdik? Devlet bu işe ne kadar yatırım yaptı? Sporcuları antrenörlerin ihtiraslarından kurtaracak ne kadar kurumsallaşmış bir spor sistemi var?" Gibi soruları sormak... Özellikle kadın sporcu olarak erkek bakış açısının değerleri içinde irade olabilmenin zorluklarını, regl olmanın bile sorun olduğu yarışmalarda "engel" çıkmasın diye kadın sporcuların vucutlarına mudahalelerin olduğunu hepımız bılıyoruz. Eğer suçlu aramak gerekiyorsa ilk başta erkek egemen devletin ilgılı bakanlıkları, gorevlıleri suçludur. Sureyya'nın başarısında devletın emeği yoktur. Elvan ithaldir. Yani var olan sistemin dışında kendi koşullarını zorlayarak ortaya çıkmış yeteneklerdir. Sureyya, dunya çapında tanınıncaya kadar sahiplenilmemiş, yeteneği görmezden gelinmiştir. Özel hayatından dolayı mahkûm edılmek istenmıştir. Bu işin yetkılıleri erkek egemen bakış açılarını bırakıp şapkalarını onlerine koyup emek vermeyi, yaratmayı öğrenmek zorundalar. Yetenekleri ortaya çıkarmak ve yaşatmak; aday gösterilen yerlerden adaylıkları çekmeye değil, yatırım ve sahiplenme gerektırır. Bır dıger nokta komplekslerımız. Bu topraklara tepeden gelişimizden mıdır var olanları devşirdiğimizden mıdır bılınmez ama kendımızle bir turlu barışamadık. Çok isteyip de başarısız olduğumuzda başarısız olanları neredeyse linç ediyoruz. Psikolojik baskı, altın madalya tutkumuz, mutlaka altın olmalı, nasıl olursa olsun... Sureyya'yı farklı arayışlara bu baskının itmış olabileceği çok da uzak bir olasılık değil. Elvan madalya alamadığı için neredeyse yerin dibine girecekti. Kadın olarak hem bir sürü basamağı aşmış hem de yeteneklı olan bu kadın sporcuların ruh sağlıkları madalyadan daha önemli olmalı. Süreyya'nın, Elvan'ın duruşlarına bakınca bir yukun altında ezildikleri hıssine kapılıyor insan. Antrenörleri onlar olmadan onlarla ilgili her turlu açıklamayı yapıyor. Yanlarında hep antrenörleri var. Sorgulanması gereken bır nokta da bir turlu kurumsallaşamayan bir spor sistemınde antrenörler ve sporcular arasındakı ilişki...13 yaşında kımsenin el atmadığı bir yetenek. Sizi antrenörunuz keşfediyor o yaratıyor, her şeyinizle o ılgıleniyor. Bir anlamda sızin yaratıcınız o. Zamanla sizin için bir ilah oluyor. Bu sporcu için geçerli olan kısım. Bir de antrenörun yanı var. Yeteneklı bır sporcu ile ulaşamadığı bır noktaya gelmek.Yucel Kop, Sureyya olmasa idı bu kadar tanınmayacak, bır konumu olmayacaktı. Elvan'ın antrenörunun ben yetersizim deyip devam etmesinde olduğu gibi yeteneklı sporcuların antrenörleri de kendi iç dunyalarında ulaşmak istedıkleri iktidar basamaklarını tırmanıyorlar. Bu durumda da zafer antrenörlerın olmuş oluyor. Karşılıklı bu ılahlaşma, yaratma tarzı ilişkiye çalışmalar, yarışmalar esnasında yaşadıkları duygu paylaşımları ve duygusal ilişkiler de eklenince antrenör lehine gelişen erkeğın kurallarını koyduğu bir ilişki ağı gelişiyor. Sureyya'nın, Elvan'ın dış dunya ile ılışkısını antrenörleri sağlıyor. Bu ise zamanla sporcunun iradeleşmesını değil sporcuların ruhlarını da antrenörlerıne teslım etmeleri anlamına geliyor.Yucel Kop, "Süreyya'nın vucudundakı tuylerin sayısını bile bılıyorum," dıyerek aslında ona ne kadar hâkım olduğunu ıfade ed yordu. Sureyya'nın yaşadıklarında eşi olan antrenorunden kopamayışının etkısı buyuk. Yeteneklı bir kadın sporcu olarak Sureyya'nın kırması gereken kaleler olduğunu duşunuyorum. Tum yaşananlarda olanın kendisine olduğunu gormesi gerekiyor.Yucel Kop'a bir şey olmadı, onun etkilendiği bir nokta yok. Eleştirilen, yargılanan Sureyya'nın kendisidir, geleceği uzerinde oynanan odur. Süreyya'nın kış.lığını, ruhunu kendı ellerıne alması gerekmektedir. Bir erkeğin eşi dahı olsa bır kadının kendi ıradesinin dışına çıkmasını istememesi gerektiğini bılmesi gerekiyor. Süreyya, Elvan gibi yeteneklerın önü açık elbette... Daha koşabılecekleri çok olımpıyat ve yarış var. Duşunduklerinden daha fazla madalya kazanma, rekor kırma şansları var... Ama yarışlarda hem diğer yarışmacıları, hem de kendini aşmak olduğu kadar yaşamda ve spor camıasında erkek egemen baskılara, ince polit kalara karşı da uyanık olmak ve savaşmak zorundalar

Kazandıkları madalyalar, kendı yaşamlarında ve genelde erkek egemenlığine karşı durabıldiklerinde daha anlamlı olacaktır...

Mûrûvvet Yılmaz
Ji Tirkî: Ertuş Bozkurt

li dû olîmpiyadan

Sûreya Ayhan di dema xebatan de ji hêla rêxistinê ve bi çarenûsa wê re rû bi rû hate hiştin. Nebirin Athenayê jî. Ji ber gotegotin dopîngê û nexweşiyên wê ji pêşbirkan vekişiya. Elvan Abeylegesse jî di dema amadetiyan de têkiliyên xwe ji cîhanê qut kirin. Di 500 metreyan de bû 12'emîn û di 1500 metreyan de jî di pêşbijartinê de bû 4'emîn û di kutasiyê de jî bû 8'emîn. Ez bawerim ku dema gotina çend gotinen li ser nivîsên bi hêrs yên piştî ku tiştên ji Elvan û Sûreyyayê dihatin hêvîkirin pêk bi cih nebûn, hatin nivîsîn, hatiye.

Ji dema ku olîmpiyatan dest pekirî û heta niha çaven me ketin li ser sporvanen berî niha sere me bilin kirîn. Bi taybetî Sûreyya peşiya van tevan dihat. Sûreyya ji ber ku di pêşbirken bere de madalyaya zer hil neda, bi lînca me re rû bi rû mayî û hemû aliyen jiyana we ji hela me ve hatîn kîte kît kirin.Em hemû bi awayek mereqdar ji bo ku dilşahiya madalyaya zer ya ku bi me nedabû jiyandin, bi me bide jiyandin li benda olîmpîyaten Athenaye bûn. Qaşo deyne Sûreyyaye ji me re hebû ya (!) Dema ku amadetiyen olîmpiyatan qediya û dor hate dahûrandinen dopînge, ji ber gumana dopînge û nexweşiyen xwe ji peşbirkan vekişiya, hinge bala herkese kişand. Hind ji me xemgîn bûn hind ji me bi hişmendî tevgeriyan le bi tevahî helwesta me ji ya berî niha cudatir nebû. Bi vî awayî kirtek keys ketir deste kesen ku berî niha dixwestin Sûreyyaye bi darizinîn en hewesa wan di qirika wan de ma bû. Wan kesan ev fersend bikar anî û hersa xwe ya berî hinge bi riya penûs reşandin ser kaxize. Hind kes rahejiyan jiyana we ya taybet, hind kes rahijiyan cihe ku ew jehatî û hind kesan jî bi helwesat "Ku ew tu nebe Elvan heye" xwestin ku her dû peşbirkvan tuşî hev bikin. Heta hind derdoran leza xwe hil neda û endamtiya Sûreyya Ayhane ya ku de ji hela Olîmpiyata Neteweyî ya Tirkiyeye (IOC) ve ji bo endamtiya Komîsyona Sporvanen Elît ku biryara we di Desteya Giştî Komîteya Navneteweyî a Olîmpiyatan a li Athenaye de hatiba girtin, paşve kişandin. Ji ber ve rewşe bal zivirî ser Elvane. Diviya we rûmeta me ya hatî binpekirin xelasbikira. Le ji ber ku Elvan jî ser neket, bi boneya kompleksa me ya rajerî ya bi salan, şoqa ku me jiyayî li me bû şevtirsk.

Tawanbar kî ye?

Di dema binketinan de helesta me ya neteweyî legerîna tawanbaran a ji derve ye. Em her tim baş in le kesen ku başiya me naxwazin hene. Em her tim bi ve derûn'ye siweranen komploye diafirinîn. Li ser 6'emîn bûna Elvane ji Wezîr Şahîn di heman deme de siweranek komploye hat. Gef li Elvan û malbata we hatibûn xwarin û ew di bin kefan de bûn yan jî anterno berpirsbû û hwd... Le qet nehate hişe me ku me pirsen wekî, dewlet çiqas li ve yeke xwedî derket û çiqas razemenî li vir kir? Ka çiqas tesîsen werzişen en ku sporvan ji xwesteken antrenor xelas bike yen sazûmanî hene? bikin. Bi taybetî di bin hişmendiya zilamî de d;warîya vînbûna jinan. Em hemû dizanin ku di peşbirkan de ji bo ku asteng dernekevin dest bi terme jinan te werdan. Ger ku em li sûcdaran b'gerin hinge di serî de wezareten dewleta xwedî hişmendiya zilamî en tekildarî ve karî û peywirdaren we ne. Di serkeftina Sûreyyaye de keda dewlete tû neye. Sûreyya hawir de ye. Yanî bi cergebeziyen xwe li derveyî sazûmana ku di nav de dijî xwe gihandiye. Sûreyya heta ku bi keda xwe di qada navneteweyî de navdar nebû dewlete li we xwedî derneket cergebeziyen we nehatin dîtin. Ji ber jiyana we ya taybet hate xwestin ku be tawanbar kirin. Rayedaren vî karî dive hişmendiya zilamî bihelin, kome xwe danin ber xwe û mecbûrin ku ked dayîne, afirandine hîn bibin. Derxistina cergebeziyan ne bi kişandina berendaman, bi pişgirî û xwedî le derketine çe dibe. Xalek din jî kompleksen me ne. Nizam ji ber hatina me ya ji hewa ya li ve axe ye an jî ji ber komkirina me ya yen li vir hebûyî ne, em bi tu awayan ligel xwe aş nebûn. Em pir dixwazin û dema ku em ser nekevin jî em kesen ser neketîn lînc dikin. Dijwardiya me ya derûnî, xwesteka madalyaya zer, çi di be bila bibe dive ilahî madalyaya zer be û hwd... gelo di be ku ev xwesteken me Sûreyya arasteyî ve yeke kiribe. Elvan ji ber ku madalya hilneda piçek mabû ku xwe bikûje. Diviya ku derûniya ve jine wekî ku jinek bi jiniya xwe gelek serkeftin bi dest xistîn û bi cergebez ji madalyaye girîngtir biba. Dema ku mirov li rewşa Sûreyya û Elvane dinere mirov dibîne ku di bin barek giran de ditengij'n. Anternoren wan beyî wan di der bare wan de hemû biryaran didin. Antrenoren wan her tim li cem wan e. Tiştek din ku dive be lepirsîn tekil'ya di navbera sporvan û antrenor de ya bi boneya tune bûna tesîsek sazûmanî ya spore ye. Di 13 salîye de cergebezekî ku tu kese dest neavetiye. Anternore we, we keşf dike, digihîne, diafirîne û bi hemû tiştên we re eleqedar dibe. Ji heleke ve afirînere wî ew e. Di nav deme de ji wê re dibe xwede. Ev aliye ji bo sporvan derbaz bar e. Yek jî hela anternor heye ku bi sporvanek bi cergebez re bigihe ciyek ku negihiştiye. Ku

Sûreyya nebiya Yûcel Kop niha li cihe ku le nedibû. Mîna ku anternore Elvane ligel gotina ez 'Netir im' berdewamkirina kare xwe, nîşan dide ku anternoren sporvanen cergebez jî bi ve riye hewl didin ku bigihen cihen îktîdara dile
xwe. Di ve rewşe de jî serfirazî dibe ya antrenor. Ev xwedetiya du alî, azîna afirandine, xebat û demen hestiyar en di dema peşbirkan de û tekiliyen zayendî jî desthilatdariya zilam re dibe piştgirî û hez. Tekiliya Sûrreya û Elvane ya ji derve re bi riya antrenoren wan pek te. Ev ji vîndarbûna sporvanan dikûje û rihen sporvanan jî dide deste antrenoran. Yûcel Kop bi
gotina ez "Ez hejmara mûyen terme Sûrreyaye dizanim" desthilatiya Koy a li ser Sûreyyaye dide nîşan. Bandora veneqediyana Sûrreyaye ya ji hevsere we ye antrenor di ware pirsg'reken jiyayîn de xwedî kedek mezin e. Ez di we baweriye de me ku wekî jinek serkeftî, Sûryya hej de gelek bendan derbas bibe. Tiştek li Yûcel Kop nehat. A ku hatî darizandin, û li ser jiyana we hatî lîstin Sûreyya bû. Dive ku Sûreyya rih û bedena xwe hilde deste xwe. Dive bizanibe ku her çiqas hevsere we be jî, zilamek naxwaze ku hevsera wî derkeve derveyî vîna wî. Peşiya cergebeziyen mîna Elvan û Sûreyyaye vekiriye... Hej gelek olîmpiyat û peşbirken ku le bibezin hene. Derfeta wan a şikenandina rekor û hildana madalyaya ji fikirîna wan zedetir e. Le çawa di dema peşbirka de dive ji xwe û hevalen xwe derbas be, dive di jiyane de jî li dijî hişmendiya zilamî û polîtîkayen zirav bi aqilî tevbigerin. Nexwe dive bizanibin di nezera hindan de madalyayen wan ji jiyana wan û tekoşîna wan a li dijî hişmendiya zilamî watedartire.

Lilith'in kızları

İstanbul'u sular sellerin götürdüğü günlerde büromuzda Lilith müzik grubunu konuk ettik. Bize bıraktıkları albümlerini dinlemiş, beğenmiştik. Dışarıda dinmek bilmeyen yağmurun sesini onların müzik öyküleriyle birlikte dinledik biz de...

ONCE **sizi biraz tanıyalım. Müzikle tanışma öykünüz nedir, birbirinizi nasıl buldunuz?**
Gabriella: Batı Almanya'da doğdum, büyüdüm. Liseden sonra 1,5 sene gönüllü olarak İsrail'de çalıştım. Sonra üniversite okudum. Üniversite bittikten sonra, Türkiye'ye yerleştim. Yeditepe Üniversitesi'nde çalıştım, Hukuk Fakültesinde Almanca dersi verdim. Müziğe çok küçük yaşlarda başladım. Flut çalıyordum. Sonra iki sene piyano dersi aldım. Gitara başlamak istedim, klasik gitar eğitimi aldım. Ondan beridir daha çok şarkı söyleyerek gitar çalıyorum. Şehriban'la İstanbul'da tanıştım.
Şehriban: 33 yaşındayım. Kendini tanıtma işi zor bir iştir (gülüyor). Maraş, Elbistan'da doğdum. İlk ve ortayı kendi köyümde, liseyi İstanbul'da okudum. Daha sonra ailem Mersin'e taşınınca onlarla Mersin'e taşındım. Mersin ve Adana'da farklı politik çalışmalarda bulundum. 98'den sonra İstanbul'a geldim ve Kurt Kadın Dayanışma Vakfı'nda çalışmaya başladım. Vakıfta Gabi'yle (Gabriella'yı kast ediyor) tanıştım, ardından müzikle ilgili çalışmam daha yoğun olarak başladı. Mersin'deyken de Uyanış isimli bir grupta çalışmıştım. Bütünlüklü olarak müzikle ilgilenmem bu grupla başladı diyebilirim. Eskiden sadece şarkı söyluyordum, bağlamayla kendi kendime bir şeyler çalıyordum ama grupla birlikte bağlamayı öğrendim diyebilirim.

Berlin'de mi yaşıyorsunuz hepiniz?
Şehriban: Yok, Lilith hem Berlin'de hem İstanbul'da faaliyet gösteriyor. Biz İstanbul'da başlayıp Berlin'de devam ettik süreç içerisinde. Hem burada hem oradayız yani.

Tanışmaya devam edelim...
Satı: Tokat doğumluyum. 95'te üniversite okumak amacıyla İstanbul'a geldim. İstanbul Teknik Üniversitesi Konservatuar bölümünde okudum. Okulun son yıllarında Gabi ve Şehriban'la tanıştım. 2001 yılına kadar burada çalışmalar yaptıktan sonra onlar Berlin'e gittiler. Şu anda müzik öğretmenliği yapıyorum.
Şehriban: Grubumuzun iki elemanı Berlin'deler. Buraya gelemediler. Yeni doğum yaptılar ve bebekleriyle buraya uçmaları zor. Maviş'i ben size biraz anlatayım, onun adına konuşmak biraz zor ama... Mavış, daha önce Mezopotamya Kültür Merkezi'nde Ağıre Jiyan grubunda çalıştı. Daha sonra Sozdar sahne ismiyle Keje adında bir albüm çıkardı.
Gabi: Bir de keman çalan bir arkadaşımız var Almanya'da şu anda. Geçen seneden beri bizimle çalıyor.

Kaç senedir berabersiniz, çalışıyorsunuz, müzik yapmaya karar verdiniz?
Şehriban: Hepimiz için farklı bu. Benimle Gabi'den bahsedersek 99'den beri. Ama son kadro 2003'ten beri beraber.

Tanıtım metninizde de bahsetmişsiniz, özellikle etnik müzikte kadınlar sadece vokal yapıyor. Siz bunu kırmış bir grupsunuz. Enstrüman çalıyorsunuz, üretiyorsunuz...
Gabi: Aslında bu sadece etnik müzikte değil, rockta, cazda enstrüman çalan kadın o kadar az ki...
Şehriban: İşte sahne, kadın, kadın estetiği... Bu herkesin kendi tercihidir. Kimileri sadece solist olmak ister. Ama bunun bu kadar yaygın olması bence başka sosyal sorunların sonucu. Bu yüzden çalışmalarımızda sadece söz yazmakla ve vokalle sınırlı kalmayalım diye düşündük. Bunlar kendini müzikle ifade etmenin bir yönünü oluşturuyorsa önemli bir yanını da enstrüman çalmak oluşturuyor. Dolayısıyla aslında hayatın bütün alanlarında kendini var etmenin bir sembolü bu.
Gabi: Biz enstrüman çalan kadının neden bu kadar az olduğu çok düşündük. Toplumda kadınlara daha çok görev yüklüyorlar. Mesela ev işlerini daha çok kızlar yapıyorlar. Küçük kardeşlerine bakıyorlar, çamaşır yıkıyorlar vs. Erkek çocuklar daha rahat, daha çok serbest zamanları var. Mesela eve misafir geldiğinde, erkek çocuk rahatlıkla, "ben gidip iki saat gitar çalmak istiyorum," diyebiliyor, ama bu kız çocuk için daha zor. Onun misafirlere hizmet etmesi lazım. Ama enstrüman öğrenmek için disiplin ve çok zaman gerekiyor. Vokal böyle değil, sesi güzelse hiç şan eğitimi almadan da çıkıp sahneye güzel söyleyebilir. Bir şeyler çalabilmek için insanın kendisine hem zaman, hem mekân oluşturması gerekiyor. Bu, kızlar için biraz daha zor. Almanya'da da pek çok kız müzik eğitimi alıyor, enstrüman çalabiliyor ama çok azı gruplarda yer alıyor. Erkekler daha kendilerine güvenli oluyorlar, yani mesela üç tane akort biliyor, çıkıp sahneye çalabiliyor. Bizler böyle değiliz. Ancak çok iyi bilip çaldığımız zaman sahneye çıkabiliyoruz, özgüvensiziz. Bu da toplumsal yapıdan kaynaklanıyor.
Şehriban: Sonuçta bunun diğer yanında sürekli görülene alışma da var. Örneğin bir kız çocuğu müziğe ilgi duyuyorsa, rahat bir aile yapısına sahip olsa bile, örnek alacağı kişiler hep solist. Ama, elinde tüm imkânları olsa da tercihini solist olmaktan yana yapan, "ses de bir enstrümandır, ben enstrumanımı seçtim," diyenler de var ve saygı duyuyoruz.

Üreten kadınlar genellikle müzik piyasasında dışlanıyor. Bu piyasanın da kurallarını erkekler oluşturuyor...
Satı: Zaten görmezlikten geliyorlar. Bizim illa da o piyasanın içinde olacağız diye bir kaygımız yok ama bizi dinleyecek olurlarsa da kimseye sırtımızı dönmeyiz.

Sadece piyasada değil, genel olarak müzik kültüründe böyle bir şey var. Ona karşı bir kadın grubu olarak nasıl savaşmayı düşünüyorsunuz?
Şehriban: Aslında üreten erkek dediğimiz zaman gözden bir şey kaçırılmış oluyor. Vitrinde erkekler var ama, bu işin mutfağını oluşturan kadınlar. Hani derler ya, "her başarılı erkeğin arkasında bir kadın bulunur." Bu bizi incitse de bence bir gerçeğe de parmak basıyor. Rahat çalışabilmesi için erkeğe ortam sağlıyor çoğu kadın. Bunu müzikle ilgili de söyleyebilirim. Diyelim ki biz kadın şarkıları söylemek istiyoruz, kadın ağzı dediğimiz, sözlerden bir kadının konuştuğunu anlayabileceğimiz şarkılar söylemek istiyoruz. Buna dönük baktığımızda çok az şarkı bulabildik. Bunun da derinlerine baktığımızda, acaba az mı, yoksa ifade mi edilmemiş diye sormak gerekiyor. Kadın tarihi de ortaya çıkarılmamış bir tarihtir diyoruz ya. Dolayısıyla piyasanın görünen yüzüne bakınca evet sadece erkekler oluşturuyor ama gerçekte bu böyle değil. Biz böyle bir ortamda kendimizden taviz vermeden devam etmeyi düşünüyoruz. Bize ilgi duyan, bizim yaptığımız şeylerle bütünleşenlerle bir alışverişimiz, bir yankımız olursa devam edeceğiz. Bizim savaşımız ancak böyle olur.

İlk albümünüz çıktı, devam etmeyi düşünüyor

musunuz? Neler yapacaksınız, konserler, yeni albüm...
Gabi: Konserler olacak.Bir de Berlin'de bir tanıtım konseri duşunuyoruz sonbaharda. Belkı grup elemanları gelişebilir. Mesela Maviş, bendir çalıyor ama albumde mesela Metin-Kemal Kahraman darbuka çaldı ve çok guzel oldu. Bu yuzden belki Berlin'de ritım çalan bırılerını arayacağız. Bır de yeni şarkılar var, onları çalışmak istıyoruz, repertuarımız daha geniş olsun diye.

Peki bir mesaj vermek istiyor musunuz yoksa kadınlarla iyi müzik yapmak mı amacınız?
Gabi: İyi müzik yapmak istiyoruz tabıı. Şımdı amatörüz, yapabıldiklerimizi daha iyi bır şekılde yapmaya çalışıyoruz. Belki çok açık bır mesaj değıl ama, belki yaptığımız şey muzıkle uğraşmak ısteyen kadınlara örnek olabılir dıye duşunuyoruz. Sız de bir araya gelebilir ve böyle bır şey yapabilirsiniz. Uzun bır yol, zor bır yol ama sonunda bır şeyler yapabılırsınız. Çok çok profesyonel olmanıza gerek yok. Bızler ıyi dostuz, iyı arkadaşız, ondan çok iyi bir temel var.
Şehriban: Gabı'nin soylediklerine pek fazla ekleyeceğim bır şey yok, kendimizi muzıkle ıfade ettığımız ıçın elbette muzikal bir kaygımız var. Ama yıne de amatör bır grubuz. Mesela kadınlara, "bir şey yapmak istıyorsan, belli bir duygun varsa, buna guvenip yola çık," mesajı vermek ıstıyoruz. Kadın sesini ve enstrümanlarını butunuyle ortaya koyan bir kadın grubu konsepti kurmuşsan, seçtığın şarkılarda da kadınların kendilerini anlattıkları şarkılar olmasına dıkkat ediyorsan ve kendın de kadın olmak durumundan muzdarıpsen, bu konuda mesaj vereceğim kaygısına gırmene gerek yok. Hep birlikte butunleşmiş bir durum oluyor. Bu aslında sohbet etmek, paylaşmak gıbi bır şey. Söylediğimız turkulerdeki kadınlarla, eskiden yaşamış kadınlarla dertleşiyoruz bir anlamda Geçmişteki kadınlarla bugünün kadını olarak bır bağ kuruyorsun, ses veriyorsun. Ayrıca biz de başladığımızda çok iyi değıldık, hâlâ da değiliz. Örneğin, ilk başlarda çalıp söylemek, benım için çok buyuk kaostu. Çünku, bana göre, ben duygumu sadece söyleyerek verebiliyorum ve kendımi çok daha rahat salabılıyorum. Neticede bunu başarabildim. Sadece bunu paylaşmak istıyorum. Kımseye yukarıdan, "sız de başarabilırsınız," demek istemıyorum. Ben kendımi derdımi, duygularımı muzikle de ifade etmek istedim. Bunu yaparken böyle böyle sıkıntılar yaşadım. Ve bunu zorlukları aşarak başarabildim.

Amatör diyorsunuz ama, yaptığınız albüm çok profesyonel. Belki tam anlamıyla hayatınızı müzikle idame edemiyorsunuz ama bence yaptığınız iş çok ciddi. Kendi aranızda çalıp söylerken nasıl albüm yapmaya karar verdiniz?
Gabi: Bu da aslında dostluk ılışkileriyle alakalı bir şey. Çunkü Metın Kahraman bizım arkadaşımız. Bız daha Şehriban'la yeni tanışıp çalmaya başladığımızda, o bize hep destek verdi. Bız kendimize guvenmedik, o bize guvendi. "Sizde guzel bir şey, bir ruh var, ona mutlaka devam edin," dıyordu. Kaset yapmak fıkri ondan geldi.
Şehriban: Zaten boyle bir projeye ınanacak insan bulmak çok zor. Unkapanı'na Kurtkapanı diyorlar, boşuna değil. "Ben bu çalışmadan ne kadar para alabılirim, bana ne kadar döner," gözuyle bakıyorlar. Metin- Kemal Kahraman bu anlamda benım için çok önemlı. Bu çalışmanın bir album olarak ortaya çıkmasında dostlarımızın payı buyuk. Bır de, Kurt Kadın Dayanışma Derneği'ndekı bir anneler gunu etkinliği, bizim tarihimizde çok önemlidir. Çünku o etkinliğe Gabi gitarıyla, ben de bağlamamla gelmıştim. Bir surü kadın vardı ve onlara muzık yapmamızı istediler. Bız, arka odada çalıştık ve bu grup fıkrı doğdu. Ikimizin çok ortak noktası vardı. Kadın çalışmalarına ılgı duyuyorduk. Ve kendimizi hem dilimizle hem de kadınlığımızla ifade etmeye karar verdik.

Üstü örtülü mesajınızda öyle bir şey de var. Pek çok dille beraber Kürtçe de şarkı söylüyorsunuz ve bu da ana dilde konuşma hakkını destekleyen bir durum. Kadın türküleri

de o kadar dolu ki. Kadınlık halleri çok ortak.
Şehriban: Evet, mesela ***İki Dağın Arasında*** şarkısında kadın,"öpmesi yok sevmesi yok," dıyor. Bence bu, o gunun koşulları içerisinde bir kadının cınsellikle ilgili talebidir. Yani bır çocukla onu yaşayamayacağı için duyduğu hayal kırıklığı. Şimdi bizim alıştığımız tarzda, bugunun kadınının alıştığı bıçimde kendısını ıfade etmesi gerekmıyor. Orada bir isyan var, bulunduğu durumdan memnun olmama ve öfke var. Üstelık o günun koşullarına rağmen yürek bulup turkuye koyuyorsun, bu çok zor bır şey. Sen artık herkese duyuruyorsun. Döşeği sermiş, gele gele bır çocuk gelmiş (gulüyor).
Satı: Bugün bıze çok rahat anlatılamayan şeyler bunlar.
Şehriban: Tabıı, bunu komşu kadınlara anlatmıyor, turkuye koyuyor. Yani bugunun kadınının deneyimlerini yazıya dokup olumsuzleştirmesi gibi bır şey bu.

Feminizmle ilgili ne düşünüyorsunuz?
Şehriban: Lılıth'teki beş kadının da farklı farklı duşunceleri var bu konuda. Ben şoyle soyleyebilirim. Kendimi feminizme yakın hissediyorum. Turkiye'de insanların aıt olduğu ıdeoloji ile eklektik bir biçımde kendını ifade etmesi beni rahatsız ettığı için kendimi herhangı bır izm'le ıfadelendırmek ıstemıyorum. Ama feminizmin söylemlerinde kendimi bulduğum çok şey var. Ama eğer bu ulkede durum böyle olmasaydı kendımı bır Kurt feminısti olarak ıfadelendırırdım. Kadınlığımın Kürtlüğüme feda edılmesini istemiyorum ama Kürtlüğumun de kadınlığıma feda edılmesini istemıyorum.
Gabi: Zor bir soru gerçekten. Aklıma şu geliyor, bir gazetede okumuş, çok hoşuma gitmişti, , Fransız bır entelektuel kadınla yapılmış bır röportajda sormuşlar siz feminist misiniz dıye. "Her akıllı kadın feminısttir," diye cevap vermiş. Feminizme bır ıdeoloji olarak bakamıyorum. İdeolojilerden uzak duruyorum. Ama yine de kadın olmak benim kımlığımın önemli bır parçası. Kadınların muzikte, edebiyatta, politikada daha ön plana çıkması lazım. Böyle bir mucadele var tabıı. Kadına hayatı kolaylaştırmak lazım.
Şehriban: Zaten kadınlık durumuna bır duyarlılığı varsa insanın feminıstlerin söylemleriyle bir yerde buluşuyor.
Satı: Mesela benim biraz öyle. Kendimi feminıst olarak tanımlamıyorum ama feminizmin söylemlerini kımi yerde doğru kabul edıp hayatıma uyguladığım oluyor.

Aslıhan Lodi

birmasal kahramanı

Semiha Berksoy'u kızı Zeliha Berksoy'dan dinledik

İlk Türk kadın opera sanatçısı Semiha Berksoy, Ağustos ayında 94 yaşında aramızdan ayrıldı. İki yanağına kondurduğu kıpkırmızı güller, aklımızda kalan en güzel resim aslında. Rengarek giysileri, resimleri ve son yıllarda yer aldığı taptaze projeler, kazandığı sayısız ödüller malumunuz. Biz 'olaya' içerden bakalım, kızı Zeliha Berksoy'la konuşalım istedik. Sağolsun bizi kırmadı; çocukluğunu, sanatla, aşkla dolu bir hayatı, yani "Semiha'dan önce-Semiha'dan sonrayı" anlattı...

ANNENİZLE nasıl bir ilişkiniz vardı? Anne-çocuk/ çocukanne-çocuk/ iki sanatçı/ usta-çırak/ iki kadın/ iki çocuk?
Dediğiniz gibi çok katmanlı bir ilişkiydi. Zaman zaman bir ustayla, son yirmi yıl bir dahiyle yaşamaya dönüştü. Onun dışında iki kadın olmanın çelişkileri vardı ama genel olarak sanatçı ilişkisi. Annem kendi içinde çok orjinaliteleri olan, sıra dışı bir insandı. Bildiğimiz anne tipi değildi. Çocukluğumdan itibaren her konuda büyük insan muamelesi yapmıştır bana 3.5 yaşımı hatırlıyorum. Viyana'ya konser vermeye gidiyor annem, katiyen beni aileye bırakmıyor. Teyzelerim "niye sürüklüyorsun Zeliha'yı" derlerdi "Hayır, her şeyi şimdiden yaşasın, anlamasa b le hisseder," derdi.

Onunla gerçek anlamda ne zaman tanıştınız?
Tahmin ediyorum 5-6 yaşlarında durumu biraz garipsedim. "Niye benim annem böyle, ne olurdu benim annem de evde otursa ,yemek pişirse," diye düşünüyordum

Şikâyetçi oldunuz mu bundan, yoksa çocuk olarak eğlenceli mi geldi?
Bir yandan eğleniyorum fakat, öburlerine de imrenıyorum. Akıl almaz şeyler yaşanıyor ama ben onu akıl almaz bir şey olarak yaşamıyorum ki. Hayatımın normal akışı. Elımden tutup, her yere götürüyordu beni. Sekiz yaşında Avrupa'nın en önemli sanat etkinliklerinden olan Bayreuth Festivali'ne gittim Bir sürü opera seyrettim. Bir sürü hikâyeler anlatırdı bana. Alman hikâyeleri, cüceler. Parklarda, ormanlarda dolaşıp cuce evleri arardık. Ankara Gençlik Parkı'na götürürdu beni karlı gunlerde. Orada da cuce evleri bulmuştuk. Cüce merakı vardı bende. (guluyor) Bir masalın içinde yaşatırdı beni.

Peki babanız?
Babam da; karısı evde otursun, pantolonları, gomlekleri ütülesin istemezdi. Ona gerçekten çok saygı duyardı ve annemin deyimi ile bir kuş kadar hafif ve özgür bırakırdı. Çok olgun, muhterem bir insandı ve çok yakışıklıydı. 35 sene büyük bir aşkla yaşadılar

Günlük yaşamınız nasıldı?
Tabii kadınsı çekişmelerimiz oluyordu. Birbirimizin alanına duhul etmeler. Annem çok dedığım dedikçiydi. Sureklı kendi odasından benim odama kendisine ait arşiv malzemesi getirir, masama bırakır, göstermek ister, iyi ama sonra bırakır, gıder. Bazen hiç sesımı çıkarmazdım, yavaş yavaş odamı istila ederdi. Derken giderek salonu istila ederdi. Sonra her evde kuşlar beslenir. Görevlerimden biri de her sabah erkenden, kuşlar için ıslatılmış ekmek koymak. İlk serçeler, arkasından guvercinler gelir. Guvercinlere kızardı, çunkü onlar oburdur, yer yer gitmezler. Ondan sonra kargalar gel.r, kargalara aşıktı. "Aman şunun duruşuna bak," derdi. Onların renk uyumlarına ve duruşlarına, gagalarına aşıktı. Bir de kedi faslımız vardı. Evde her gün bir yanda kedi yemeği, bir yanda köpek yemeği için tencere kaynar. Bizim evin mutfak ritueli böyledir. Kuşlarla başlayan ve ardından kedilerin mamasıyla biten bir gün.

Kadınlar hep bir şekilde erkeklerin, aşklarının ya da zorunluluklarının arkasında kalmışlar. Kadınların üretimleri de bu nedenlerle sancılı olur; tartışmalar bu minvalde ilerler. Semiha Berksoy bu sıkıntıyı yaşadı mı?
Hayır. Annemde bu kavramları algılama gibi bir nokta yoktur. Ben kadınım, bunu yapabilir miyim böyle bir şeyi bir gun dahı ağzına almaz. Onun için insan, yetenek, zeka, hümanizm dışında hiçbir mevhum yoktur. Tanımaz yanı. Önune böyle bir engel geldiği zaman hiç tanımaz; aynen elının tersiyle iter ve geçer bundan alacağı reaksiyonu da hiç umursamaz.

Topluma karşı, toplum için yaptıklarında hep bir karşı duruş var. Yaşlı kadın, makyaj yapmaz; anne, hanım hanımcık olur kalıplarını yıkması. Resimlerinde de bu görülüyor. Akademide eğitim almış ama resimleri bir çocuğunkiler gibi. Sağlam bir temeli olduğu hissediliyor ama sanki reddetmiş sanki...
Onun için önemli nokta resmın felsefesıdır. Ne anlattığı? 'Ümit' dıyor, paramparça bir kadın var resimde ama, yuzu guluyor. 'Cendereye

Vurulmuş Kadın' ama guluyor. Hep acı, haksızlıklar ve kader mevhumuna karşı bir duruşu var. Bu, o dönem hayatında yaşadığı herhangi bir durumu protesto etmek üzerine yapılmış Protest resimler bunlar aslında. Bir resmi var: 'Kadere El Kaldıran Kadın'. Bu anlayışta. İlk önce anlayış, onun üzerine karakter, yoğunluk ve mitoloji geliyor.

Zeynep Oral'la bir sohbeti sırasında, "Ne hissediyorsam onun resmini yapıyorum. Kiminde çocuk gibiyim, kiminde melek, kiminde şeytan. Melekliğim karşılıksız sevmemden geliyor. Sevince melekleşiyorum. Şeytanlığımsa sevdiğimi bırakıp gidebilmem. Sanatım için çekip giderim, gidebilirim. Bana şeytanlığı yaptıran sanat aşkı. Gerisi hep fasa fiso," demiş. Ne gibi bedeller ödedi? Neleri bırakmak zorunda kaldı?
Sadakati bırakıyor orada. Sanat için; sadece kuralsız bir özgurluk, bir yol, bir gidış bildığından; yolunun uzerinde ne varsa, ırılı ufaklı taşları ayıklayarak gitmış Bu bazen buyuk, yürek söken bir obje, bır kişi de olabılıyor; kı bu tabıı Nazım Hıkmet'miş. Onu da arkasına alabiliyor

Nazım Hikmet'le aralarındaki bağdan söz eder misiniz?
Nazım H kmet ve annesi Celile Hıkmet'le annemin mektuplaşmaları yayımlanacak altı ay sonra. Kendi hazırladı ölmeden evvel. Insanlar çok farklı algılıyor konuları. İkısıne baktığınız zaman; bırı dunya çapında buyuk bir şaır, bırı de aynı pozisyonda bır opera artıstı. Bu insanların duyuşları da, bırbirlerini algılayışları, saygıları ve değerlendırmeleri de farklı İlk karşılaşmaları 1933-34'lerde İstanbul Şehir Tiyatrosu'nda oluyor Nazım'ın 'Kafatası' pıyesı sahneye konuyor, annem o zaman tiyatro okulunu (Dar-ul Bedaı) yeni bıtırmış. Muhsın Bey, Nazım'ı çağırıp, "Semiha okur bu şıırı, sen ona öğret," dıyor. Şehır Tiyatrosu dram bolumunun ust odalarına çıkıyorlar. Şiiri söyletıyor ona. 'Karagözlu Sınyorına, gözlerınden yanağına duşen benı gormeyelım, ort yuzune yelpazeni' dıye bir şıır bu. Annemde de benler vardır, herhalde öyle bır şey oldu... Son derece hayranlık ve saygı duyulan bir ahbaplık. Çunku annem o zaman çok genç ve Nazım o zaman buyuk bir yazar. Şehir Tıyatrosu'nda eserleri oynanıyor. Bir defa buyuk bir yazara bakan küçük bır kız bu ama tabıi başroller oynayan, yaratıcı bir kız. Bu hayranlık, bir sure sonra tutkuya dönuşuyor. 1934 35-36'larda derın bir 'passion' yaşanıyor ikısının

arasında. Aynı yıllarda annem operetlerın de primadonnası. Cemal Reşit Rey'lerın 'Deli Dolu', 'Lukus Hayat' operetlerınde primadonna oynuyor. Cemal Bey, 'Lukus Hayat'taki Mısırlı Atıfet rolunu ona yazıyor. Bunlar zamanın artistlerının şahsına yazılmış rollerdır. Mesela Belkıs rolu de, Bedıa Muvahhit'ın şahsına yazılıyor. O zaman annem çok dikkatı çekıyor. Cahıde Sonku, Feriha Tevfik, Melek Kobra genç kuşak olarak arkadaşları. Orta kuşakta Munıre Neyyır, Bedıa Muvahhit gibi ısımler var. O sırada Nazım'la annem arasında çok buyuk bır aşk yaşanmış. Annem 1935'te 'Özsoy' ile opera kariyerıne başlıyor. Avrupa için açılan bir sınavı kazanarak Berlin Yuksek Muzık Akademisi'ne gıtmeye hak kazanıyor ve bu tabii Nazım'la da buyük bir kopuş anlamına gelıyor. Nazım onunla yaşayıp, hayatını birleştırmek ısterken Semiha onun onune Berlın pasaportunu koyuyor. Nazım çok uzuluyor, "İzın vermezsem gıdemezsin ama, çok güzel bır sesin olduğu ıçın ızın verıyorum," dıyor. Semiha da 1936'da Berlın'e gıdıyor, orada buyuk beğeni topluyor Berlin Radyosu'ndaki konserleri Turkiye'den dınlıyorlar. Ve o sıralarda Nazım hapse gırıyor Semiha 1939'da bır Ataturk kızı olarak, operanın kuruluş çalışmalarına katılmak uzere ülkesine dönüyor. 1941'de meşhur 'Tosca' meselesi oluyor. İşte o da Semiha Berksoy'un dünya çapındaki kariyerinde ödediği buyük bır bedel. Hıç kimse böyle bir bedel ödemedi Nazım için. Gelip, Çankırı Hapishanesi'ne gıdiyor. Kendı başına. Sonra da Hasan Alı Yucel'e gıdıp, "Tosca'nın tercümesi Nazım Hikmet'e verilecek," diyor. O dönemı düşuneblıyor musunuz? Tabıı buyuk bir kavga kopuyor. Nazım'ın dayısı da general Alı Fuat Cebesoy. O da devreye gırıyor ve sonunda Nazım çevırıyı yapıyor. Semiha ona buyuk bir telıf parası kazandırıyor, Nazım'ın anılarında vardır bunlar. O paralar alınıyor, İstanbul'a gönderilıyor, aileye. Sonra 'Tosca' oynanıyor. Meşhur '1941 Tosca'sı. Onun adı budur.

Bu gücü nereden alıyordu sizce?
Doğasından gelen bir şey. Çocukluğundan beri böyle bu. Anlattığı hikâyeler, aile buyüklerının onun hakkında anlattıklarında hep böyle. İstanbul Kız Lisesi'ne gıderken vapurda karşısına oturan adamların karikaturlerını çizermiş. Radyolarda hep aryaları dınlıyor. Sonra Kel Hasan Efendı'ye hayran Kuşdılı Çayırı'nda panayırlarda butun komikler gelıyor, bu Kel Hasan hayranı. Derken efendim bu panayırlardaki seyyar sınemaların mudavımi, film makinesini kullanan çocukla ahbap, daha 14-15 yaşında odası sınema afişleri ile dolu.

Semiha Berksoy adına kurulmuş bir de vakıf var bildiğimiz kadarı ile, çalışmalarından söz edebilir misiniz?
Vakıf aşağı yukarı on yıl önce, dostlarının on ayak olması ile kuruldu. Resımlerinin korunması, tanıtılması, bır muzesının olması duşuncesiyle. Annem kendi işleri ile meşgul olduğu için fazla ustune gitmedi, o yuzden de çok bılınmiyor vakıf. Mesut İktu, Erol Erdinç, Rengım Gökmen, Bedrı Baykam, Genco Erkal, Dıkmen Gurun, Ahmet Cemal gibı onun coşkusunu içinde hissedebılen, yakın dostlarımız var. Mengu Ertel ve Onat Kutlar da vardı, onları kaybett.k Sağlığında, kendi projelerini kendisi yapıyordu. Şımdi arkasında kalan koca bır koleksiyon var, bırıktırıcı bir insan olduğu için. Yağlıboyalar, çarşaf resimler, belgeler, ödüller. Burada vakıf çok iyi devreye gırdı. Bunların yerını bulması lazım. Tiyatro, opera ve resım konusunda üniversite bitirmiş yeteneklere bir şemsıye, referans olmayı hedefliyoruz. Yurtdışı ılışkilerınde gençlere yol açıcı olmayı.

Umarız bunları yapacak fırsat ve imkân bulursunuz.
Bu tabii bir ekıp meselesi. Projeye başladık, sanıyorum on gun sonra ilk toplantımızı yapacağız. Kâğıda geçecek, sonra bazı girişimlerde bulunacağız. Bu anahtar teslım olarak 1,5-2 yıl sürer sanıyorum. Ünıversite gorevim de var, haftada 17-18 saat ders veriyorum, yönetımdeyim. Bır yandan kendı projelerim var, yavaş yavaş onları duşunuyorum Daha tabii annemin yokluğu gıbı bir fıkre de alışmış değilim. Sanki o hastanede yatıyormuş gibi; bır hafta, on gun, bir ay sonra gelecekmiş gibi geliyor. Öyle bir karmaşa yaşanıyor şu anda her bakımdan.

Zamanla..
Zamanla başka bir şeye dönüşecek, bıtması mümkun değil. Onunla yaşadıklarım; çocukluğum, gençlığım, çok acımasızca verdığı mesleki terbiye. Son 15 yılda farklı bir beraberl'k, son projeleri, hepsi dolu dolu yaşandı. Semiha'dan sonra donemı başladı artık. Hayatını doldurmayı çok iyi bıldi. Boşluk bırakmazdı ve onun da keyfını çıkaran bir insandı Anını yaşardı. Ben de onun vasiyeti olarak her zaman dolu yaşayın dıyorum.

Necla Algan

bir kesiğin içinden...

Sylvia

Evet, Sylvia başına gelecekleri sezerek olsa gerek, yani bir güç savaşımından sanatsal anlamda değil ama -çünkü Sylvia Plath otuz kere Ted Hughes'u cebinden çıkarır- gerçek yaşamdaki mutluluklar ve doyumlar anlamında yenik düşeceğini, korkunç bir biçimde intihar ederek yaşamına son vereceğini bilircesine yanağını ısırıyor. Sadece bunu yapabiliyor..

BU yıl "Mona Liza Gülüşu", filmini gördunuz mu? Amerika'da tıpkı Sylvia Plath'ın Sırça Fanus'ta anlattığı bir dunyayı anlatıyordu. Gene ellili yıllarda, Amerika'da bir yerde, ev kadını, kocasının ideal, prezentabl eşi olmak için, ust orta sınıf bır hayat yaşamak için kadınların eğitildiği bir okula sıra dışı, kuralları ihlal eden bır öğretmen gelir. Genç kadın bağımsız, yaratıcı, mucadeleci bir kadındır. Burada yetiştirilen genç kızların önune yeni perspektifler açmak için uğraşır. Bır ölçude başarılı olur da . Bazı genç kızları bu boğucu, kışılıksiz, esır yaşamından kurtarır. Feminist kultür tarihi gıbı hem bilgilendırır, hem deneyim kazandırır bu film... Kadın özgurleşmesinin bir evresi üzerine hem duşündüren, duygulandıran, kadın dayanışması adına duygulu sahneler içeren bir film... Ama, Sylvia Plath'ın romanı çok daha keskindır. Plath'ın sözü geçen donemın kadın kulturü, ideolojisiyle hesaplaşması insanı bıçak gibi acıtır. Nitekım kendi derisinden, ruhundan anlatmıştır, bu deneyımın içinden geçerek...Ve öylesine canı acımıştır ki romanın kahramanı, derin bır depresyona, intihara suruklenmiştir. Sylvia Plath kendi yaşamında da kıyılara gıdip gelen çocukluğundan bu yana depresyonla boğuşan sınırda bır kadındır. Christine Jeff'ın BBC yapımı filmi "Sylvia", Plath'ın kendisi gıbı şaır olan Ted Hughes'la evliliğinin onun üzerindeki yıkımına yoğunlaşmış. Plath'ın oykusu, filmde burs kazanmış Sylvia'nın Ted Hughes ısımli, genç, yakışıklı, yetenekli şaire aşık olmasıyla başlıyor. Evet, Sylvia başına gelecekleri sezerek olsa gerek, yanı bir guç savaşımından sanatsal anlamda değil ama (çunku Sylvia Plath otuz kere Ted Hughes'u cebinden çıkarır) gerçek yaşamdaki mutluluklar ve doyumlar anlamında yenık duşeceğini, korkunç bir biçimde intıhar ederek yaşamına son vereceğini bılircesine yanağını ısırıyor. Sadece bunu yapabiliyor. En Azından Christine Jeff'ın filmınden çıkarılabılecek anlam bu. Filmın sonrasında evleniyorlar. Ted Hughes'un henuz yıldızı parlamamış. Sylvia ona kendini adıyor. Kendı şiir yazamamaya başlıyor. Bir erkeğe, delice aşık olduğu bir erkeğe hızmet ediyor. Hatta İngiltere'den Amerika'ya onun şiirlerını temıze çekerek bır yarışmaya gönderiyor. Çok merak edıyorum, bu şiirleri temize çekerken katkıda bulunmamış mıdır acaba Sylvia? Kaderin cılvesıne bakın kı yakışıklı Ted bu yarışmayı kazanıyor. Bır burs da kazanıyor ve birlikte Amerika'ya gidiyorlar. Sylvia, Amerika'da annesiyle tanıştırıyor Ted'i. Anne oldukça akıllı bır kadın, bu adamı gözu tutmuyor Oysa Sylvia'nın gözünü aşk bürumuş.Annesının tavrına sınırleniyor. ABD'de oldukları sure içında hem kendi hem de annesı Sylvia'nın çok yaralı, bır anlamda ölumcül yaralı olduğunu anlatıyorlar. Annesi bu kızı

sonuna kadar sevecek misin, diye ondan kesin bir söz istiyor. Ted de bu sözü veriyor. Film bize Sylvia'nın ne kadar yetenekli bir sanatçı olduğunu anlatmıyor. Bunu bizler bilmeliyiz, bu kesin bir öncül zaten... Ama bu evlilikte nasıl yaralandığını, neden yaralandığını anlatıyor. ABD'de tıpkı Mona Lisa'da anlatılan okula benzer kadınların eğitim gördüğü bir kolejde, her ikisi de ders vermeye başlıyor. İşte bu noktada dışardan dayatılan eşitsizlik ve ayrımcılık,gündeme geliyor.Üstelik bu, kadınlar tarafından üretiliyor. Filmde, her ikisinin derslerinden birer sahne var. Çok açık, yönetmen bu iki durumu kıyaslamamızı ve buradaki eşitsiz durumu derinden anlamamızı istiyor.
Sylvia Plath Amerika'nın yıkıcı, yokedici ruhu ile ilgili derin , keskin tespitler yapıyor dersinde; kadın öğrenciler, duygusuz, ilgisiz bakıyorlar Sylvia'nın yüzüne...Ted Hughes'sa beceriksiz, hiçbir şey anlatamıyor, elleri ayakları birbirine dolaşıyor. Eliot'tan bir şiir okuyor. Kadınlar mest. Her yerde sinek gibi yapışıyorlar adama. Bu sahneler çok anlamlı. Ted Hughes'un yıldızı parladıkça parlarken neden zaten kırık bir kadın olan Sylvia giderek yalnızlığa terkediliyor. Sesini neredeyse kimse, çok az insan duyuyor. Bu arada yakışıklı, güçlü Ted'e bu iktidarı kim veriyor. İşin en acıtıcı yanlarından biri bu. Bu, kadınların kadınlara yaptığı inanılmaz bir haksızlık, duyarsızlık. Ted yavaş yavaş bu ilgilere cevap vermeye başlıyor. İktidarının imkânlarını değerlendiriyor. Tekrar İngiltere'ye dönüyorlar , çünkü Ted ABD'de üretemiyor. Londra'da da değil, taşrada yaşıyorlar. İki çocukları oluyor. Sylvia hep yalnız, çocuklarla birlikte, yoksun, yoksul bir yaşama mahkûm oluyor. Ted, Assia isimli kadınla birlikte yaşamaya başlıyor. Sylvia o kadar duyarlı bir kadın ki bu ilişki henüz başlamışken olacağı seziyor zaten. Film Sylvia'nın yaşamının son yıllarında nasıl ve neden kötü hissettiğini oldukça başarılı bir biçimde aktarıyor.
İlişkilerinin başında kendini Ted'e adayan, şiir yazacak yerde milyonlarca kek pişiren kadın, ayrıldıktan sonra önemli bir roman ve bir sürü muhteşem şiir yazıyor. Ve bu şiirlerde, Plath'ın kendi yaşamındaki trajedisinden çok önemli izler açıkça görülüyor.
Ama o, ne yazık ki bu terkedilmişliğin, yalnız bırakılmışlığın üstesinden gelemiyor.
Sylvia Plath'ın sanatı çok önemli, çok değerli ama yaşam deneyimi de bir o kadar önemli, öğretici...Genel bir kadınlık hikâyesi...
Doğrusu çok iç acıtan bir film olmuş Sylvia... Gerçek yaşam deneyimi konusunda acıtan, acıyla öğreten bir film.
Jane Campion'un son filmi de yakınlarda sinemalarda gösterildi. Yetenekli Campion, kadınlık deneyimi konusunda müthiş filmler yaptı. Son filmi "In The Cut", Türkçede,"Tutku'nun Esirleri" olarak isimlendirildi.Oysa, orijinal ismi, filmin güçlü bir metaforu niteliğini taşıyor. Türkçesi 'kesikte' veya 'kesiğin içinde' anlamına...
Film Amerikalı bir kadın yazarın romanından uyarlanmış; seri cinayetler, polisler, karanlık arka sokaklar üzerine bir film. Yazar, bu bildik türü, seri cinayetlerin en gözde kurbanı olan kadınların perspektifinden anlatıyor..
Filmin konusu bir tarafa, esas ismini veren ayrıntı, iki kız kardeşin annelerinin öyküsü..Anne çok güzel bir kadın, bir nişanlısı var. Birlikte paten kayarlarken müstakbel babaları bu kıza vuruluyor. Kayarken ona çarparak yere düşürüyor. Böylece anne va babanın ilişkisi başlıyor. Kızı nişanlısının elinden alıyor. İki çocukları oluyor. Sonra zaman ilerledikçe adam kadını habire boynuzlamaya başlıyor. Bu durum öldürücü bir etki yaratıyor kadının üzerinde. İki kız çocuğu üzerinde de yıkıcı bir etki yaratıyor doğal olarak. Bu öyküyü iki kız kardeş filmin bir yerinde konuşuyorlar. Bir peri masalı gibi başlayan, peri masalları gibi yalan bu hikâyeyi....
Filmin sonunda bir sahne var... Anne ve babalarının paten kayarken çarpışmaları. Ama bu son sahnede olay şöyle cereyan ediyor. Baba patenleriyle kadının bacaklarının üzerinden geçiyor ve onları kesiyor... Daha doğrusu patenin geçtiği bolüm yok oluyor. Çünkü hikâyenin aslı bu... u bir trajedi.... Bir erkeğin bir kadını yok etme hikâyesi... Sylvia'nın hikâyesi de böyle bir kesik hikâyesi işte...

Gönül Kıvılcım'dan

aşkın parçalarını birleştiren öyküler...

"Yeryüzüyle gökyüzü arasında hiçbir şey yok. Kadından ve erkekten başka. Ve varsayımlardan. Bayan Gözyaşı ile Bay Hissiz. Yaprakların kavga ettiği bir gün çıkıyorlar yola. Mevsimlerden sonbahar. Yani hüzün zamanı."

Okuyunca; kasabanın kabusunu, taşlaşmış ilişkileri, sevgisiz kan koca hayatını, dedikoducu, çıkış kapısı arayan, sürekli kapılan ruhuyla, bedeniyle, cinselliğiyle zorlayanların öykülerini gerçekten başarılı buldum. ***Gönül Kıvılcım****'ın, içinde gizli bir ironi taşıyan dilinde Tomris Uyar ustalığını sezdim.*

Doğan Hızlan
(Kasaba ve Yalanlar hakkında)

Aşağıdakilerin hayatlarını anlatan romanlara uzak kalmışlığın, aslında bildik bir dünya ile edebiyatta karşılaşmanın yarattığı şaşkınlığın etkisi var ***Jilet Sinan****'i severek okumamda.*

A. Ömer Türkeş
(Jilet Sinan hakkında)

EVEREST
www.everestyayinlari.com

Ezgi Kaplan

stepford kadınları

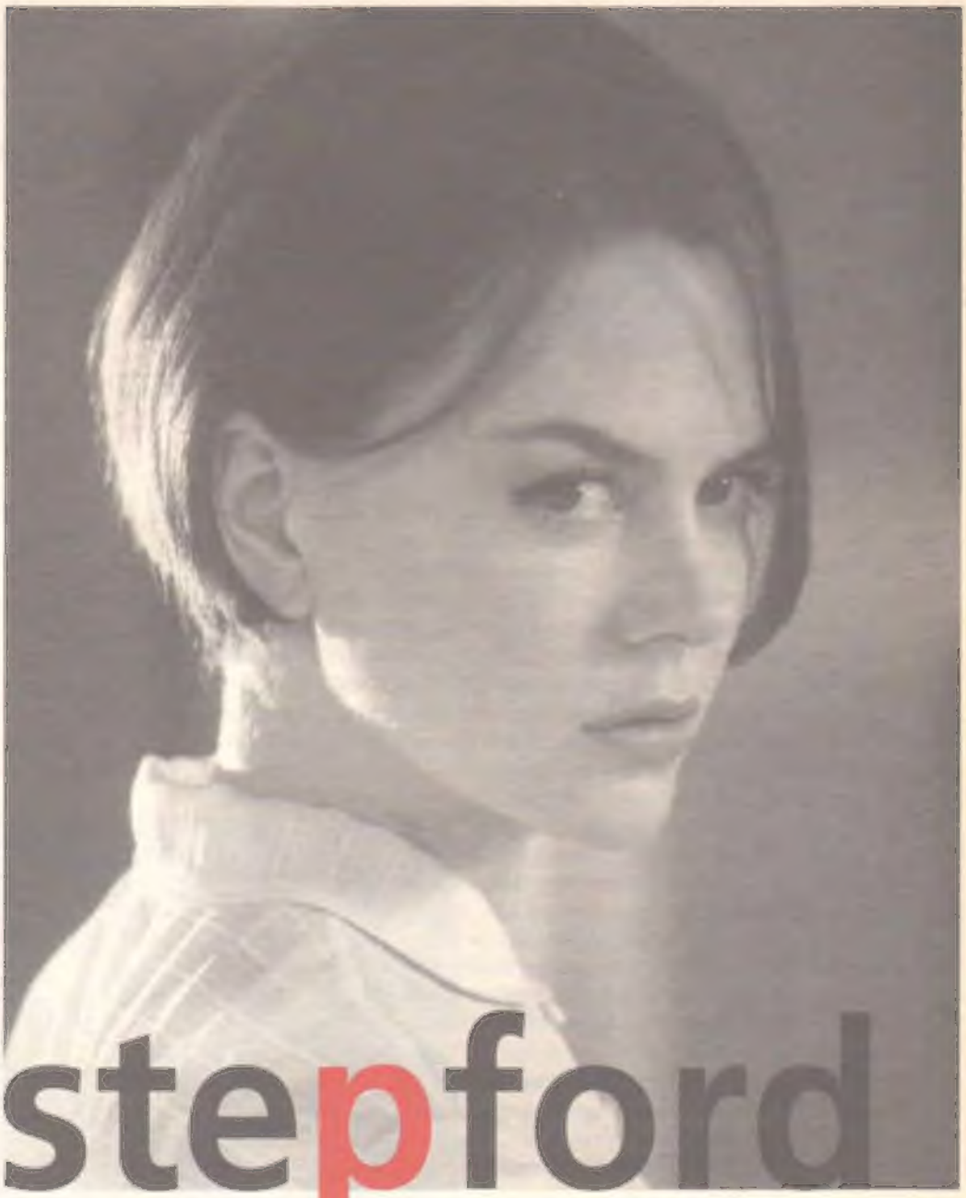

Stepford'daki kadınlar, samimiyetine asla güvenilmeyecek bir mutluluk tablosu çizerler, Stepford dışındaki her şeyden bihaber ve bu durumdan oldukça memnun görünen erkeklerden ibarettir kasaba. Kendi deyimiyle çocukluğundan beri 'Manhattanlı bir kaltak olmak' için çabalayan Joanna, kendine biri eşcinsel biri (sözde!) feminist iki arkadaş bulup kasabadaki sırrı çözmeye yeltenir.

SİNEMA salonuna girmeden önce, arkadaşımla sinemanın insan üzerindeki efsunlu etkisinden bahsediyorduk. Hani iki saat boyunca, izleyiciye kendiyle özdeşlik kurabileceği hayatlar sunan, bir tarafını acıtan bir tarafını okşayan, dışarıdaki hayatını durduran ya da tamamlayan, birebir yüzleşme anı... İkimizin de hemfikir olduğu nokta, iyi bir film izledikten sonra, sinema salonundan sokağa çıktığımız andaki hayata adapte olamama sorunuydu. Bunun tam tersi gerçekleştiğindeyse, insanı rahatsız eden yarım bırakılmışlık hissi yaşıyordunuz.

Ira Levin'in aynı adlı romanından uyarlanan (1972) Frank Oz'un yönetmenliğini yaptığı Stepford Kadınları'nın ilk sinema uyarlaması (1975) Amerika'da kadın hakları üzerine yoğun olarak çalışıldığı döneme rastlamaktaydı. İlk uyarlamanın kimi eleştirmenlerce konunun işlenişi açısından daha başarılı bulunduğunu belirterek, 2004 yapımı Stepford Kadınları'nda olan bitene kısaca bir göz atalım. Filmin hemen başında mevcut düzende hırsından ötürü büyük başarılar kazanan fakat düzenin "en küçük hatayı affetmeme" felsefesinden de nasibini alan Joanna (Nicole Kidman)ile tanışıyoruz. Joanna, insanın en küçük zaaflarından rayting uğruna yararlanan ve bunu büyük kitlelerin afyonu olarak kullanan "programcıkların" yapımcısı-sunucusu olarak çıkar karşımıza. Bir gün şaşırtıcı bir biçimde işinden kovulur ve şaşalı kariyeri bir anda tepetaklak olur. Karısının kazandığı başarıların altında ezildiğini anlamakta zorlanmadığımız Walter(Matthew Broderick), Joanna'nın yaşadığı depresyona çare olarak, ailece New York'un örnek banliyösü Stepford'a taşınmalarını önerir.

Fakat Stepford'ta hayat oldukça ilginçtir. Kadınlar her zaman bakımlı, kusursuz görünmekte, ve sürekli gülümsemektedir. Bu kadınların tek varlık sebebi 'erkeklerini' mutlu etmektir. İşin ilginci, aslında yaptıkları iki iyi şey vardır sadece: Ev işi ve seks!

Kendi deyimiyle çocukluğundan beri 'Manhattanlı bir kaltak olmak' için çabalayan esas kızımız Joanna, kendine biri eşcinsel biri (sözde!)feminist iki arkadaş bulup kasabadaki sırrı çözmeye yeltenir. Bu durum kasabalıların bir hayli canını sıkacaktır. Mevcut düzenleri için potansiyel tehlike oluşturan eşcinselin ve feminist yazarın bir an önce pasifize edilmesi gerekmektedir. Kocası dahil tüm kasaba halkını karşısında bulan Joanna, kasabanın "küçük" sırrıyla yüzleşmek zorunda kalır. Fakat olaylar umulduğu gibi gitmez. Filmde, birey olarak 'kadın' ve meta olarak karşı cinse yüzde yüz tatmin sağlayan 'kadın' kavramları kıyaslanır. Şöyle ki; kurmaca ideal kadınlarla sağlanan mutlu ve sağlıklı ilişkilerin aslında gerçek olup olamayacağını ve işin doğasında yatan kadın ve erkeğin ilişki biçimine ne kadar uygun olduğu sorgulanmaktadır. Ayrıca erkeklerin kontrolünde kurgulanan bu kadınların dünya çapında büyük başarılara sahip olması, fakat erkeklerle sağlanması muhtemel mutlu beraberlikler için ideal kadın ütopyasına uydurularak, kimliksiz prototiplere dönüştürülmesi filmin altını çizdiği önemli ayrıntılardır. Filmin sürpriz finalinde ise kadınların da istemeyerek erkekler tarafından bu ütopyaya güdülendiğini ve bunun ortak bir rüya haline getirildiğini görürüz. İlk çevriminin bundan 29 yıl öncesine dayandığını göz önünde bulundurursak bu zaman zarfı içinde erkeklerin kafalarındaki kadın imgesinin çok da değişikliğe uğramadığına ama aynı zamanda bunun ütopya olmaktan kurtulamadığına da tekrar şahit oluruz Aynı zamanda karakterlerin alt metnine baktığımızda karikatürize edilmiş feminist karakterin (Betty Midler) havada kaldığı ve basmakalıp erkek düşmanı=feminist söylemi çerçevesinde bir portre çizmekten öteye gidemediğini görmekteyiz. Filmdeki oyunculuklar gayet başarılı. Zaten filmi belli bir tempoda takip etmenizi de sağlayan bu oyunculuklar oluyor. Kısacası Stepford Kadınları gayet tatminsiz ve havada noktalanan finaliyle vermek istediği mesajı es geçen aslında bilimkurgu havasında olup kendi içinde sıradan bir komediye dönüşmüş bir film. Biz de arkadaşımla ilk uyarlamayı bulma ümidi ve yarım bırakılmışlık hissiyle sokağa dalıyoruz...

Feminist

İddet: Eski hukuk. Kocasından ayrılan kadının, tekrara başkasıyla evlenebilmesi için beklemek zorunda bulunduğu müddet. Üç hayız (adet) görüp temizleninceye kadar geçen süre.
İddet-i vefat: Ölüm ile lazım gelen iddet. Kocası vefat eden kadın hür ise dört ay on gün, cariye ise iki ay beş gün iddet beklerdi.
İkametgâh: İkamet edilen, oturulan yer. İkametgâh resmi bir nitelik taşır, devletin vatandaşlarını aradığı zaman bulacağı yer anlamına gelir. Eski medeni kanunda yer alan " Kocanın ikametgâhı, karının ikametgâhı addolunur " hükmü 2002 yılında yeni yasayla kalktı, İkametgâh kelimesi "yasal yerleşim yeri" olarak değiştirildi. Evli kadınlar isterlerse kendine ait ayrı bir yasal yerleşim yeri seçme özgürlüğüne kavuştular. Evli kadınların muhtarlık kaydının kocanın kayıtlı olduğu muhtarlıkta olması zorunluluğu da kalktı.
İkibaşlılık: Çiftbaşlılık. Genelevde patronun çalışan kadına kendi ikibaşlısını dost tutturmasıdır. 1996 yılı Mayıs ayında İzmir genelevinde çalışan kadınlar greve gittiler. Bu günlerde yaptığımız görüşmelerde *Pazartesi Dergisi*'ne ikibaşlılığı şöyle anlatmışlardı: "Böylece gelirin diğer yarısına da patron tarafından el konulmuş oluyor. . . Böylece 'sermaye' yani biz içeriye sürekli borçlanıyoruz, evden çıkmamız imkânsızlaşıyor."
İkicanlı: Hamile kadınlara halkın verdiği isimlerden biri.
İlik gibi: Argo. Çok iyi pişmiş lezzetli et yemekleri için söylenir. Güzel, çekici uyum. İlkel kadın ya da kız için kullanılır.
İlk adet: Adet görmenin başlaması. İlk adetin başladığı yaş kişilere, ülkelere göre değişir ve beslenme durumuna göre değişiklik göstermektedir. Amerika, Avrupa ve Asya'nın büyük kentlerinde ortalama 13'ten önce başlarken Bazı Afrika ülkelerinde 18'den sonraya bile kalabilmektedir.
İlk günah: Üç büyük kitaba göre Adem'le Havva'nın cennette işledikleri suç. Hikâyeye göre; Adem'in kemiğinden yaratılan Havva, şeytana uyup eşi Adem'e yasak olan elma meyvesini yedirmiştir. Bu inanç Hıristiyanlıkta çok güçlüdür. Bu dinde insan soyu günahkâr olarak görülür. Ancak 16. Yüzyılda İsa'nın fedakârlığının tanrının öfkesini yatıştırdığı kabul görmüştür. İslam'da bu dogma önemli bir yer tutmaz. Kuran'a göre Hz. Adem'in tövbesi kabul edilmiştir. Bu hikâye büyük ve etkili bir erkek egemen dogma olarak şeytanın oyuncağı olabilen güçsüz ve erkeğini kandıran kadın tanımlamasına hizmet etmiştir. Hâlâ da etmektedir.
İlim adamı: Tdk sözlüğünde şöyle geçiyor. bkz. bilim adamı.
İlim kadını: Tdk sözlüğünde şöyle geçiyor. bkz bilim adamı.
İlmiye: Osmanlı devletinde din, yargı ve öğretim işleriyle uğraşan devlet görevlileri sınıfı. Bu sınıfa kadınlar katılamazdı.
İmam: Tdk sözlüğüne göre 1.Cemaate namaz kıldıran kimse. 2. Müslümanlıkta mezhep kuran kimse.3. Hz. Muhammed'den sonra onun vekilliği görevini üzerine alan halifelere verilen unvan. Bu üç karşılığıyla da imam erkek cinsinden bir kişidir. Hz. Ali neslinden gelen kişilere de imam denir. Burada da imamlar erkektir.
İmam nikâhı: İslam kurallarına göre kıyılan dini nikâh. Evlenecek çiftin vekili sayılan imam, nikâh günü genellikle kız evinde, kadınlar ayrı erkekler ayrı odalarda iken ve iki tanığın huzurunda nikâhı kıyar. Gelin bir perdenin veya kapının arkasında durur ve ortaya çıkmaz. Damat törene katılır. Medeni yasa, resmi nikâhı geçerli sayar. İmam nikâhı ayrıca kıyılabilir. İmam nikâhı resmi geçerliliğe sahip olmadığı için mağdur olan bir kadın eşine karşı yasal imkânlardan yararlanamaz. Birçok Türk erkeği imam nikâhlı- çok eşli bir hayat yaşamaktadır. İslam dini bir erkeğin dört eşe kadar çok eşli yaşamasını onaylamaktadır.
İndirci: *Argo (Erkekte)* Cinsel isteğin sönmesine yol açacak kadar çirkin, olumsuz davranışlı kız, ya da kadın.

Hazırlayan: Handan Koç

En Yaramaz Kız Okulda

Yazarı: Enid Blyton

Elizabeth Allen, zengin, güzel, ama son derece şımarık bir kız. Ailesi onu ilk defa okula, hem de yatılı okula gönderince, Elizabeth dünyanın en yaramaz öğrencisi olup okuldan atılmayı kafasına koyuyor. **Ama kuralları öğrencilerin koyduğu, cezaların öğrenciler tarafından verildiği ve şekerlerden paraya kadar her şeyin paylaşıldığı bu okulda, yaramazlık yapmak o kadar kolay değil...**

AKILLI KIZLARA
AKILLI KİTAPLAR

Kabil Sokaklarında Bir Kız Parvana

Yazan: Deborah Ellis

Parvana, Afganistan'da yaşayan on bir yaşında bir kız. Taliban, Afganistan'daki yönetimi ele geçirince, Parvana okulu bırakmak ve bacağını kaybeden babasına yardım etmek zorunda kalıyor. Ama sonra babası tutuklanıyor. Peki evi kim geçindirecek?

"Deborah Ellis, tüm savaşların olmazsa olmaz işkencesi cinsel şiddet ve tecavüzün, kadınlara bizzat devlet tarafından uygulanan sistematik bir ceza ve yıldırma politikası olduğu gerçeğini unutturmuyor, bizlere."

Hande Öğüt,
Radikal Kitap

Çitlembik
www.citlembik.com.tr

ÖZGÜRLÜK

EVİN KAPISININ DIŞINDA, SOKAKTA!

Türkiye'de insanların hak ve özgürlüklerini koruyacak, eşitlikçi ve çağdaş birceza kanunu çıkartmayı hedefleyen TCK Reformu'nun amacına ulaşması için biz kadınlar,

- Bekâret testlerinin tamamen yasaklanmasını,
- 15-18 yaş arası gençlerin rızaya dayalı cinsel ilişkilerine getirilen yaptırımların kaldırılmasını,
- "Müstehcenlik" maddesindeki ifade hürriyetini kısıtlayıcı ifadelerin çıkartılmasını,
- "Ayırımcılık" maddesine "cinsel yönelim" ifadesinin tekrar eklenmesini,
- "Nitelikli İnsan Öldürme" maddesine alınan "töre saiki" ifadesinin "namus saiki" olarak değiştirilmesini,
- Bedenlerimizi tahakküm altına alacak zinanın suç olma önerisinin geri çekilmesini,

İSTİYORUZ

haklarımız ve özgürlüğümüz için

14 Eylül'de Ankara'ya!